

Anteckningar av Knut Ring

År 1740 föddes min farfader Jean Ring i Lövås av Anderstorps socken Jönköpings län. Hans fader var en välbärgad hemmansägare i Lövås by och hade barn, varibland min farfader var den yngste sonen. Det var på den tiden oroliga tider, och ansågs en yngling som tog anställning som soldat för en självspillning, men då min farfader började nalkas den åldern att han kunde ta som man sade "knektarpengar" fick han en oemotståndlig lust därtill, och det hjälpte inte att både fadern och de äldre bröderna hotade honom med att göra honom icke allenast arvlös utan även att icke få träda inom deras dörrar. Trots dessa hotelser antog han tjänst som soldat för ett n:m vid södra Västbo kompani och antog till soldatnamn Spetts.

I slutet av 1750-talet och början 1760-talet tillhörde han rote nr 35 Råkna i Långaryds socken. På 1760-talet flyttades han till rote nr 93 Hälghult i Södra Hestra socken

Sedan han fullgjort sin rekrytskola och efter några kommenderingar, varunder han blev befördrad till korpral, ingick han äktenskap med en arrendebondes dotter från Enskällabo i Bredaryds församling, hennes namn var Ingeborg. Han hade under sitt äktenskap med henne sju barn, nämligen fyra söner och tre döttrar vilka alla, icke annat än jag vet äro födda å bostället Mogård i Långaryds socken, som han arrenderade. *Troligen fel ovanst mening.*

Han var ofta kommenderad i fält och blev under Gustav 111:s tid svårt blesserad. Kulan gick in i sidan och ett i skuldran. Detta hände vad jag tror, 1788 under ett krig med ryska kejsarinnan Katarina. Han blev instuvad i en kyrka tillsammans med en stor hop blesserade, bland dem var hans överste Pechlin, vilken blivit lindrigt sårad, och under förbindningen var även han inlogerad i samma kyrka. Under den svåra sårfebern, som min farfader led av yrade han och ropade under kanondundret: "O Gud". Nu skjuta ryssarna ihjäl min överste: Detta hörde översten, som var vid full sans, och tillsade läkaren och sjukskötarna att med bästa omsorg vårda Spetts, samt då han blivit frisk, han skall anmäla sig hos översten.

Då min farfader blev såpass återställd att han kunde gå inställde han sig hos översten. Är du lika rädd om mig idag som du var då du låg sjuk i kyrkan, frågade översten? Ja- Gud bevara översten vad skulle ha förändrat min härskarinna? Vill du fortsätta din krigstjänst frågade översten? Ja nog ville jag det, men som översten ser har jag blivit sned i kroppen, och kan icke stå rak i ledet. Överste Pechlin utnämnde honom till underofficer och gav honom namnet Ring. Min farfader erhöi blesstyrtecknet, varmed följde ett årligt underhåll. Detta band finnes i förvar hos mig.

Kommentarer:

Ovanstående beskrivning av sammanträffandet mellan Pechlin och Ring ligger fel i tiden.

Undersökningar i Jönköpings Regementes Generalmönstringsrullor och Armérullor klargör att det var vid pommerska kriget 1757-1762 som detta hände. Till pommerska kriget var såväl Pechlin som Ring kommenderade. Själva slaget där blesseringen inträffade var vid stormningen av staden Wollin (på ön Wollin) 1759.

Armérulla 1762
 33. Riktna, som är vid 1757. års Skiftnings
 af 1758. 1758. Jöken Ring. 11. 4. 1758. 1758. 1758.

Citat ur

FÖRSÖK till en HISTORIA över det Förra POMMERSKA KRIGET. Åren 1757 – 1762. Författad av G. von Schantz 1811. Bekräftar Knut Rings berättelse om Pechlins skada. Jean Ring och översten bör ha varit instuvade i en kyrka i staden Wollin. Jean Ring är väl en av de 95 skadade.

"Inom tvenne timmar var hela affären slutad, och Wollin med alla dess Fästningsverk i våra händer, Utom förlusten i döda, togs till fånga 31 Officerare, och 651 man; dessutom erövrades 29 kanoner av särskilda calibrer, jämte 400 gevär. I ammunitionsvagn, och ammunitionskista, samt en myckenhet patroner. Vår förlust är i rapporten upptagen till 1 Underofficer och 14 man döda, 7 Officerare blesserade, varibland Överfte-Lieutenanten vid Jönköpings Regemente, Pechlin, som både i disposition och attacken sig synnerligt utmärkte, samt 4 Underofficerare, och 95 man."

Citat ur Glimtar ur Långaryds historia sid 137. "Råkna soldattorp. ... Ersatt d 24 febr 1758 m Johan Ring avancerat till corporal in Nov 1762. Commenderad till Pommern 1758. Blefwit Blesserad vid Stormen i Wollin samt och wid stält siig wäl warföre han bör wid förefallande Corporals lediighet befordras"

Namnet Ring tycks han ha fått vid tidigare tillfälle. Han blev befordrad till koprall nov 1762. Senare avancerade han till sergeant.

Carl Fredrik Pechlin var chef för Jönköpings regemente 1761-1773 då han lämnade krigsmakten. Efter 1773 vistades han på sina gårdar. Han var politiskt aktiv i såväl hatt- som mösspartiet. Han blev misstänkt för

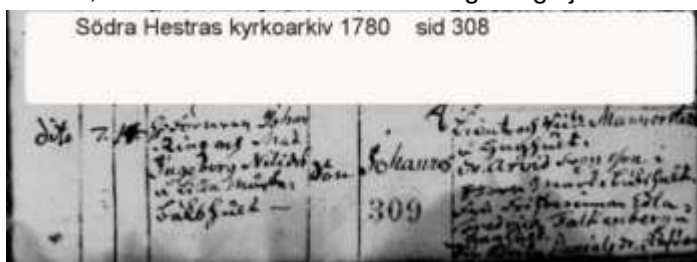

inblandning i mordet på Gustav III och dömdes till fängelse, mot slutet satt han på Varbergs fästning. Han tycks ha haft ganska stor frihet och kunde vistas i staden. Han dog 1796.

Pechlin har fått en gata uppkallad efter sig i Varberg.

Min farfar ligger begravnen i Vilstads kyrkogård. Var min farmor är begravnen är mig obekant. Förmodligen dog hon i Mogård och är i så fall begravnen i Långaryd.

Min farfar och farmors barn var: Sonen Carl, som gick som volontär vid Jönköpings regemente, och stupade vid Lübeck, såsom underlöjtnant, vid 22 års ålder. Sonen Petter ingick såsom volontär vid samma regemente. Han blev befordrad till sergeant, och stupade vid Säwar och Ratan 1809. Sonen Hindric var halt från sin barndom, emedan han icke kunde antaga krigstjänst. Han avled på säteriet vid Lännsås i Vilstads socken, där han var inspektör, och ligger begravnen i Vilstads kyrkogård. Dottern Helena var anställd som husmamsell å egendomen i Sperlingsholm i Halland hos friherrinnan Fredrika Ulrika Sperling. Hon dog ogift och ligger begravnen i Vilstads kyrkogård. Dottern Margareta dog ogift och är begravnen i Villstad. Dottern Katarina var gift med trädgårdsmästare Kellström, han ligger begravd i Villstads kyrkogård.

Min fader Johan Ring varmed jag vill erinra mig hört berättas yngste sonen till mina farfäder och född å kaptensbostället Mogård den 7 februari 1782.

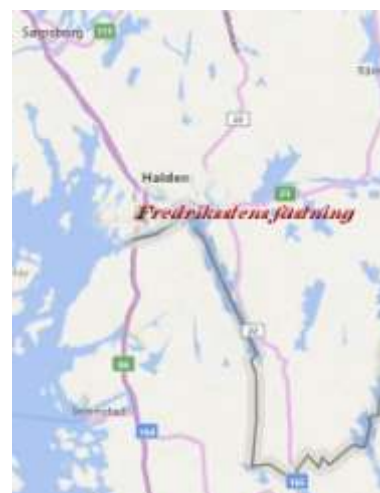
(Han står antecknad som född i Södra Hestras församling, Hälghult se bild höger!)

I kyrkoböckerna är hans födelseår antecknat för 1780. Sannorledes är hans födelseår upptaget i rullarna för Jönköpings regemente. Detta kom

sig därav att min farfader för behovets skull, behövde få sonen Johan i tjänst så snart som möjligt men först vid 13 års ålder kunde en yngling bli antagen som volontär. Min fader var endast 11 år gammal men lång till växten och stark. Prästen i församlingen hjälpte min farfader på så sätt att han ändrade min fars födelseår till 1780, blev min far 13 år och fick volontärsnummer vid Södra Västbo kompani den 3 juni 1793. Att han redan vid 11 års ålder var lång kan man tänka sig, då man vet att han fullväxt var 6 fot och 6 tum, 1795 blev

min fader kommenderad till Skåne?, alltså 13 år gammal. 1796 blev han befordrad till furir. 1799 blev han befordrad till sergeant. 1801 blev han kommenderad till Skåne på strandbevakning. 1802 blev han kommenderad till Karlskrona såsom ensam befälhavare för 2 korpraler och 32 man soldater. Han var då 20 år 1804, 1805, 1806 och 1807 var han kommenderad till Tyskland och där bevistade Stralsunds båda belägringar.

1807 blev han kommenderad till Tyskland och där bevistade Stralsunds båda belägringar 1807, blev han utnämnd till fanjunkare.

Före denna tid förde en löjtnant fanan 1808 blev han kommenderad till Skåne, och vidare till Norska gränsen samt bevistade slaget vid Bårby. 1809 kommenderad till Skåne och vidare åt Stockholm gick med armén sjövägen till Westerbotten samt bevistade affärerna vid Säwas och Ratan. 1811 Kommenderad till gotland, 1813 kommenderad till Tyskland där han bevistade slaget vid Rostock samt inbrottet vid Holstien, tåget över Elber och Rehnfloden åt Belgien genom hela Tyskland. 1814 Åtföljde regementet från Tyskland till Norge, bevistade flera affärer vid Fredrikshalls och Fredriksstads fästningars erövring 1819. Kommenderad till lägret i Skåne 1821. Kommenderad till Kristiania. 1824. Kommenderad till skåne och erhöll tapperhetsmedalj. 1834

Erhöll han avsked med pension samt Underlöjtnants namn, heder och värdighet.

1818 Ingick min far i äktenskap med min moder "Johanna Knutsdotter" från Horshaga i Wilstads församling. Min moder var född i Askebo av Wåthults socken den 4 september 1796. Min fader var 36 och min moder 22 år då de blefvo makar. De bosatte sig i Mulakull som var min fars boställe och är beläget i Wilstads församling. Under den tid de bodde i Mulakull hade de tre barn, som dogo i en rödsotsepedemi neml: Carl, Gustaf och Ingeborg år 1824.

År 1824 eller kanske 1825 utarrenderade min far sitt boställe och arrenderade ½ hemman Borlandsbo, vilket hemman tillhörde Ryttmästare Daniel Lillienbergs fidekomiss och var beläget även i Wilstads socken. Här bodde min far och mor i 14 eller 15 år. 1839 köpte min far 1/8 mantal

Källåkersskog, som är beläget i närheten av Smålandsstenar, men bodde där i blott tre år eller till 1842 då han flyttade åter till Borlandsbo.

Min far och Ryttmästare Lillienberg voro mycket goda vänner, och därigenom fick min far använda hemmanets skog efter godtycke och hade billigt arrende men strax efter min far hade tillträtt Borlandsbo 1842 hade Ryttmästare Lillienberg av ålderdomsskäl överlåtit sitt fidekomiss på sin son D Georg Lillienberg, som var Löjtnant i Östgöta regemente, och denne var sträng hushållare med skogarna. Han förbjöd strängeligen, icke allenast allt svedjande utan även all avverkning av skog utan utsyning. Beklagligtvis trotsade min far detta påbud och fortsatte med att nedfälla skog och bränna för rågsådd och bete under påståendet, att han icke hade med någon annan att göra än den rätte fidekommissarien. Min far blev naturligtvis uppsagd och stämd för åverkan av flera tusen träd. Min far blev dömd att avträda hemmanet 1846 och betala den avverkade skogens värde, plikta för åverkan och betala rättegångskostnaderna. Hur stor kostnaden var är mig obekant men jag vet genom min mor, att min far fick hålla flera auktioner för kunna betala dem. Hans pension uppgick icke till fullt 200 Rf., vilket var allt, han hade att leva på, med fem barn och hustru.

Sedan vi ett års tid hyrt ett rum af Petter Jonasson i Borlandsbo, flyttade min far till ett torp, som hörde under gården vid namn Haramoen och för vilket han fick betala i arrende 120 Rf. Där vi bodde tills min far afgick med döden 1850. Det var icke allenast för skogsavverkningen utan även för husröta och fyra års arrende för Borlandsbo, som Löjtnant Liljenberg utkrävde av min far. Min far skickade arrendena till Ryttmästaren även sedan Löjtnant L. övertagit fidekomisset och erhöi inget erkännande om remissornas emottagande, därigenom kunde icke min far bevisa att han betalt. I denna rättegång var ingen dom avkunnad utan målet skulle för rätta den 5 mars 1850 i Ölme stad och det var dit min far var på väg, när han genom ett fall på den hala isgatan slog hufvudet mot en skarpkantig sten och ljöt en ögonblicklig död.

När Löjtnant L fick veta att min far sänt pänningarna till Ryttmästaren i stället för till honom var han så ädelmodig, att han lät sin Inspektör Berger undersöka Ryttmästarens brevsamling och därvid hittas flera brev från min far som angövo olika belopp som min far inneslutet i breven såsom avbetalning på hans arrendeskulder. Alla dessa belopp gottskrevos på min fars arrenderäkning. Ryttmästaren var nu så gammal och fol, att han inte kunde reda det minsta vart penningarna tagit vägen. Där var en betjänt på den tiden som möjligen hade reda på den saken.

Min far och Moder hade under sitt äktenskap haft 8 barn, av dem blevo, som jag förut omnämnt 3 döda under den tid föräldrarna bodde i Mulakull och äro begravna i Wilstads kyrkogård. Vid min faders död voro vi 5 syskon nämligen: Inga Karolina Gustava, född i Borlandsbo den 7 februari 1825 och avled i Göteborg den 25 december 1875. Hon var gift med arbetaren Anders Andersson. Charlotta Dorothea Frederika som var född i Borlandsbo den 11 maj 1828. Hon var gift med hemmansägaren och snickaren Joh. Petter Haraldsson i Låghult av Gällareds socken i Halland, där hon avled den 22 sept 1884. Hennes man som efter hennes död sålde hemmanet Låghult och köpte hemmanet Klackebo i samma socken avled den 24 mars 1895.

Emma Katrina Albertina som var född i Borlandsbo den 13 juni 1831. Hon var gift med hemmansägaren Sven Pettersson Wiss i Kullen av Kållerstads socken å vilket ställe hon avled den 29 mars 1883. Hennes man lever ännu detta år 1916. Han är nu 85 år gammal.

Anna Lena Hindrietta är född i Borlandsbo den 29 juni 1837. Hon var gift med Soldaten Petter Molander. Under sitt äktenskap bodde makarna en liten tid hos mig i Nennesholm av Refteleds socken men flyttade sedan till Molanders soldattorp i Transhult av Gällundtofta socken och därefter till en liten lägenhet kallad Andersbo i Kållerstads kyrkby, som jag hjälpte honom att kunna köpa. Detta ställe sålde Molander sedermera med vinst och flyttade som statdräng till mig i Drared. Han byggde ett hus å mina ägor å Drareds Gästgf, hvar till skulle hålla en och halv tunnland jord och kallas Björkelund. Molander var född i Nennesholm av Refteleds socken den 23 oktober 1841 och avled den 8 juni 1899. Lena avled den 2 april 1899 i Björkelund. En av deras söner dog å samma ställe den 31/6 1891. Molander dog av hjärtförlamning, Lena av lunginflammation och Enoc av lungsot de äro begravda i Slättåkra.

Jag Knut Oskar Leopold är född i Borlandsbo av Villstads socken den 30 augusti 1833. Då min så innerligt älskade fader avled den 5/3 1850 var jag 16½ år gammal och var således vid medvetande om den förlust som drabbade mig; också kom dödsfallet så oväntat att det åstadkom den högsta förskräckelse och förtvivlan. Vi bodde då på torpet Haramoen. Mina systrar Inga, Lotta och Emma hade tagit tjänst som pigor. Inga i Västergötland, Lotta i Burseryd och Emma hos Länsman Essén i Haghult. Lena och jag voro hemma. På dagen den 5 mars finge vi höra att någon körde på gården och då vi ha1stade till fönstret blevo vi varse en dragkärra stående mitt framför dörren med min fars lik däruppå och hans ben släpandes på marken. De hade funnit liket i Applagårdens ägor och som inga hästar funnos i närhet och det var omöjligt att under sådan halka köra med oskodda stutar och koer hade de beslutat att forsla hem liket på detta vis. Att förberedas oss om denna olycka kom naturligtvis icke ifråga hos de råbarkade grannarna.

Jag blev alldeles förtvivlad och varken min mor eller mina hemkommande systrar förmådde trösta och lugna mig. Min far stod lik i ett rum i ett litet hus på gården och dit smög jag mig in under natten, kastade mig i famnen på liket där jag under gråt och klagan somnade. På morgonen funno de mig där. Då min far begravdes i Villstads kyrkogård och likkistan nedsattes i graven fingo de med våld hålla mig. Jag ville i min förtvivlan hoppa ner i graven och följa min far i döden. Doktor Nordin förrättade jordfästningen å likpredikningen. För honom hade jag konfirmerats, och på hans ord trodde jag. Han tog till "liktäxt": Jag skall icke låta eder faderlösa, ." I sin likpredikan uttalade han tröstelika ord och detta lugnade mig mycket. Nu skulle bouppteckningen förrättas efter min far och förmyndare förordnas för mig mina omyndige systrar. Hela bouppteckningen uppgick till 139 riksdaler 24 sk blanco. Skulderna till 194 Riksdaler 25 sk GrunsA banco. Alltså blev det en brist 55 RD 1 sk run banco.

Mina systrar och även jag voro konfirmerade för doktor Nordin i Villstad. Min fars prästutskylder för Borlandsbo hade han icke kunnat betala utan var skyldig doktor Nordin därför för flera år men till var och en av mina syskon skänkte doktor Nordin 16 Riksdaler 32 sk och till mig 33 Riksdaler 16 sk på våra konfirmationsdagar. På detta sätt att vi fingo ett kvitto på resterande skattebelopp.

Lundin i Skoosbo, som höll bouppteckningen, med tillsägelse, att de pänningar han skänkt till oss barn skall med förmånsrätt tagas ur boets tillgångar och för de omyndiges räkning förvaltas av förmyndare. Detta blev också respekterat. Med löjtnant Lillienberg uppgjordes, och han ingick på att nöja sig med vad som fanns att få. Hemmansägaren i Rem och Gustav Eriksson i Östra Kvarnaryd blevo tillsatta som förmyndare för det stora arvets förvaltning. Emma hade fått tjänst hos länsman Essén i Haghult med en lön av 8 RD för året, men Lena var endast 13 år och skulle konfirmeras innan hon kunde få tjänst. För min del var det inte tänkbart att få drängtjänst då jag icke var van vid arbete och för resten hade en

outsläcklig håg för det militära livet. Min mor och jag beslutade, att hon skulle följa med till major Munthe på Mogård och anmäla mig till volontär, men först skulle jag tala med doktor Nordin och bedja honom om hans rekommendation. Detta betyg har jag ännu i mitt förvar. Major Munthe lovade mig att få det första som kan bli ledigt, men jag skulle skriftligen anmäla mig med snaraste.

Men hur skulle jag kunna reda mig som volontär? Jag hade varken medel eller kunskaper. Vi voro nu husvilla ty sedan kreatur och allt var frångått kunde det icke komma ifråga att få sitta kvar på Haramoen. Fattigvården var på den tiden mycket dåligt ordnad. Tigga var den enda livräddningen och den anlitate man icke förrän i största nöden. Lyckligtvis fick min mor köpa en liten stuga vid torpet Björket under Högakull och fick vänta med betalning så länge tills hon kunde betala den. Stugan skulle kosta 30 RD. Dit flyttade

vi nu. Min far hade under sin tjänstetid icke kunnat inbetala någon avgift till pensionsverket för mer än sin person, och således hade inte hans änka rätt till pension. Riksdagsman Peter Mårtensson i Horsamo skrev en böneskrift till konungen och hon blev beviljad 20 kr årligen ur Vadstenas änke- och pupilkassa som nådegåva. Förste pensionen lyftade hon som först 1854. Efter min faders frånfälle skulle jag försöka att biträda min stackars mor till vårt uppehälle och fick löfte om min förmyndare Erik Andersson i Rem att jämte honom avtröska hans sädesgröda. Han skulle betala mig 8 sk per dag och därtill skulle jag födan av honom. Kl 2 på morgonen steg han upp och gick ut på logen. Kl 6 fingo vi frukost, kl 10 såkallad davar, kl 2 middag, kl 7 av en smörgås och kl 11 kvällsmat. När vi gingo ut på morgonen tog han sig en sup och jag fick en hemmabrygd dricka. Jag hade således tillräcklig mat men arbetet var för strängt för mig som icke var tränad i arbete, liten och klen till växten efter min ålder och dessutom utsvulten. Jag blev befalld att slå i taket på logen ena slaget med slagen, plejeln, och det andra på säden detta marterade mig svårast emedan jag med slagen icke kunde nå logtakets utan att för varje slag sträcka kroppen i rak ställning. Ericks hustru Britta Lisa hade mera förbarmande om mig hon sade till Erick att han icke skulle anstränga mig så hårt men hon fick det svar att han skulle lära mig arbeta grundligt. I elva dagar kunde jag hålla ut men insjuknade om natten i en svår diarré med feber vadan han forslade mig hem till min mor mellan Rem och Haramoen var endast cirka 3 kills väg.

Vår närmaste granne var Anders Göransson i Kvarnaryd, en förmögen bonde, hans son och jag vore de bästa vänner och hans snälla hustru skickade alltid med något till mig då min vän kom för att se till mig. Min mor gick i sin nöd till min förmyndare och bad honom att få de elva daler som skulle utgöra min tröstlön, men hon fick till svar att jag då icke kunde hålla på till trösket to g slut så fick jag ingen daglön. Denna Erick var känd för sin snålhet och kallades i allmänhet "Vruorren"? i Rem.

Efter cirka 14 dagar hade jag åter blivit frisk och fick löfte hos Anna Lisa Karlsdotter i Sporsbo att i hennes skog hugga ved av nedfallna vindfällen och skulle erhålla 24 sk per 4 famn för 1 ½ aln lång kastved. På den tiden var ej brukligt med vedsågar hvarför och man måste med yxan hugga av de grova vindfällena till lagom långa vedskäft vilket tog lång tid. Jag hade därför fullt arbete med en halv famn per dag och förtjänsten blev alltså 12 sk. Vägen från mitt hem till skogen var cirka ½ mil och därför gick jag tidigt från hemmet och kom sent hem för att kunna hinna med mitt dagsackord ½ famn. Jag köpte mig 3 havremjölskakor och 3 sillar till mat för veckan. Havrekakorna kostade 4 sk stycket och

sillarna 2 sk alltså kostade kosthållet för veckan 9 mark = 18 sk, kosten var billig men knapp och skral. Anna Lisa i Sporsbo var dotter till Karl Nilsson i södra Slätthult, en på den tiden vida känd och anlitad klockmakare. Hans väggur, slagur och tornur voro utmärkta och betalades, efter den tidens priser ovanligt högt.

Anna Lisa hade i hemmet biträtt sin far på hans verkstad tills hon gifte sig och flyttade till Spetsbo. När hennes far blev död köpte hon hans verkstad och började urmakeriverksamhet i Sporsbo på egen hand. Även hennes klockor fingo god åtgång tills konkurrensen blev så stor att hon icke kunde tillverka sina så billiga priser, som vad man kunde köpa väggur för från andra håll och kanter. Anna Lisa hade 2 gossar och åtm en flicka. Dessa barn hälsade ofta på mig i skogen och komme en dag till mig då jag förtärde min middags måltid. Om en stund gingo de hem, men komma om en stund till mig åter, med en särskild glad uppsyn och hade bud från sin mamma, att jag skulle medfölja dem fram till gården. På vägen fram sporde jag barnen om de visste vad deras mamma ville mig något? Gossarna svarade att mamma ville bjuda dig mat. Den lilla flickan som jag ledde i handen, sade mig rättut! "Vi talade om för mamma att den inte hade annat till middag än en bit havrebröd och en sillabit, samt en flaska vatten å då tog hon till och gråta och bad oss gå hit och be dig komma fram. När jag kom fram till gården, god varm mat och blev tillsagd att komma fram till borden klockan 12 var dag när jag är i skogen och hugger ved. Derjämte förbjöd hon mig att vara kvar vid vedhuggningen under regnväder utan då gå fram tills det håller upp med regnet. Du skall få rita nummer på plocktavlor och skall få lika mycket för detta arbete som din förtjänst är i skogen. Gud har nog belönat den ömhjärtade kvinnan.

Bland goda och ömsinta mäniskor med mig kan jag räkna Petter Jonasson i Borlandsbo och hans hustru, de vore från Hjalshammar i Wernamo socken. Och hade arrenderat Borlandsbo, efter min far, av löjtnant Liljenberg i Schedingsnäs. Petter Jonasson och hans hustru Kajsa hade 3 barn nämligen Christia 18 år, Kajsa cirka 16 år och lilla Jonas cirka 5 år. Dessutom hade de mor Kajsas mor "Gundla" med sig till Borlandsbo. Hela denna familj voro alltid vänliga med mig under den tid min far hyrde hos dem. Petter Jonasson var fattig men hade förmögna släktingar. Efter några år beslutade han att resa till Amerika med sig och hela familjen, men det var ingen lätt sak på den tiden då man icke hade andra fartyger för emigranter såsom godtköpsresa än segelfartyger. Den stackars familjen fick ligga på sjön i sex månader innan de hunno fram till Amerika. Den gamla gumman Gundla och mor Kajsa dogo på altanen. Petter dog strax efter ankomsten till Amerika. Den äldsta flickan antog tjänst med villkor att gossen Jonas fick vara med henne. Jag har aldrig sport dem sedan.

När min far var död den 5 mars och sedan de bortauktionerat både kreatur och allt som fanns i boet, kunde ju icke min mor behålla torpet utan den 14 mars afträda detsamma, men då medgaf icke den korta tiden mellan den 5 och 14 mars att antaga en ny brukare. Vi fingo därför löfte att bebo huset tills en brukare blefve antagen.

Vid ett skattemöte i Sännås hade Petter Jonasson talat med löjtnant Lillienberg om min belägenhet. Löjtnanten hade bedt Petter taga mig med till Sännås den nästa gång. Löjtnanten skulle komma dit så att han får se och tala med mig. När Petter kom en tid därefter för att föra mig till Sännås voro vi redan flyttade till Björket i det lilla hus som min mor köpt. Löjtnant Lillienbergs farbror gamle kapten Lillienberg bodde i Sännås, och vi gingo in i köket och Petter anmälde där att han önskade få tala med löjtnanten. I en liten kammare blefvo vi mottagna ganska vänligt. Löjtnanten började examinera mig: Är du konfirmerad? Ja vintern mellan 1848 och 1849. Herr löjtnant!

Då tog Petter ordet och svarade vidare: Hans far var som löjtnanten väl vet envis, och därför att han var emot den nya skolavslutningen fick den stackars gosse icke gå i skolan. När gossen skulle konfirmeras tillsade prosten Nordin att om han icke kan taga utexamen i

skolan så kan han icke slippa fram och måste gå med läsbarne mer än 1 år. Gossen fick dock löfte att medfölja läsebarne tills nästa examen i skolan. Kunde han då taga examen fingo han fortsätta konfirmationsförhören. Bibel, katekes och psalmbok voro de enda böcker han kunde få begagna i hemmet, ty hans far ville icke att han skulle bli militär, och som arbetare behöfves han icke läsa några andra böcker än de som höra till religionen. Gossen har håg för det militära, men han har ju icke de böcker som fordras och inga medel till hvarken böcker eller uniform. Slapp du att gå och läsa mer än ett år, sade löjtnanten till mig? Ja herr löjtnant. Prosten Nordin var så god emot mig. Han tillsade mig att komma upp på hans rum, varje lördag, en timme innan de andra barnen skulle vara framme, och under dessa timmar undervisade han mig i räkning, skrivning m m. Han gaf mig läxor i multiplikationstabellen och geografi samt svensk historia, samt gaf mig papper till skrifböcker. På hans tillsägelse fick jag låna i folkskolan sådana böcker som jag var i behof af.

Nå hur gick det för dig vid skolexamen frågade löjtnanten, och skrattade: Jo jag redde mig någorlunda i geografi och historia och äfvenså i division, subtraktion och multiplikation men division kunde jag icke men prosten hade troligen tillsagt skolläraren att uppställa för mig på skoltaflan, då jag skulle räkna division, att tal som han undervisat mig hur jag skulle uträkna, det näml. 6 i 48. Min examen sida i välskrifning blef kasserad och kastad på golfvet. Visa mig hur du skrifver sade löjtnanten. Då jag framställt mitt prof, sade L. Du skrifver ju inte så dåligt. Kan du inte divisionämnen? Jo nu kan jag division och sorter. Nu föll Peter in och sade: Hur pass Knut kan räkna kan jag inte bedöma. Men han är flitig och läraktig, det kan jag säga löjtnanten. Här i Villstad rangerar prosten barnen, den sista dagen de äro hos honom efter de kunskapsmått i kristendom de aflagt för honom under läsåret, att bli den sista dagen af honom nedflyttad anses för en skam. Den stackars gossen som hvarken fått bevista skolan eller hade några skänker att bära fram väntade sig ingen annan plats än den längst nedersta och därför intog han denna plats den första gången han var hos prästen, för att åtminstone icke blifva nedflyttad. Men då rangeringen skedde blef han den tredje som blef framropad af 26 gossar. Jag säger det endast för det, att herr löjtnanten må veta att gossen har både ett gott förstånd och är läraktig.

Nu tilltalade löjtnant mig, och jag steg upp. Han sade: Den 15 mars kommer jag hit till Sännås och reser hem den 17 mars till Schedingsnäs, om du är här klockan 9 på fm så skall du få medfölja mig till Schedingsnäs och få vara där så länge du är hygglig och snäll. Kläder och föda skall du få, men ingen lön. Militär skall du icke tänka på, utan lyd din far och ägna dig åt jordbruk. Begagnar du brännvin? Nej. Herr kapten, jag har aldrig smakat starka drycker och tänker icke göra det. Du är väl släkt till en underofficer som heter Gustav Ring. Ja herr löjtnant. Jag är kusin till honom. Han har varit i min tjänst en helt kort tid men blir du en sådan så vore det beklagligt sade L. Jag svarade blott, gud bevara mig därifrån. Petter Johansson inföll. Dåliga sällskaper kan nog fördärfva en stackars yngling, men gossen hade en egen fast vilja. Med detta besked avlägsnade vi oss, och på hemvägen tackade jag Petter för hans godhet att han hos löjtnanten talade så väl för mig.

Riktigt glad kunde jag dock icke vara då jag icke såg mig någon utväg för att hjälpa min mor, men Petter tröstade mig, och då jag kom till min mor fick jag tröst av henne. Nu kom den 17 mars 1851 och jag skulle börja min lifsbana och min kamp mot fattigdomen. Det såg så mörkt ut då jag blickade mot framtiden, men då jag tänkte tillbaka på de trösterika orden som, den ädlade och välsignade prosten Nordin tog till text för ? efter min älskade fader: "Jag skall icke låta eder vara faderslösa, jag skall komma till Eder" så blefvo dessa ord en läkande salva på mina hjärtesår. Jag visste nog att jag icke kunde blifva fattigare än jag var, män jag visste och att Gud hade gifvit mig friska och kraftiga lemmar och att om jag använde dem

rätt, skulle Gud hjälpa mig att förvärva min utkomst. Jag till och med tänkte på de orden: "Det kostar Gud ju ganska ringa, den fattige att göra rik; den rike att till armod bringa; en kvar i grafven varda lik". Denna monolog hade jag på vägen mellan Björket och Sännås.

Vid afskedet om morgonen med min gamla mor fälldes många tårar och jag erhöll både förmaningar och välsignelse. Mina flyttsaker, utom de kläder jag skylde kroppen med, var min fars bössa och kruthorn som jag köpt på auktionen efter honom, samt 1 ½ skjorta och en psalmbok. Med bössan på axeln och ett litet knyte med mina linnesaker insvepta i ett kläde hängande på bösspipan anlände till Sännås kl 9 på fm och gick in i köket. Dagen förut var det barmark, och löjtnant Lillienberg hade vagn, nu hade fallit djup snö på natten och vagnvägslaget var mycket olämpligt tungt. Då löjtnanten vid kl 10-tiden steg upp blef jag inkallad i matsalen till frukost och blef placerad vid bordet tillsammans med herrskapet. Sedan bar det iväg till Ölmestad 2 ½ mil och vidare till Forsheda 1 ½ mil, när vi betat der var det redan mörkt. Vi hade nu blott ½ mil till Schedingsnäs, dit vi anlände senare på kvällen. Under vägen fick jag ju flera tillrättavisningar för dessa framställningar och erhöll namnet nöt och få m m. Men i Forsheda blef mitt dop fullständigt pelokamerdt. När vi kommit dit kom gästgifvaren Karl-Johan Westergren ut och tog emot hästen och när vi skulle resa skulle han sätta för, men det var lättare sagt än gjort, när Westergren skulle spänna för vagnen började hästdjuret göra sig totalt galen. Löjtnanten blev också halft ursinnig och röt åt mig, att hugga tag i betset och hålla djuret. Jag, som icke någonsin handhaft ett hästskreatur, blef alldeles förskräckt, att jag icke vågade, men då var måttet fullt: Hotelser om stryk och svordomar och alla möjliga skällsord gaf mig mod att i förtviflan hugga mig fast i betset och med samma reste sig djuret rätt upp och lyftade mig högt i luften. Gästgifvarens hustru, som i fönstret åsett katastrofen kom utspringande och frågade löjtnanten om han icke har något mänskligt hjärta emot de stackars barn som troligen icke är van vid hästskreatur. En handfast dräng blef framropad och med hans hjälp satte gästg. för åkdonet. Detta hästodjur var ett stort engelsktsto, och kallades "Toftamärren"; skenade ganska ofta och var krånglig på alla vis. Farligast var, att då hon inte kom fram i sken, reste hon sig och gick över. Hon såldes några år där efter till en skåning. Thomsson, som fick sin död genom att detta odjur, på en marknadsresa i Skåne.

När vi voro färdiga att resa från Forsheda hade både märren och Löjtnanten lugnat sig, och gästgiverskan kom ut med ett glas vin och tvingade mig att förtära hon påstod att jag var alldeles blekblå i ansiktet och uppmanade L. återigen att vara barmhärtig. Men ännu en gång skulle jag i min barnslighet bliva förskräckt innan jag hunnit till den plats som i många år skulle bliva mitt hem. Löjtnanten sade inte många ord till mig och däråt var jag bäst nöjd, men när vi i mörka natten kommit upp för Rakaryd lider uppdök jämte vagnen i skogskanten ett förfärligt tjut och hundskall så att jag trodde det var hela Odens jakt som kom nedstörtad på platsen. Vad i herrans namn är detta, frågade jag. Hör du inte att det är hundar, sade L. Jo men inte har Herr Löjtnanten så många? Jo jag har 36 stövare som är instängda här vid vattenkällan. Jägarna bor här på Varpet. Du är ju jägare och nog få höra andra drev än de hundrackor som du är van. Har du skjutit några harar? Ja en och annan, men jag har inte någon hund sen Pappa blev död och Petter Jonasson i Borlandsbo har sagt, att Herr Löjtnanten tycker icke om att man jagar. Är du road av jakt! Ja det är det roligaste nöje jag vet.

Nu voro vi framme vid stora dörr, och L. befälde mig att gå och tillsäga kusken att taga hästen. Det ljuste i fönstret i ett hus som stod på gården och dit sprang jag för att fråga var kusken var att finna. Där sutto sex stycken unga karlar och när jag hälsat frågade jag om kusken var där i så fall skulle han taga emot Löjtnantens häst. Ögonblicken sprang kusken upp och ut. Det var således drängstugan jag funnit. I och med detsamma kom en ung herre emot mig och frågade om jag hette Ring och då han fick jakande svar sade han: Då skall du bli min rumskamrat, jag bor på kontoret, kom med mig, jag skall först gå och hälsa på Georg sedan går vi in på vårt rum. När vi kommit till Löjtn. tillsade han om mat för sig och mig i matsalen, och sade till sin kusin Carl Lillienberg, att han skulle visa mig plats på kontoret där säng var i ordningställd för mig. Kontoret var intill matsalen och Ryttnästarens rum bredvid. Nu hörde jag att min rumskamrat hette Carl och folket kallade honom Herr Carl, detta blev också mitt tilltalsord till honom. Herr Carl och jag blevo ganska snart de bästa vänner, och jag har honom att tacka för att han Löjtnanten fick veta min brist i klädväg. Där var då en Mamsell Ekelund som förestod huset, men hon var för hög att taga reda på vad en sådan tiggarrunge behövde. Min största förlägenhet var linne. Där bykades icke mer än tre gånger på året och 2½ skjorta, allt vad jag ägde kunde inte hållas rena mellan bykarna. Jag beklagade mig för Herr Carl och han talade med Löjtnanten vilket inbringade Mamsell Ekelund en tillrättavisning för det hon inte har tagit reda på vad jag behövde. Det dröjde

heller inte länge förrän ett dussin skjortor blevo sydda till mig. På samma sätt fick jag skor och när Herr Carl fick kläder så fick jag.

Det första kontorsarbete jag skulle uträtta var att skriva dagsrapporten för dagen samt uppteckna spannemål m.m. och de första yttre göromål såsom uppsyningsman över arbetarna var, att med sen skock småbarn plocka av småsten på Klövervallarna. De stackars barnen hade svårt att hålla dagen ut och fröso dessutom så tidigt på våren. Kom Löjtn. och någon stodo fånyttiga fick jag skarpa förebråelser.

Carl L. skrev och räknade sämre än jag, ehuru han gått i Värnamo skola en tid. Han hade ingen håg och var icke just välutrustad på hufvudets område. Han var dock en sympatisk och vänfast person och hade ett godt utseende. Han var ett år äldre än jag. Carl hade en bror cirka fem år yngre än han, och som tidtals var på Sekedingsnäs. Han var bättre utrustad på hufvudets område, men skoj och lättsinnig tog överhanden, och ehuru löjtn. hade honom hos pastor Almén i Törnестorp i skola och höll honom en termin i Vexjö Apropologi skola så blef det samme Fredric. Sedan ingick han som furier utan lön vid Jönköpings regemente och tog examen men innan han uppnått lönegrad blef han tillsagd att begära afsked.

Löjtnant Liljenberg hade förut haft inspektorer och lagfogdar vid Schedingsnäs bland dem Lundenberg, Wallman och inspektor Berger den sistnämnde blef gift med en syster till löjtnanten. Denne Berger hade fört enkelt bokhålleri för gården, men som löjtnant var emot giftermålet fick Berger flytta innan årets slut och hade således icke gjort något bokslut. Berger hade den skönaste stil, och det var efter hans böcker som jag ändrade min stil från gammelsvenska till engelsk stil. Äfen med satte jag mig så småningom in i hans bokföringssystem. Efter en tids träget nattarbete kunde jag glädja mig åt den någorlunda vacker stil och kunde föra de enkla räkenskaperna som förekomma för gårdens räkning, men

hur ett bokslut skulle göras hade jag ingen idé om. Läroböcker fanns för mig i ryttmästarens rum.

Gårdsdrängen hette Nils Petter Jonasson. Han var en stark och duktig arbetare, men ville gärna suppa och vara oregerlig då han var drucken. En tysk trädgårdsmästare drack sig ofta rusig. Han var dock en ganska skicklig både trädgårdsmästare, tekniker och hade extra förtjänster på hästarna med anläggningar vid ortens herrgårdar. Det blef trädgårdsskola för länet, för sju trädgårdselever vid Schedingsnäs med Thiel såsom lärare. Jordbruket skötte med fem och sex hästar och tio par dragoxar. Mjölkkor af tyrolsk raser var 25 st och en hel del ungreator. Kalfar uppfödda i vanligheten tio st, per år. Tillfölje de präktiga betesmarkerna var kreatursbesättningen granna och feta och kunde säljas till goda priser.

Öppen jord var det 84 tunnland. Får hade vi cirka 60 st på gården och 60 getter å en utgård Djuragårde i Forsheda by. Svinkreatur hade vi i vanlighet 15 a 20 stamdjur. På efterhöstarna hölls auktion på grisar som icke blifvit sålda under sommaren. Dagsverk utgjordes från godset cirka 18 och 20 per dag och på gården var 5 drängar. Bränneri fanns på gården och i detta brändes under 6 månader. Arbetarna skulle vara i arbete vid solens uppgång och till dess nedgång, vinter och sommar. Klockan half 3 under högsommaren skulle jag vara uppe för att vara närvarande, då rättaren uppräknade folket och utdelade dem i arbete, för att uppteckna dem som vore framme och de som rästade eller utgjorde räster, derefter skulle jag skriva dagrapporten, som skulle ligga klar på skrifpulpeten då löjtn. kom upp. Gud nåde mig om det fanns fel, eller om, då han råkade mig, jag icke kunde redogöra för allt hvad som jag skulle hafva uppsikt öfver. Det dugde icke att försöka urskulda sig utan tiga och med mössan i handen emottaga allt både rätt och orätt. Carl fick äfven sitt men han var icke så rädd och icke i samma ställning som jag. Han var en Liljenberg och hade ett föräldrahem till reträtt om det gällde men jag, hvart skulle jag fly?

Så kom en dag som löjtnanten bestämde att Carl och jag skulle hvar sin vecka stå i ansvar för alla göromålen och den som hade veckan skulle befalla dem andra hvad han skulle uträtta. Under Carls vecka gjorde jag naturligtvis allt hvad han befallde mig, men under min vecka var det icke lämpligt att befalla honom, utan jag fick uträtta allt äfven då och taga emot bannor då något var galet. En höstdag då potatisen plockade år 1843 var det Carls vecka och vi voro båda för att se upp med folket som plockade potatisarna. Godsarna skulle både sätta, ränsa och plocka potatisarna utan betalning och därigenom använde de mest barn till detta arbete, som för att kunna hinna med de äldre, lämnade en stor del potatis efter sig i jorden. Derför måste man hacka efter dem i fårorna. Så länge löjtnant dref sitt bränneri satte han i vanligheten 100 tun, potater. Den dagen var det cirka 70 personer i potatisfältet. På det förut upptagna stycket skulle en gosse vakta gårdens svin. Kl. 9 på fm skulle en af oss antingen Carl eller jag gå fram för att äta frukost och den andre skulle stanna hos folket tills han återkom och då fick den andre gå fram. Kl 9 gick Carl hem och jag stannade kvar och när han återkom gick jag hem för att äta frukost. När jag hade ätit kom stalldrängen och skulle ha hafre utmält till hästarna och när jag gjorde detta gick jag genast till potatisfältet men under den tiden jag var hemma, kom en stark regnskur och folket hade sprungit fram till torpet Rumlaborg, samt äfven Carl. Gossen som vaktade svinen hade sprungit från svinen och ställt sig i skyl under en stor gran i Ramshagen.

När jag kom dit hade det upphört med regnet men alla svinen voro i det oupptagna potatisen och hade rotat upp en hel massa. Jag skyndade att köra bort svinen och nu kom folket och började upptagningen men vaktpojken kom icke och icke heller Carl. I samma stund kom löjtnanten och var till häst på resa till Toftaholm och fick se förödelser. Utan dom och

rannsaking red han fram till mig och tilldelade mig 3 rapp af ridspöet. När han sålunda experimenterat mig red han fram till folkhoppen som plockade potater. En stund därefter red han bort till Toftaholm. Nu var allt mod och hopp försvunnit från mig. Badande i tårar, stannade jag kvar och vaktade svinskrocken. När Carl kom, gick jag för att söka upp vaktgossen, men han hade i förskräckelsen gått hem. När Carl och folket vore på väg till potatisupptagningen, från Rumlaborg och fingo se löjtnanten komma och den derefter följande katastrofen med mig, gjorde han som "Adam" undstack sig "tills faran var öfverstånden. Denna dagen blef en af mina mest kritiska dagar, allt mitt framtidshopp var totalt blockerat. Hur skulle jag kunna, såsom förman få respekt hos arbetarna, då jag inför deras åsyn fick mottaga en så neslig bestraffning och hundfortering, men hvart vill jag taga vägen. Visserligen vet folket att jag var oskyldig, men ändå. På inga villkor skall dock Carl få skulden. Carl sökte till att trösta mig frågade om jag led någon smärta af bestraffningen? Nej herr Carl! Löjtnanten skulle fått bankat mig en hel timma om det blott icke skedt i de personers närvaro hos hvilka han alltid påyrka att vi skola sätta oss i respekt.

Då middagsrasten kom gick Carl hem och jag stannade kvar tills han kom åter. De potater som svinen rotat upp voro upptagna, och en annan gosse vaktade svinen. Under middagsrasten talade folket om, att Anna-Stina i Vipparp hade sagt löjtnant, att han gjort med stor orätt och omtalat för honom hur det förhöll sig. Men denna underrättelse tröstade mig föga. Jag var ju brännmärkt och fallen i onåd. Carl försökte trösta mig med, att både han och hans bror Fredric fått aga av löjtnanten, flera gånger.

Kl cirka 12 på natten kom löjtnanten in på kontoret och befallde oss tända ljus. Jag rusade upp och tände ljusen på pulpeten och sedan ställde jag mig jämte min säng i avvaktande ställning. Lägg du dig, det är icke dig jag ämnar tala med sade löjtnanten till mig. Han såg nog min förgråtna och likblekna ansiktshy, men sade ingenting till mig. Istället vände han sig till Carl, som satt upprest i sängen: Jag har lofvat dina föräldrar att uppfosta dig till en duglig jordbrukare men denne min välmenta afsikt läre icke tyckas mig då du sjelf icke vill hafva med omtanke om ditt eget bästa. När jag icke är hemma sysselsätter du dig mest med, att springa efter fruntimmer och dermed jämförliga nöjen och låter Ring göra både sina och dina gärningar. Du ser, att Ring har på denna tid han varit har uppöfvat sin stil betydligt och satt sig in i bokföring m.m. Hvad kan du, ehuru jag hållit dig i Vernamo i skola? Jag skall underrätta dina föräldrar om, att du får flytta hem till Sännås till dem, och skall få gårdens jordbruk på arrende för intet om du brukar gården bra. Till nästa 14 mars får du tillträda gården. Du kan en af dagarna resa hem och i samråd med dina föräldrar ordna och ställa, dessemellan komma hit för att jaga. Hädanefter skall Ring sköta göromålen här på eget ansvar.

Nu var kl 2 jag blef glad för att jag icke blev bortkörd men ledsen för skilsmässan med min gode vän. Carl var förtjust öfver de löften han fått och ingen af oss tänkte på någon vidare sömn den natten. Carl hade under detta år utgjort sin verneplikt. Året derpå 1854 skulle jag utgöra min. Mina göromåler blefvo obetydligt ökade sedan jag skulle sköta dem ensam, tvärtom blef allvaret ostördt och derigenom satte jag mig lättare in i mina göromåler och kunde bättre reglera tiden. Då de ofta påkommande jakterna förekommo, blef jag tillsagd att medfölja, om ens nödvändiga göromåler stodo i vägen. Då var det icke alls rosande om någonting blef försummat. Jakten var också mitt största och enda nöje. Carl med Fredric Liljenberg vistades ömsom vid Skedingsnäs och ömsom vid Sännås.

År 1854 utgjorde jag min beväringskyldighet vid Jönköpings regemente å Skillingaryds exisplats och fan dess 16 dagar ganska trefliga. Detta år var regementet kommenderat till

Gottland på strandbevakning, hvarför inga tält fans till beväringen utan vi blefvo med inkvarterade i en ladugård. Jag tillhörde 4:de kompaniet och hyrde ett rum hos flickorna Wallin, deri samma hus Jägerfeldt och Sticksen hade hyrt ett rum under mötet. Det blef påbud om, att af beväringen skulle utses kandidater till underofficerarna och korpraler som i händelse af ofred skulle inträ i tjänstgöring. På 4:de kompaniet blef jag utsedd till sergeant.

När jag kom hem började åter min längtan efter militärlifvet att upptändas och jag framförde min önskan till, numera kapten, Lillienberg. Han lofvade då mig att få gå in vid regementet som underofficer utan lön tills jag tagit examen, ty som volontär var jag för gammal. 1855 under befältsmötet i Skillingaryd fick jag löfte att resa dit och anmäla mig hos öfversten Munk och med mig ett bref till kapten Mentzer med anmodan att anmäla mig hos öfversten. Till öfversten hade jag ett rekommendationsbref från kapten Lillienberg. Kapten Mentzer gick upp till öfversten och fick besked om hur dags jag fick företräde hos honom. Under det jag inväntade denna tid fick jag åhöra en tillrättavisning som major Munthe gaf en gammal kapten för en ringa tjänstesak. Man kunde hissna för ett mindre råbarkadt utfall och groft skällande, ehuru blott en grad skilde dem emellan i rang. Jag tänkte för mig sjelf: "Är detta skedt på det färska trädet, hvard skall då ske på det torra"? Bemötes en kapten så, hur skall då en simpel underofficer blifva bemött.

Kapten Mentzer och jag anmälde hos öfversten den utsatta timman och blefvo af vakten insläppta. Öfverste Munk af Fulkila var en human herre och då kapten Menzer presenterat mig frågade öfversten mig hvarför jag icke i behörig tid har anmält mig till volontärsnummer? Jo derför att jag var så fattig att jag icke kunde uppsätta min uniform. Är ni rikare nu? Nej tyvärr jag är lika fattig men min primeipal har lofvat hjälpa mig. Hvem är en principal? Herr kapten Lillienberg på Schedingsnäs, herr öfverste. Ja han är en gammal bekant till mig, och om ni får hans rekommendation kan ni anmäla Eder skriftligen. Kapten Lillienbergs rekommendationsbref hade jag i frackfickan men lämnade icke fram det.

Hemkommen frågade kaptenen hvar det gått? Jag sade honom blott, att öfversten Munk sagt mig att jag skall skriftligen anmäla mig, och att med min ansökan skulle rekommendation från herr kapten medfölja. Men meddetsamma sade jag honom att om han icke upptager det illa så är jag nu botad för längtan till det militära lifvet. Kapten skrattade hjärtligt då jag omtalade hfvad som botat mig. Han ansåg att jag gjort ett klokt beslut. Du kunde lätt blifvit en förderfvad människa i den utsla anda som existerar i underofficerskåren, du vet hur det gått med din kusin Gustaf Ring.

Nu slutade jag med att läsa svensk historia och geografi, utan läste landbruksböcker istället. 1856 kom prostens Svenssons son i Hörreda af med Linköpings stift till Schedingsnäs. Han hade sammanträffat med kapten L. i Stockholm och öfverenskommit med kaptenen att få komma till Schedingsnäs för att sätta sig in i det praktiska vid ett jordbruk. Svenssons far var mycket rik och hade lofvat att köpa en jordegendom till honom så snart han satt sig in i jordbruk så pass att han tilltrorde sig kunna sköta ett jordbruk. Svensson var en ganska högt lärd man, och hade aflagt kansliexamen för verkena i Stockholm. Der han hade arbetat en tid

och titulerades för Kungl Lektor Emil Svensson. Han talade flytande flera språk: tyska, italienska, franska och engelska, men han hade mycket svaga ögon och måste derför sluta arbeten i de kungl.verken. Under sina läseår höll han gossar som läste för honom, för att spara sina ögon. Då han slutat i verken medföljde han en familj Ankarkrona till Italien och södra Frankrike som tolk, sedan reste han ensam dit för att

i det milda klimatet kunna förbättra sin syn. Sedermera köpte hans far Gäddviksholm och skänkte honom. Han var 11½ år på Schedingsnäs och 1/2 år på Edh innan han flyttade till sin egendom.

Kapten L var i Stockholm då Svensson kom, men hade förut i brev förberedt mig på Svenssons ankomst och i hvad ändamål han skulle hvara där. Svensson skulle bo på kontoret. Svensson och jag blefvo snart mycket goda vänner, som icke rubbades i minsta mån under vår samvaro. Jag undervisade honom i hvad jag förstod vis å vis jordbrukets göromål och han undervisade mig vid alla lediga tillfällen grundligt, i räkning och andra ämnen. Han hade flera läroböcker i jordbruket, efter nya tidens bruk som vi studerade tillsammans. Istället för att jag dåligt kunde räkna de simpla räknesätten och något i sorter, kunde jag då efter 1 ½ års tid, då han flyttade till Edh: Gamla bråk, decimalbråk och enkel och dubbel reguladetri, enkel och dubbel inträskräkning, geometri i enkel praktik, och praktisk undervisning i fältmätning och avvägning. Det var ju klart att jag tillägnade honom tacksamhet och min största högaktning. Det var 1857 som Svensson lemnade Schedingsnäs.

Från Flishults lantbruksskola hade kaptenen antagit en från skolan utexaminerad elev till rättare. Han var elak och orättvis mot folket, synnerligast gamla gubbar och yngre pojkar dem han trodde sig på. Kaptenen hade tillsagt honom att han i punkt och pricka skulle tyda mina befallningar då kaptenen icke sjelf var närvarande att han icke utdela beting eller bestämma några arbeten vid gården utan i samråd med honom sjelf. När kaptenen var hemma vågade han icke underlåta denna befallning men då kapten var borta gjorde han ett och annat afbrott från denna regel. Han både ansåg sig vara, och detta med rätta, slugare i jordbruk än jag, men hans ilskna och orättvisa bemötande mot arbetarna kunde jag icke tåla hvarför jag då och då kom i konflikt med honom. Under höbergningen i Thursa mader, 90 tunl. mycket sank mark hvarifrån gräset måste bäras på ryggen med forsande vatten från gräset nedför det bärandes rygg, hvaraf 70 man frambudade en dag till detta arbete. Både rättaren och jag voro närvarande här vid arbetet. Karlarna afklädde sig kläderna och hängde sina fårskinn öfver ryggen, utvändigt på skjortorna. En skräddarlärling hos Carl Zemergren i Guntens var äfven frambudad men var icke härdad med utearbete hvarför han tröttnade på e.m. och gick något saktare än de andre med sina bördor, men då gick rättaren Johansson, som alltid var klädd i käpp, med spade på käppen till Otto i Guntens och befallde honom gå fortare samt följde honom efter med rapp efter rapp på den nakna ryggen. Nu var mitt tålamod slut. Jag sprängde fram och befallde honom upphöra med att stå, men han tilldelade Otto vidare några rapp tills jag högg fast i käppen och ryckte från honom den. Det var nära att jag hade låtit honom smaka sin egen käpp, men jag var ej säker om kaptens gillande deraf, och därför slängde jag käppen flera alnar från platsen. Den stackars Otto var blifven så öm i kroppen att han fick gå hem före kvällen.

Det första jag kom hem på kvällen anmälde jag förhållandet för kapten. Johansson blef inkallad och fick en skarp tillrättavisning för det han understått sig att i min nervaro bestraffa någon, det är Ring och icke du som skall afstraffa, du får icke gå med käpp under arbetet och när Ring är närvarande är det han som för befälet och då skall du arbeta med. Du får höra dig efter en annan plats, den 24 oktober är du ledig härifrån. Till den 24 oktober engagerades en elev från Gungvala landtbruksskola i Blekinge. Denne var en både snäll och bra karl, och var der i 2 års tid.

Den 17 mars 1857 hade jag tjänat i 6 år hos kapten L för kläder och föda, men nu blef genom en händelse någon förändring härutinnan. Jag fick ett bref från kapten Lemken på

Dannes när hvare han erbjöd mig inspektorsbefattningen dermed en lön af 300 kr, och fritt logi och mat vid hans bord. Jag besvarade icke brevet genast utan lade in det i min pulpetlåda. Emellertid hade kaptenen blifvit varse brevet och läst innehållet. Han uppsökte mig och frågade: Har du blifvit erbjuden inspektors befattning på Dannäs. Jag blef förlägen öfver att han visste detta men svarade: Ja, jag fick bref från kapten Lemken igår. Har du svarat honom? Nej inte ännu Herr kapten. Tänker du antaga denna plats? Nej icke om herr kapten vill behålla mig. Ja det skall du icke förlora på. Jag skall hjälpa dig i framtiden om du stannar hos mig. Den 24 oktober får du börja räkna lön 150 rf och skall få 30 rf i påökning för hvarje derpå följande år. Kläder skall du få såsom hitintills. När du slutar hos mig skall du få arrendera någon af mina gårdar och få behålla dem utan arrende så länge jag lefver. Jag tackar herr kapten allra ödmjukast. Om det icke voro för att kunna hjälpa min stackars mor, så ville jag så gärna vara hos herr kapten hädanefter såsom hittills för blott kläder och föda. Den 14 mars då du reser till skattmötet i Sännås kan du ju hälsa på din mor och lämna hänne hvad hon behöfver. Får jag lemna henne 5 eller 10 rf, så snart jag får lön skall jag med tacksamhet betala dem åter. Nej jag skänker din mor de 10 rf. Ack hur innerligt glad jag nu var.

Till kapten Lemken skref jag s.d. min afsägelse. Mina göromåler vore mycket trägna: Utom de ofta påkommande jakterna skulle jag hafva öfverinseendet öfver skogarna och utstämpla alla träd som skulle utsynas i både Vallerstad, Fylleryds och Schedingsnäs skogar, de anställda skogvaktarna: Lindström först och sergeant Ullberg sedan fingo icke utstämpla ett träd när icke jag var med. Fiskare fans numera icke vid gården.

Schedingsnäs egendom var 4 ½ mantal, som kaptenen köpt af sin syster för 25.000 rf. Systemen hade fått egendomen i faddegåfva af major Bratt. Denna egendom utbytte han mot alla fideikommissens ströhemman och gaf i mellangift 60.000 rf. Han sålde ströhemman, som alla voro skogshemman, för billigt pris till arrendatorerna och ändock uppgick den sammanlagda köpesumman till öfver 300 000 rf. Han vistades nu en stor del under åren i Stockholm och jag fick förvalta gården så godt jag kunde. Kaptenen hade 1859 bortarrenderat egendom men till en patron Charles Sjöberg för 6.000 rf i arrende och han skulle tillträda gården den 14 mars 1860.

Sjöberg byggde bränneri i gården. Kapten erbjöd honom att få öfvertaga mig som inspektor men Sjöberg hade redan engagerat en rättare och behöfde icke mig. Kaptenen hade ett helt hemman i Refteles socken, Nennesmo by. För detta hemman tillbytte han sig egor vid hans kvarn, såg och kvarn torp med hvilka egor följde 2ne soldattorp: Segermo och Alens samt torpet Ängmanskes. Den af hemmanets jordareal var skog och odlad mark. Kvarnen skulle byggas om, och torparna skulle afträda den 14 mars 1860.

Detta hemman fick jag tillträda på arrende, men med löfte att inget arrende skulle erläggas och kvarn samt damm skulle han bygga på sin bekostnad, och hjälpa mig med uppsättningen. Då han bortarrenderade egendomen till Sjöberg förbehöll han sig trädgården och parken 24 tunnland en stallbyggnad och orangeri, samt stora byggnaden. Jag skulle hafva min sysselsättning dels i Nennesmo som sedan blef kalladt. Nennesholm och hufvudsakligast hos kapten L vid Schedingsnäs.

1861 den 14 april hade hans institut rättare varit hos honom 1 år. Nu ville icke Sjöberg behålla honom längre utan erbjöd mig inspektorns plats hos honom och kunde då använda en oskolad rättare, men nu var det jag som icke ville. Sjöberg hade sin mor som hade hans

hushåll omhand, och gifte sig sedan med prosten Brobergs dotter i Forsheda, men efter 2ne års tid öfverlämnade han arrendet till en patron Rosenqvist och flyttade. Vid den tiden som nalkades mot d. 14 mars då Sjöberg skulle tillträda egendomen vistades kaptenen i Stockholm. Han skref till mig att han anmodat nämnden i Västhörja att hålla auktion dem: Jag vill minnas 11 eller 12 mars, och att han kommer hem till auktionen, men att jag skulle ställa allt väl i ordning och säga till hushållerskan att hon har mat och dryck tillhanda för auktionsbesökande, som han kommer att bjuda.

Auktionsdagen kom men ingen kapten. Jag blef mycket bestört när folk började komma och jag icke visste hvilket som skulle säljas eller hvilka redskaper han ämnade behålla, men börja auktionen på tiden var ju nödvändigt, auktionsmannen var kommen, och vi öfverenskommo att börja med skräpsaker. Jag började lämna ut saker från spannmålsmagasinet och lyckligtvis kom kaptenen hem frampå morgonen. Jag råkade få höra ett samtal mellan kapten och fabrikör Lundström i Ölmestad om mig och blef glad öfver det beröm jag fick af dem båda för den ordning jag ådaglagt vid auktionens förberedande. Alla inropen voro numrerade och upptecknade på en lista och jag utlämnade dem själf till roparen.

Några år förut då Åreved Norreg. $\frac{1}{2}$ mantal blef i en hast utan brukare tillbjöd kaptenen mig att få så och sätta jorden för intet tills någon arrendator anmälde sig, blott jag håller hus för resande och budar reserfskjuts. Ökar till brukningen fick jag gratis på gården. Min syster Emma tjänade då hos länsman Essén i Haghult och till henne vände jag mig och hon fick löfte att flytta till Åreved. Hon skötte sig i Åreved såväl som allestädes dermed hon verkade bra. Anna Katarina Wästergren hade förut hållit gästgifveriet i Åreveds Mellang och haft brännvinskrog, men nu blef brännvinskrogen borttagen och Anna Katarina hade stor skuld med Schedingsnäs. Hon lämnade de saker hon hade och blef sedan fri. Dessa saker flyttades till Norreg. Jag förskref bier från Jönköping som Emma sålde. Under året bortarrenderades gården till nästa 14 mars. Emma blef den 14 mars flyttad fram till gården som kammarjungfru och kaptenen skänkte henne en del af de saker Anna Katarina lemnat för skuld. Spannemål och potater samt foder öfvertogs af kaptenen mot att af honom som bestämt pris. Mina utgifter voro ej så stora, ty godsarna tog sällan betalt för hvad de gjorde och trösket blef billigt. Jag fick därför någon förtjänst: Cirka 150 rf likväl denna gård hvaraf den sämsta beskaffenhet och illa medfaren.

Emma var väl knappast 1 år i tjänst på Schedingsnäs förrän hon blef nedlagd på sjukbädden och så snart hon blifvit så pass återställd att hon kunde tåla resan blef hon hemskjutsad till min stackars mor. Hon repade sig dock snart nog och flyttade åter till länsman Essén der hon tjänade tills jag 1860 emottog Nännessholm, då jag tog henne till mig som hushållerska der. Min syster Lena hade kommit till Esséns i Emmas ställe, då Emma flyttade till Åreved, och nu när Emma kom åter dit tjänade de båda der. I Forsheda tillstundade kyrkobyggnad och prästen och klockare Lagerstedt hade vidtalat att få invälja mig i kyrkobyggnadskommiteén. Virke köptes och skulle utsynas i Herrestads skog, men då jag 1860 tillträdde Nännessholm uttog jag min prästtattest till Refteles församling och blef sålunda kvitt min kommiteébefattning. Vid Schedingsnäs hade jag ingen befattning alls med kommunens angelägenheter och bevistade icke några socknestämmor; kaptenen skötte den saken sjelf. Det enda jag, den senare tiden, hade på min del var husförhören, som alltid höllos vid gården, på stora salen; dermed skulle jag göra reda för hela godset.

Den 24 april 1860 etablerade jag mitt hushåll i Nännessholm för 2 drängar "Fredrik och Nils, samt min syster Emma och en piga. Mjölaren skulle mala för 1/3 af tullen. Sågskäraren hade visst för tolfden. Alla hus som funnos vid gården var blott torphusen till kvarntorpet: ett

litet boningshus, en mjölnarestuga, en bodbyggnad och en gammal torpladugård. I bodbyggnaden inredde jag mig ett litet rum för min egen del. Min syster hade matlagningen i torpstugan och drängarna lågo i mjölnarstugan. När den förutvarande arrendatorn af kvarntorpet kom i konkurs och att hans lösegendom såldes på auktion, hade kapten inropat hvarjehanda möbler och husgerådssaker, som jag fick öfvertaga, en del fick jag låna från Schedingsnäs, en del hade Emma från Åreved, och en del fick jag köpa på kredit. Min gamla mor hemtade jag till mig, och den duktiga Emma väfvde och ställde om både ett och annat i huset. Utsäde åtgick icke mycket första året till de små torplapparna, hvilka jag till mästa delen låt ligga osådda emedan kvickroten hade tagit öfverhanden på säden men der blef mycket godt hö. Kreatursuppsättning hade kaptenen lofvat hjälpa mig till och jag fick låna ett par oxar och en mjölkande ko, samt 3 unga kvigor, samt 2 gamla plogkampar för att kunna odla med kläm.

Jag hade sammansparat ett litet kapital å 350 rs, men för detta kom jag ingen väg. Jag köpte några spädgrisar, får, höns och ankor, och resten af mitt lilla kapital måste jag spara för tjänares löner. Bröd fick jag i kvarnen och hafre till kreaturen, kött och fläsk sparade Emma så långt ske kunde. Så kom en opåräknad olycka; jag fick otur till kreaturen. Under 2 års tid

sjuknade och dogo för mig; de 2 ploghästarna, den ene dragoxen, mjölkkon blef sjuk och måste slaktas och köttet kunde icke användas mera än till hälften den andra hälften var svart, alla fåren och lamm dels dogo och dels drucknade i åen. Ytterligare dog en af mina koer. Men så snart kaptenen sporde att jag mistat de kreatur, kom en Schedingsnäs godsare med ett sådant till mig. Gud välsigne och belöne honom för hans godhet! Jag anade att der var någonting i ladugården som orsakade sjukdomen i ladugården och låt därför uppgräva all den befintlig genomsyrad jord och ifylla istället frisk sand. Detta hjälpte, så att jag sedermera icke mistade kreatur. Den gamla kvarnen skulle rifvas sommaren 1861, och dammen uppbyggas samt ny större kvarn uppföras. Den gamla dammen var af trä och skulle nu muras af sten, men sten fanns icke på ägor, i närheten, och på den tiden, hade man icke i den trakten, konsten att kila sten med rundkil. Kaptenen hade betingat en murare Nord från Bolmsö som skulle mura dammen, och en byggmästare Löfberg skulle bygga kvarnen. För framforsling af sten och trävirke till dammen och kvarnen, sågning af bräddor och plank, gjutgods och maskingods från Åminne bruk, alla matralier, och kvarnstenen från Skåne åtgick mycket både körsior och arbete. Jag måste därför hålla fyra man för min räkning. Det tog en tid af min nära 2 år innan den nya kvarnen kom igång. Nu skulle jag få någon inkomst men till min fasa fick jag veta, då jag kom till Schedingsnäs att häradshöfding JF Ekenman köpt Nennesholm på x auktion: Men kapten L tröstade mig med att kreatur och allt som i lösöre fanns honom tillhörigt skänkte han mig. Du skall få ett arrendekontrakt på stället med 300 rf årligt arrende, dagtecknat 1860, och arrendet kvitterat till d.14 mars 1863. På så sätt har du rätt till fardagårdsår och slipper betala högre arrende än 300 rf för sista året. Jag blef uppsagd i behörig tid.

En ny ladugård hade jag byggt och en ny mjölnare stuga. Mjölnarestugan var inredd och murad men ladugården som jag byggdt samma år, var varken täckt eller brädfodrad: Men 300 tolfte bräddor lågo inlagda som hufvudsakligast skulle användas till den nya ladugården. Nu uppslutade jag med både odlingar och andra framtidsarbeten, och på hösten afskedade jag mina drängar. Jag stadde en tillfällig dräng "Svening" till d. 14 mars 1864. En reel väg hade jag anlagt mellan gården och kvarnen, och odlat hade jag gjort så, att jag sista året skördade 500 ar af hafre. Der var ett ganska stort mäldelag så att ehuru min nytagne mjölnare Zander, som var nykter och händig person, icke var omtyckt af mäldelagen af nya kvarnen 100 tun.tullsäd det år hon drefs för min räkning.

Kapten L hade sålt Isberga by till patron Lars Dahl och denne hade sedermera öfverlåtit köpet på herr Ernst och Adolf Magnus i Göteborg, som skulle börja en större skogsaffär hvarför de äfven inköpte Oskarströms sågverk, som då egdes af fabrikör Wilhelm Wallberg. Till engagerat en skåning "Ola Kollander, för skogsaffären i Isberga och en inspektor J. M Jonsson till sågverksförvaltare vid Oskarström. Denne Ola Kollander och jag blefvo goda vänner och sedan jag blifvit bekant med honom hjälpte han mig ofta när jag var i pänningeförlägenhet, och jag hjälpte honom vid hans skift och skogsgöromåler. Isberga skulle uppbyggas till herreg. Jag levererade stickor till alla taken ,och byggde därför en stickhyfvel. Jag lämnade stickor för 600 rf till Isberga. Virket köpte jag i Löfås och flottade ner i åen. När jag blifvit uppsagd uppehöll jag mig uteslutande i Isberga, och tog anställning der, för en lön af 500 rf och kost samt logi såsom biträde i affären. Jag skulle tillträda min tjänst d. 24 oktober 1864.

1863 på hösten valde Reftele borna mig till sin kommunalordförande, efter kammarjunkare von Mentzer på Lilla Segelstad. Göromålen blefvo ganska många det året: Med fördelning af låne och skänkemedel till de behöfvande, som i olika terminer inflöto. På hösten 1864 uttog jag mina betyg och flyttade dem till Isberga, i Willstad och afsade mig kommunala ordförandeskapet. Kapten Gyllenboga på Wäboholm blef vald efter mig. 1864 på våren gick jag och herr Adolf Magnus med en timmerflotta från Kappeded till Oskarström, hunno icke fram förrän på höstfloden. Då ingen flod var, eller och under den högsommartid då man icke hade rättighet att flotta hjälpte jag Kollander, och förde böckerna för Isberga affären. På senhöstarna och vintrarna afverkade och afmätte jag inköpta skogar utmed Nissaåen och bifloder, men då flottvatten inträffade var mitt arbete gifvet att gå med flottarna. Herr Magnus ville icke vidare medfölja flottarna utan jag måste sköta detta ensam.

I början af mars 1864 fick jag bref från häradsh. Ekeman att möta honom i Nennesholm, han önskade tala med mig om hvarjeh. På den af honom utsatta tiden mötte jag honom. Han ville köpa de två af mina koer, och 2 svin, höns och ankor; men att den stund jag ändå skulle hålla auktion, och de priser han erbjöd mig tycktes vara lägre än hfvad jag hoppades få vid en auktion, blef ingen offert. Deremot enades vi om priset af det stråfoder jag hade öfver den 14 mars, äfvensom 2 rf per tolft för mina 300 tolfter brädor, som nu funnos. Min syster Emma

var nu gift, och hade flyttat, och syster Lena skötte hushållet. Jag ställde om mat, och Ekeman blef ganska belåten med anrättningen. När han reste och hade kört en god bit, höll han och ropade med an. Han frågade om jag vill antaga hans anbud om han lägger till 10 rf men jag tog icke och förlorade och förlorade icke derpå. På auktionen fick jag 4 rf mer än han bjöd mig.

Några dagar efter vårt sammanträffande fick jag åter ett bref från Ekeman deri han föreslår mig att antaga inspektorsbefattning vid Näsbyholm till hösten. Will jag deremot behålla Nennesholm skall jag få köpa gården för 18000 rf. Nog hade jag villat ha gården, men hfvad skulle jag köpa för? Jag svarade därför, sedan jag talat med herrarna Magnus och Kollander, herr Magnus försäkrade, att så länge de drifver sin affär skall jag vara förvissad om platsen hos dem om de sluta skola de rekommendera mig till en för mig förmonliga plats, att jag icke kan köpa gården med två tomma händer, då jag icke har någon som kan hjälpa mig. Beträffande den godhetsfullt erbjudna platsen så har jag f.d. engagerat mig i Isberga. En liten tid derefter fick jag bud från honom med nämndeman SM Rydbäck i Nennesmo, att jag skall få gården för samma pris som han betalt 11500 kr, men jag gaf samma svar.

Jag utlyste auktion i Kollanders namn men höll egentligen auktion sjelf. Allt gick bra och jag hade 3500 kr i ren behållning ehuru jag fick betala 75 kr på Gyllenfors bruk för smide, och för spik vid Ågårdsfors, mat till byggmästare, murare och vissa andra karlar, köra fram all sten, köra fram och såga allt virke, hemta gods och saker från Åminne bruk, med mycket annat arbete och små utgifter för kvarnbygget som jag nu icke kan påminna mig. Vid sågen, som jag kunde begagna, under hela min arrendetid, utom den tid då dammen ombyggdes, sågade jag, åt en del af Nennesmo bönder som voro kronoarrendebönder, för tredje delen af brädorna; derigenom hade jag samlat för min egen räkning cirka 60 tolfte brädor, som jag sålde till Isberga och fick runtomkring 4 kr per tolt, ty de voro torra. Tvänne torplägenheter hade jag under min arrendetomt anlagdt under gården näml: Kaftarp och Ekens.

Kyrkohemmanet eller rättare sagt i Anderstorps kommunisters bostället Nennesmo. Södergård arrenderade jag af kronan på 10 års arrende, för att få arbete från der under hörande torpare. Hufvudgården $\frac{1}{2}$ mant. överlät jag till en brukare. Jag hfvarken förtjänade eller förlorade på detta arrende. Nu hade jag ett litet kapital på 3500 kr och d. 24.10 min lön i Isberga 500 kr. En fordran af källarmästare Alf Pettersson i Wernamo stor 2500 kr. Således kunde jag beräkna att jag d. 24.10 1864 hade ett kapital på 6500 kr. Min fordran af källarmästare Pettersson hade uppkommit derigenom, att jag på inrådan af kapten L, och direktör Joh. Fogelin i Wallerstad, som båda lovade att hjälpa och stödja mig, inropade å auktion Wernamo gästg. $\frac{3}{8}$ mt, krogen och $\frac{1}{8}$ mt Lilleg. Krogen för 12600 kr och Lilleg för 9900 kr eller tillsammans 22500 kr. En ny stor hotellbyggnad var uppförd af trä men icke inredd, 12 tl stenfri åkerjord tillhörde, vacker furskog fanns, icke obetydliga Östbo härads tingshus var anlagdt på gårdens ägor och betalade arrende, utskänkning tillhörde gästgifvaregården. Det var således en god affär för en fackman som hade pänningar, men icke för mig som hade blott min nakna kropp att sätta som rörelsekapital och dessutom icke var i det ringaste van att sköta en sådan affär. Det fordrades 10000 rf till uppsättningen och inredningen af det nya huset. Detta framställde jag till kapten och Fogelin före auktionen och bad kaptenen låta mig slippa inlåta mig i en så farlig affert. Jag har ju ingenting att förlora, men min framtid kan blifva förstörd. Det hjälpte dock icke utan han skulle ansvara för allt och skaffa vad rörelsekapital som behöfdes och klarera köpeskillingen. Fogelin har lofvat stiga i borgen jämte kapten. Allt skulle gå som en dans. Jag trodde och lydde. Men efter auktionen då borgen skulle påtecknas villkorade Fogelin, att allt brännvin som såldes gästg skulle tagas af honom från Wallerstads bränneri, i annat fall vill han icke påteckna borgen. På detta villkor

kunde jag icke gå in alldenstund jag kände hans vanliga klåsystem. Jag skulle då få den äran att sälja hans brännvin och han taga all vinst. Men vid köpeskillingsleqviden nöjde sig sergeant Scheles sterbhus med inteckning och kapten Lillienbergs borgen för köpeskillingen och köpet stod fast. Ju mera jag begrundade saken, ju mera ångerköpt blef jag; synnerligast som jag började först att kapten L mer och mera var i förlägenhet om pänningar.

Den 14.3 1863 skulle jag tillträda köpet. Kapten föreslog att utarrendera rörelsen och jag skötte jordbruket, men pänningar till husets inredning och 2000 rf af betalning på köpeskillingen årligen tills den blef utarmorterad, skulle först om det stod till och hvem skulle hjälpa mig anskaffa detta, ifall kapten L kom på obestånd? Jag bad kapten försöka skaffa en köpare, och han hade underhandlat med en källarmästare Alf Pettersson som kom mig tillmötes med Schedingsnäs. Vi uppgjorde om 25 000 rf med gästg.gården och han öfvertog betalningsskyldigheten af de förbindelser som jag vid köpeskillingslikviden utgifvit nämligen; en första inteckning tillhörande AR Moline & Rui Jönköping å 10000 kr, å hvilka var afbetalt 1666 kr 67 f, och återstod 8833 kr 35 f. Samma firma hade en inteckning på 2000 kr. Andra inteckningar uppgingo till 7650 kr med räntor. Jag hade utfärdat reverser med kapten L borgen i den återstälde köpeskillingen: 3 å hvardera 1000 kr, en å 933,34 f och en å 583 kr å 33 f eller tillsammans 4516 kr 64 f. Enligt denna uppgörelse skulle jag få en vinst på 2500 kr som Pettersson gafv mig revers på. Kapten L lofvade mig att noga hafva uppsikt med Pettersson att han sköter sig väl och att han ordentligt inlöser de af mig till Scheles sterbhus utfärdade köpeskillingsreverserna med 2000 kr årligen, och återställes dem till mig öfverkorsade.

Jag hade numera jämn sysselsättning i Nennesmo och Isberga och träffade kapten L. mycket sällan, men hvar gång jag råkat honom sade han mig att Pettersson sköter sig så bra och i behörig ordning inlöser mina köpeskillingsreverser och att dessa i Kaptenens närvaro öfverkorsades. I min godtrogenhet mot min välgörare, som jag trodde och värderade som en far lät jag dermed bero.

Första årets ränta på mina egna reverser fick jag vid besök i Wernamo med 125 kr, derefter fick jag ingen ränta, men i stället blef jag öfvertald af Kapten L., att icke lagsöka på min ränta. En af mina reverser å 416,67 skulle betalas d 14/3 1863, en å 1000 kr 14/3 1868 och en å 733,33 den 14/3 1869. Dessa reverser gällde från 14/3 1863, alldenstund jag icke fått ränta för mer än ett år voro reverserna oräntade från d. 14/3 1864. År 1868 blef jag hugnad med kallelse till den 2 Juni i Alf Petterssons konkurs och fick då veta, att Pettersson inlöst tre af mina reverser men åter på sin förnyelse belånat dem. (de voro således icke öfverkorsade). Samt att den afbetalning som var gjord å Molinie & Cn fordran var äfven af Pettersson förnyad, och gällde nu i 10000 kr. Garfware Heggström i Bohr lagsökte mig samtidigt och bevakade i konkursen 1500 kr på en falsk revers som han och Pettersson sammanfogat samma tid, men strax före konkursen blef jag lagsökt på de Scheleska köpeskillingsreverserna och fick betala 3583 kr 33 f. Alltså hade jag att bevaka i P. konkurs: min egen fordran 6209 kr 71 f. Dessutom stod jag ju risk för den brist som kunde uppstå efter gårdens försäljning. Genom advokat P. Hjälmvall instämde jag Haggström för oriktigt fordringskraf, och Molini & Cni genom häradshöfding Arvidsson i Jönköping, för förnyelse af en afbetalning på inteckningen å 10.000 kr. Haggströms fordringsanspråk underkändes men Molini & Cni vunno både vid häradsrätten och hofrätten. Häradsh. Arvidsson tillskref mig att om jag vill våga 200 kr önskade han att fortsätta målet till kungs och trodde sig nästan kunna lofva att vinna emedan flera af hofrättens ledamöter och dömt till min förmån. Men detta bref kom några dagar efter det gården varit såld vid konkursauktion och anbudet gått upp så högt att min förlust blef dräglig och jag icke ville riskera 200 kr för en ny rättegång. Hela förlusten

af mina utlägg och den vinst jag betingat mig af P vid överlåtelsen af gården utgjorde cirka 1000 kr.

När auktionen på gården skulle förrättas inför Östbo häradsrätt hade jag skaffat en spekulant från Halmstad: Källarmäst Nilsson, men han ville icke gå högre än 18.000 kr, skulle gården sålts för detta hade jag blifvit renskrpad. Han ville icke ropa själf utan gaf mig fullmakt att ropa in gården för sin räkning dock icke till högre pris än hvad han bestämt 18.000 kr. Han hade 6.000 kr på fickan tills den 1/5 del av köpeskillingen som skulle erläggas vid slaget. I den händelse någon spekulant möjl icke kommit, hade jag försett mig med borgen för 6.000 kr af min tilltänkte svåger Johan i Elgarum och hans morbroder SM Svensson i Nimja för att i värsta fall inropa gården själf. Denna borgen vågade de dock icke underteckna utan min fästmö gaf den förbindelse på motsvarande summa. Gården uppropades först i uppslag och då bjöd jag enligt min fullmakt 18.000 kr. Sedan ingen annan hördes bjuda högre började häradsh Ekeman på 50.000 kr och bjöd nedåt undan för undan men der var ingen som ropade mitt! Jag kunde ju icke säga mitt förrän de kom till 18.000 kr, ty då kunde Nilsson helt enkelt låta mig själf stå för budet, men till min glädje: När budet kom ner till 23.800 kr ropade en källarmästare Fabian Olander från Eksjö mitt! Då rusade Nilsson upp och frågade hvad jag tänkte på, som icke sade mitt då jag visste att han ovillkorligen ville ha gården. Ja jag tänkte på, att jag icke kunde säga mitt förrän det kom till det pris du befullmäktigade mig att bjuda, 18.000 kr men jag har anledning fråga dig, hvarför du icke bjöd själf? Jag var så hjärteglad, för att det gått så lyckligt att jag icke kan beskrifva med glädje.

Nu var mitt lilla kapital räddat, nu hade jag sluppit sätta min fästmö's kapital på ett äfventyrligt spel och nu var jag fri. Jag bjöd ned till gästg kapten L, Källarm. Nelson, Hjelmzell, landsfiskal Dyberg, länsman Svensson och Andersson i Rörstorp på champagne. Dyberg var rättens ombudsman och Svensson och Andersson sysslomän i konkursen. Källarm Nelson var totalt nervös, han visade oss 6.000 kr han bar i fickan för erläggande af 1/5 dels af köpeskillingen och var fullt besluten att inropa gården. Han hade gjort en resa förut till Wernamo och en resa för att möta mig i Nyby i och för denna affär och dessa kostnader äro nu utan nytta. Han ville fortfarande häntyda på att det var mitt fel. Men nu opponerade sig hela sällskapet emot hans orättvisa påstående och tillrättavisade de honom i ganska skarp ton. Länsman Svensson, som var Wernamos skarpaste sakförare, sade: Ring har handlat korrekt! Det är ni som begått ett dumt fel. Ville Ni gifvit högre pris för gården, så skulle ni bestämt detta i Rings fullmakt eller ock själf ropat mitt "Mitt" då det kommit dit. Ni ville göra slag i saken. Ring hade ju icke rätt för Er räkning ingripa förrän det kom till 18.000 kr. Alla instämde och Nelson bad mig om ursäkt. Han bad mig söka upp Fabian Carlander och bjuda honom 1500 kr för sitt inrop men Carlander skrattade, och bad mig säga Nilsson, att om han ville bjuda honom 5 000 kr så får han ändå inte övertaga köpet.

När köpeskillingslikviden förrättades fick jag min utdelning och hade mitt lilla kapital någorlunda i behåll. Jag hade nu fått lära mig att inte lita på någon annan än mig själf. År 1868 blev Kollander uppsagd ur tjänsten emedan herrarna Magnus beslutat nedlägga sin skogsaffär, han skulle sluta på nyåret 1869. Kollander var förlovad med Olivia Bergström, inspektor Carl Bergtröms dotter i Gillarp. Kollander omtalade detta för mig och jag undrade varför jag icke uppsagts. Kollander trodde att de ämnade behålla gården och antaga mig till förvaltare. På senhösten 1868 kom Ernst Magnus till Isberga några dagar och en dag talade han om för mig att Kollander skulle sluta och att jag skulle sköta gården tills de kunna sälja egendomen, Om julen var Kollander i Gillarp, och då han kom hem därifrån tillfrågade han mig om jag ville gå i kompis med honom, skulle vi köpa Isaberga. Vi gjorde upp kalkyl och bestämde oss för vad vi kunde betala. Han skulle göra upp affären och sedan skulle vi ha det

tillsammans. I egendomen var 48 000 kr hypotekslån och all skogen var nästan orörd, egendomen hade 2000 tunnland jord och nybyggda storartade hus samt stor areal åker i god växtkraft. Enligt böckerna kostade gården herrarna Magnus över 100 000 kr. Inventarier: lösöre och kreatur var där för ett bokfört värde av 15 000 kr.

Kollander reste ner till Oskarström för att göra upp affären och kom om några dagar tillbaka i sällskap med Ernst Magnus till Isaberga med underrättelse att affären var uppgjord och skriven för Kollander. Kollander hade övertagit hypotekslånet och all lös egendom. På hypotekslånet var amorterat 8000 kr. Alltså skulle han egentligen icke betala mera än 50 000 kr. Herrarna Magnus hade betalt för gården obebyggd till patron Lars Dahl 68.000 kr. Lars Dahl hade betalt till kapten Liljenberg 50 000 kr och egendom. Kostar det nu herr Magnus öfver 100.000 kr utom lösegendomen. Det var ju således en mycket fin affär för Kollander, och därför blef jag också utesluten i kompaniskapet. Detta bekymrade mig föga ty jag hade lärt känna Kollanders hushållning med andras och kunde säkert tro, att hushållar han så för egen räkning så tryter det äfven i Isberga. Jag hade för rästen fått gå slaf såsom ditintills.

Herr Magnus betalade mig full lön för året 1869, och villkorade med Kollander om fri kost till mitt tjänsteårs utgång den 24.10.1869 med rättighet för mig att själf disponera min tid. Jag var nu fri under denna sommar för någon slags tjänstgöring, men hållre än att gå sysslolös biträdde jag Kollander som vanligt i jordbruket men tog mig frihet när det behagade mig. Kollander inträdde i äktenskap under vintren och der börjades en serie af bjudningar och stod härliga till. Jag ämnade mig ingå äktenskap med min nuvarande hustru, Josefina Johansson i Elgarem, och beslutade söka mig en inspektorsplats med stat och lön. Kapten L hade rekommenderat mig hos grefve Kolling på Toftaholm och vid ett möte med honom och kapten L, i Wernamo, antog jag tjänst hos honom, men jag fick sedan reda på, af mina bekanta i Wernamo att grefven var både snål och mycket kinkig. Dessutom visste jag att folket och godset var svårt att handskas med.

Herr Magnus hade skaffat mig plats i Södermanland i en skogsaffär vid sjön "Sommen" men denna plats tilltalade mig ej. Deremot reflekterade jag öfver herr Wilhelm Wallberg erbjudande att jämte Nissaåen och dess bifloder uppköpa sågtimmer och nedflotta till Oskarströms sågverk. Han hade nu återköpt sågverket af herr Magnus. Jag finge bo hvar jag önskade bosätta mig blott icke längre från Gislaveds postkontor än högst 1/2 mil. Min tid skulle jag själf få disponera utom vid flottningen och intumningen af sågtimret. På den tiden gick det bra att köpa sågtimmer i toltvis vid flottlederna eller priskurant. Jag hade således ingen afverkning att sköta, utan blott att på senhösten och vintern kontraktera om leverans till våren och betala 3 kr per tolt i förskott. På månadstorgdagarna mötte alla som ville sälja timmer, och på våren intummade jag timret och betalte. När det inkom inrullades det i flottvattnet. Min lön skulle utgöra 800 kr per år. Jag afsade mig platsen vid Toftaholm och antog Wallbergs anbud och detta behöfde jag icke ångra.

Min fästmö och jag köpte 1/8 dels mantal Stenbrohult i Anderstorps socken, med tillträdesrätt den 14.3.1870 en 1/2 mil från Gislaved, der jag och min hustru bosatte oss redan i oktober 1869, såsom hyresgäster från den 24.10.1869 och till den 14.3.1870, men sedan såsom ägare. Korpral Lorin i Gislaved hade acord på flottningen i Nissaåen, från Mohärad genom sjöarna till Kappelreds boställe, för 50 f. per tolt i flottön. Detta acord fick han behålla äfven sedan Wallberg övertagit affären. Då han flottade i småfloder hade han daglön 2 kr per dag. När timret

var samlat vid Kappedes bom flottade jag ned till Oskarström. Ett år under den tid jag var i Isberga ville Kollander och herr Magnus ställa flottningen på ackord och erbjuda mig att taga ackordet med villkor att jag icke skulle göra någon förlust. Jag sade dem, att der med drifves ingen drift i arbetet, men deremot är det Sven Gye och Anders Östberg som bäst hinna drifva arbetet ty de ligga med båten ute i strömmarna på det ställe där ingen från landbåtarna våga sig ut för att lossa med stenarna det samman sprängda virket. Vi hade nu vid Kappede en ganska stor flotte Gye och jag och Österberg eftersändes och erbjudos att taga flotten på ackord. De skulle få sin daglön 2,50, och brännvin som vanligt, och alla dammafgifter skulle af herr Magnus betalas. Men folket skulle aflönas af ackordet. Ackordet bestämdes till 1.500 kr. Men hvarken Sven Gye eller Östberg ville antaga tillbudet om icke jag ville gå in i kompis med dem.

Herr Magnus och Kollander blefvo nästan stötta i kanten för min vägran och tyckte, att då jag icke står någon risk, kunde jag gå in derpå. Jag talade med Sven och Östberg och sade dem, att jag skall göra allt hvad jag kan för att hjälpa att det skulle gå i behåll för dem, men de vägrade. De ansågo att det var en omöjlig att gå ner med flotten för detta pris. Äfven jag insåg inom mig själf att det icke kunde gå, ty vid dåligt flodvatten åtgick i vanligheten 20-25 man per dag der den svåra flottleden, från Nissaryd till Oskarström började. Men nu lofvade herr Magnus att äfven Gye och Östberg skulle liksom jag blifva skadeslösa om vi taga ackordet samt att, om vinst uppstår skola vi få densamma men hvar till tjänar då detta ackord undrade jag? Jo dertill, att Ring, som endast stundtals är närvarande vid arbetet vid båtarna, utan måste istället halfmilen derifrån hålla tillsyn vid vattenverken, kan ju icke som bra som båtkarlarna se upp med en del liknöjda som vilja spara sig. Nå eftersom Sven Gye och Östberg så äntligen vill gå med på ackordet och delar i händelse af vinst med dem i tredingsvis. Det blef genast antaget af mina kompanjoner, och vi överens kom om, att hålla det hemligt oss emellan, och då folket förnam att jag aflönade alla liksom vanligt kom ingen misstanke ifråga.

Denna vår fingo vi en ovanlig lagom hög och genom nederbörd i ihållande flottflod, så att sågtimret rusade fram nästan utan hjälp i de svåra vattenfallen ned vid Hylte, Örnabäckshult, Davidssons Glassbo, Rydö, Väcknared, Moshult, Boås, Spenshult och Drared. Detta förorsakade att de hufvudsakligaste virkeshögarna stannade vid kanterna af åen och voro icke sammansprängda af strömmen utan lågo lösa, och endast en båt med tre man medhinde lossningen vid den starka strömmen. För att lossa landhögarna kunde man använda äfen ovana flottare som man fick billigt: En krona per dag. För påpassningen vid dammar kunde en del ovana användas blott de passa upp. På 3 veckor gingo vi fram till Oskarström med flotten, som vissa år åtgick både vårfloed och höstflod för att komma fram till slutmålet Oskarström.

Det år herr Adolf Magnus och jag flottade, stannade nästan hela flotten i Spenshultsfallet, och åtgick 3 veckor att lossa högen. När vi nedkommet med flotten till Oskarström, och jag och Isberga uppgjort kostnadsräkning för arbetet befanns att den kostnaden som skulle börja gäldas af ackordet summan utgjorde 675 kr och vinsten af ackordet 825 kr. Således gjorde denna vinst 275 kr på hvar och en af oss tre. Gye och Östberg hade dessutom sin daglön 2,50 per dag och jag hade min lön. Jag föreslog att Gye och Östberg skulle afräkna å vinsten den daglön de erhållit 90 kr och jag skulle afräkna 45 kr för mig, men herr Magnus ville icke höra talas om ett öres afräkning af någondera af oss. Gye och Östberg förklarade, att de hvarken har eller någonsin får så bra förtjänst. Herr Magnus ytterst glad för att han i sådan god tid fått med sin flotte till sågen och för så jämförelsevis billigt pris. Med alla

kostnader kostade icke tolfte af timret mer än 1,50 kr från Kappedes bom till Oskarström och hade i vanligheten kostat 3 kr och deröfver.

En tid efter min Vernamoaffär var utredd gjorde kapten L konkurs, och jag fick bref från honom att komma till konkursauktionen och inropa för min räkning en del saker, som han behöfver för sitt hushåll. Han skulle betala dem sjelf man kan icke ropa in dem i sitt namn. Det var klart att jag villigt efterkom hans önskan ehuru jag visste, att han kanske icke kunde hålla sitt löfte att sjelf kunna betala. Vid auktionen bad han mig att i mitt namn få sjelf ropa in de saker han behöfde, och ehuru jag fruktade det som också hände, att summan blef stor, gick jag in derpå. Det var mig omöjligt att icke i någonting efterkomma hans vilja. Han hade ju upptagit mig ur nödens, armodets och fattigdomens djupa dy, och varit upphofvet till min ljusare framtid. Skulle jag därför icke med gott hjärta vara beredvillig till, att uppoffra för honom mitt allra sista öre? Jo visst emellertid, när jag fick protokollsutdraget, var min auktionsskuld 1.700 kr. Jonas Jönsson i Åleke hade lofvat deltaga i inropen med 400 kr. Kapten försäkrade mig, att jag icke behöfde bekymra mig om auktionslikviden ty den svarade han för sjelf. Men hans så ofta felslagna beräkningar voro mig väl bekanta och lyckligtvis beredde jag mig i tid tills förfallodagen kom. Jag fick bref från auktionsmannen, att min auktionsskuld var inlämnad till inkassering, och några dagar derefter fick jag bref från kronfogde Rosengren i Högakull att komma dit. Jag visste hvar besöket gällde och medtog hvad penningar jag hade, och Kollander tillsläppte resten, af min innestående lön. Kronfogden Rosengren var en hjärtegod och ömsint person och sade sig skickat bud på mig för att spara utsökningskostnaden samt för att spara mig från obehaget af ett utmätningsbesök. Han sade sig ha 3/4 i indrifningstid och under denna tid kunde jag nog klarera. Jag tackade, men sade derjämte att jag var beredd att betala. Kronfogden tog intet för sitt besvär. Jag reste till Schedingsnäs och förevisade mitt kvitto och erhöll 400 kr af Jonas Jönsson i Åleke samt fick kaptens påskrift att han hade sakerna i vård för min räkning. Lösöreköp ville jag icke begära, för att icke såra honom.

Stenbrohult. För detta lilla trefliga hemman betalade vi 3.250 kr till Svening Hansson, en kusin till min fästmö. Hemmanet hade ett ganska vackert och bra boningshus och både in och uthus voro nästan nya. Kamrerare Seth hade bebott huset en tid förut. Till gården hörde en del vacker furskog fastän arealen var ganska liten. Jag odlade och fick ganska vackra grödor de åren jag bodde der. Den 25 augusti 1870 föddes vår käre son John Sigurd, och 1873 den 11 oktober vår lika kära dotter Anna Ulrika Hildegard.

1871 köpte jag först $\frac{1}{4}$ i Stjärnehults kvarn och såg för 1.125 kr; min svåger J. Johansson i Elgare köpte $\frac{1}{4}$ och Josef Pettersson i Kvarnaberget $\frac{1}{4}$ del. "Ägaren till kvarn och sågverket behöll denna fjärdedel sjelf. Både kvarn, såg och damm var i dåligt skick och måste ombyggas. Men detta samarbete blef en fasa för mig. Ej ett beslut kunde fattas med sams eller en utgift erläggas utan gräl. 1876 beslutade jag mig därför att övertaga Josef Pettersson och Andreas Johanssons andelar för en köpeskilling af 2.850 kr eller 1.425 kr hvardera delen. Kvarn och damm var nu färdig, men sågen skulle ombyggas. Större utrymme för sågbacke var inköpt.

Under fem års tid fortsatte herr Wallberg sin skogs rörelse, men lade derefter ned sin sågrörelse i Oskarström, egentligen 4:e året ty det 5:e året hade jag icke kunnat köpa mera än 150 tolfte vid nissaåens stränder på leverans och så litet antal var icke lönande att flotta. Jag sålde därför detta virke till Gyllenfors bruk. Bönderna hade nu fått vana att sälja i parkvis och till mycket högre priser än Wallbergs priser. I parkvis ville icke Wallberg köpa. Alltså hade jag intet att uträtta sista året, men fick mitt arfode likväl oavkortat, ehuru jag protesterat.

Under den tid jag bodde i Stenbrohult hade jag en liten extra förtjänst vid Härryds bruk. Den gamla bruksinspektör Amilon var ingen bokförare och måste till bokföringen hålla ett biträde och hade dertill en gammal afsigkommen brukshållare Brändström, men till följd af oordäntligt lefnadssätt komma i sådan misär, att han måste vandra mellan järnbruken såsom tiggare och om arbete fanns för honom någonstans vågade man icke behålla honom året ut, för att han icke skulle komma fattigvården till last. Denne Brändström blef nu aflägsnad från Härryd, för att bege sig ut på vandring. Det enda Amilon kunde göra vid bokföringen var kassaposternas införing i kassajournalen. Alla räkningar med arbetare och Malm och kolkörare lades i skrifbordslådan på brukskontoret här och tvärs. Amilon anmodade mig att hjälpa honom de tider, som icke Wallbergska göromålen hindrade mig. Efter en tid insjuknade Amilon, och afled och då villkorade Härryds bolag med mig, att så godt det kunde ske utreda trasslet emot 150 kr.

Strax derefter hade bolaget, för hvilket Sven Nelsson i Söderby, Gnosjö var hufvudman, angagerat inspektör Martinsen till förvaltare. Inspektör Martinsen var en driftig och skolad brukskar, men hade icke gjort något bokslut hvarför jag äfven åtog mig biträda honom. Martinsen gifte sig med en mamsell Hilma Pettersson och satte hushåll. Under Amilons sjukdom skötte den ene bolagsmannen; John Andersson de yttre och inre göromålen vid bruket tills den nye förvaltaren ankom. Förut var Andersson modellsnickare vid bruket. I Anderstorps sockens kommunala angelägenheter deltog jag dels såsom revisor, dels såsom stiftare medlem och sedan som ordförande i den nybildade sparbanken, dels såsom utredningsman i den af klockare Nelsson, såsom bokförare i banken, helt svårt sammantrasslade och intetsägande bokföring som efter utredningen utvisade att han innehafde bankens medel 1.200 kr för hvilka han ej kunde redogöra 800 kr fick han ersätta, och 400 kr efterskänktes. Han blef entledigad, från allt bestyr i banken och skollärare Helander blef bokförare. Ett otrefligt förmyndarskap på 7.000 kr i Gaxås blef jag påtrugad, och efter min hustrus farfaders död S Persson i Töllstorp, blef jag förmyndare för min svärfader Johannes Svensson i Fållen, som fått ärva 11.000 kr efter sin fader Sven Persson.

År 1876 hade herr Charles Sjöberg d.sam. varit arrendator av Schedingsnäs, köpt en större skogspark i Lilla Segerstad och skulle der bygga sågverk. Halmstad Nässjö järnväg var nu under byggnad af engelsman Billop och Mackinson, herr Sjöberg hade fått veta, att jag upphört med min befattning hos Wallberg och tillskref mig att möta honom i Forsheda för att åtaga mig afverkningen af Segerstadsskogan samt föreståndarebefattningen för sågbygget och sågningen, anläggningen af väg från sågen till Refteles station, utdrifning af virket ur skogen, och det sågade virket, från sågen till stationen. Förlagsman hade han fått statmäklare Ståhlberg från Jönköping hos hvilken jag bekommo mynt till utgifter. Att den stund jag trufdes väl i Stenbrohult och afståndet icke var längre mellan Segerstad och Stenbrohult; än att jag kunde gå den genaste vägen på tre timmar kunde jag vara hemma i mitt eget hem öfver helgedagar. Men att fästa mig för någon viss tid ville jag

icke, utan antog platsen mot daglön: 3 kr per dag. Husrum skulle Sjöberg bekosta, men maten skulle jag sjelf bekosta. Der var ett torp: Åbygget beläget ända intill der sågen skulle uppföras och der hyrde Sjöberg ett stort rum till kontor och sängrum, samt för upppassning. Mat villkorade jag mig för 1 kr per dag.

Jag började genast afverkningen af den ovanligt grofva långa, kvistfria och mogna samt friska granskogen, och då vintern inträffade gick framforslingen med börja perfors.. Byggmästare Sedergrens son i Nissafors blef antagen som byggmästare för sågen. En 25 hästars lokomobil inköptes. Sågen blef uppbyggd, sågmästare Olsson och kantare Persson, samt maskinist Hedmark antogos och sågningen påbörjades. Vägen till Reftele station omlades från sågen till Segerstad innan vi kunde hemta lokomobilen, och från Segerstad till Ölmestad innan vi kunde köra virket från sågen till järnvägsstationen.

Penningar till aflöningar för körslor och arbeten fick jag mig tillsändas från Stålberg omedelbart efter rekvisition. Han fick för hvarje månad noggranna uppgifter på all sågning, längd, bredd och tjocklek på både plank, bräddor och bottens. Han förklarade sig mycket nöjd med mina redovisningar.

1876 började jag dock ledsna på att icke få bo hos min familj och synnerligast att om vintren i ruskigt väder, mycken snö gå i obanade vägar om nätterna, till och från mitt hem. Sjöberg hade lofvat att bygga ett utbygge till det som jag bebodde så att min hustru och mina barn kunde få vara hos mig, men detta blef icke af. Jag skref till Jonsson i Oskarström och bad honom säga mig om han kunde händelsevis veta om någon plats neri Halland som passade mig? Jag erhöll bref från honom, att han hade 3 plattser att erbjuda mig, att välja på. 1. Bokhållareplats vid slottsmöllan. 2. Kassörsplats vid Heagård hos Wilhelm Wallberg och 3. Inspektorsplats vid Johansfors sågverk. Han bad mig komma ner till Oskarström så vi får rådgöra der om. När jag kom dit och fick höra, att för min ensamme person vore jag välkommen men hus för eget hushåll hade de icke för tillfället, så afsade jag mig både detta och slottsmöllans anbud. Då skickade Jonsson bud till disponenten vid Johansfors: Vilhelm Sternhagen att om han önskade tala med mig så var jag tillfinnandes mig hos honom. Sternhagen kom och vi uppgjorde: 1.500 kr lön per år samt fri bostad för mig och familj, och jag skulle tillträda platsen d. 1 dec 1876 men min familj skulle som först i mars 1877 komma.

Min bostad skulle inredas i bolagets hus i Nissaström, der f.d. patron Palm ännu bebodde, tills de hunnet bygga bostad för mig nermare sågverket. Med lönen var jag belåten, men bostaden var för det första för långt belägen från sågen och för det andra var den ruskig och otrefligt inredd så att jag befarade att min hustru icke skulle trivas der. Men Sternhagen sade, att jag fingo på bolagets bekostnad göra hvad ändringar jag ansågo behöfliga. Under tiden från den 1 december 1876 tills min familj anlände skulle jag ha kosthåll hos Sternhagen fritt. Förvaltare Habel som jag skulle efterträda i tjänsten, bodde i stora huset, och han skulle flytta om julen s. år. Hvarför jag skulle komma den 1 december hvar för att mottaga hans redovisningar. På dessa villkor antog jag platsen. Min gamla mor hade jag följt till grafven d. 7/10 1876 hvadan ingen omsorg för hänne band mig att stanna kvar i orten. Derfor, när jag kom hem tillskref jag Sjöberg, att jag ämnar lemna hans tjänst den 1 december. Sjöberg kom till Segerstad och medgaf att det var svårt för mig att bo så långt från min familj. Från Stålberg fick jag bref hvori han beklagade att icke Sjöberg hade i tid ställt med mina villkor så, att jag kunnat stanna. Är det aflöningen det beror på skall han ställa det efter min önskan. I mitt svar fick han veta orsaken. Kapten Moberg på Samseryd hade fått reda på, att jag ämnade lemna platsen vid Segerstad, och jag fick ett långt bref från honom med tillbud att taga anställning hos honom som inspektor vid Samseryd mot stat och lön samt husrum för familj, men jag hade redan engagerat mig vid Johansfors. Dessutom visste jag, att kapten

Moberg engagerat banmästare Nelsson till inspektor och i mitt svar erinrade jag honom om detta. Han besökte då mig i Segerstad och sade sig skola vilja uppgöra med Nelsson om, att afstå från sitt anspråk på platsen. Jag bad honom icke besvära sig. Nelsson var endast en tid i Samseryd. Fick anställning som banmästare. Förut var han schaktmästare under järnvägsbyggnaden mellan Halmstad och Wernamo.

Jag sålde nu mitt hemman Stenbrohult för 5.500 kr med tillträde d. 14/3 1877, till dess skulle min familj bo kvar der under år 1870 och d. 23/10 afled min högt värderade gamle husbonde och välgörare kapten David Fredric Georg Stjernelou Lillienberg på Schedingsnäs, dödsorsaken var galopperande lungsot. Jag bevistade hans begrafning d. 16/11 1870 och boutredningen efter honom. Denna utredning skulle ske i sammanhang med hans konkurs, och nu yrkade hans fordringsägare att allden stund jag icke hade lösöreköp skulle mina saker ingå i konkurssen och jag fingo bevaka min fordran för det jag utbetalat för sakerna äfen som de penningar han erhållit af mig under sin sjukdom.

Kronofogde Hök i Wernamo var utredningsman. Baron Jakob Lillierotz i Åminne var bland de största fordringsägarna i konkursen. Häradshöfding Ouktlony i Wernamo hade lofvat vara mig till hjälp vid boutredningen. Kapten L:s systerson löjtnant Grönhagen vid konkursauktionen inropat taflor och några andra saker som han nu bevakade och fick undantagna, men jag skulle naturligtvis klåss emedan jag grannlagenhet icke gjort lösöreköp. Mitt ombud Ouktolony invände, att den skrift som jag och kapten L. hade oss emellan på sakerna kallas i lagen intak?få och gäller lika vid lösöreköp. Bland de saker som jag betalt var kapten Lillienbergs guldklocka med kedja och nyckel af 20 karat, samt hans guldring med hans vapen graverat med en rosensten. En stor 3 sidor, med Lillienberg vapnen graveradt på hvar sidan och handgrepe af guld hängde såsom berlock i kedjan då den såldes vid konkursauktionen var nu icke tillfinnandes. Om kapten skänkt bort den eller den på annat sätt försvunnit visste ingen.

De saker skulle skrivas på mig vid auktionen yrkade ingen och därför blefvo de billiga. Klockan och kondiolringen såldes för: klockan 25 kr och ringen 75 kr, en antik byrå med marmorskifva 25 kr. En liten tafla (den bedjande nunnan) blef dock i mitt tycke alltför dyr, men kapten L försäkrade att den var värd 400 kr. Jag har den än i min ägo och har icke lyckats kunna få ett anbud på densamma; då icke konstnärens namn är påtecknat anses den vara blott en copia. En stor del saker voro utslitna eller förstörda. Wid bouppteckningen voro dessa guldpjäser lagda på bordet framför herrarna och då det dryftas en god stund huruvida sakerna skulle tillhöra mig eller konkursmassan steg baron Lillierots upp, tog klockan och ringen, lade dem i min hand och sade: Sakerna som Ring ärligt betalt, och dessutom med många års ärligt arbete hos Lillienberg mångdubbelt betalt skola tillhöra Ring och icke konkursmassan, det torde herrarna medgifva. Både Hök, rättens ombudsman samt alla de andra sade icke ett ord mot baronen; sakerna vore mina, och skulle dagen derpå inventeras och inläggas i matsalen tills de skulle utlemnas af löjtnant Hartman, hvilken bodde å gården, och svåger med kapten L.

Några dagar efter den dag som bestämdes för afhemtningen, sände jag min dräng från Stenbrohult till Schedingsnäs för att hemta tvenne större taflor, som kapten L inropat för min räkning i konkursauktionen, näml. den så kallade Erenstrålstjäderleks taflan, och en föresställande konung Fredrik den förste, den senare i naturlig storlek men endast en kopia. Dessa tvenne taflor kostade, vill jag minnas: Tjädertaflan 45 och den andra 10 kr. Det blef mycket billiga priser hvilket kom sig deraf, att ingen bjöd på de saker som de hörde kapten önskade ropa in. När min dräng anlände till Schedingsnäs för att hemta ett lass saker och

taflorna kunde icke löjtnant Hartman komma in i rummet der sakerna voro inlagda emedan kronofogde Hök hade förseglat dörren. Men af välvilja mot mig ville Hartman förekomma att drängen, med oförrättat ärende återvända den 4 mil långa vägen. Han beslutade sig därför, att begå den kollosala dumheten att bryta kronofogdens sigill och utlemna taflorna mm. Tjädertaflan och kung Fredrik den förste voro inropade för mig, det både hade jag klart för mig från auktionen och hade dessutom bevis derpå genom den inventarielista som kapten L och jag hade oss emellan, men den som förde protokollet vid auktionen hade icke utsatt i protokollet hvad taflorna föreställde utan blott skrifvit; 1 större tafla. Jag hade vid ett sammanträffande med inspektor Jonsson i Oskarström sålt dessa båda taflor för 135 kr och äfven levererat dem. Ungefär en vicka derefter fick jag ett bref från löjtnant Hartman hvari han säger, att löjtnant Grönhagen påstår, att han inropat Tjädertaflan och om han icke genast återfår densamma vidtager han lagliga åtgärder mot Hartman, som brutit förseglingen och utlämnat taflan till obehörig person. Grönhagen säger sig hafva sålt taflan till högt pris. Hartman ber mig, att för guds skull rädda honom från den olyckan som kom att drabba honom för brytningen av sigillet. Naturligtvis, kostar hvad som helst skulle han räddas.

Jag legde genast en skjuts till Oskarström och kom dit på kvällen. Jonsson var i staden och skulle icke komma hem förrän dagen derpå. Jag skref ett bref till honom och talade om förhållandet samt sade honom att jag var kommen för att hemta taflan. Jag fick till svar med samma expres, att han icke afstår taflan helst som han sålt densamma till Isak Wallberg. Emellertid tog jag taflan men lämnade qvar konung Fredrik den förste taflan och reste hem till Stenbrohult hvarifrån jag sände taflan till Schedingsnäs. Jag meddelade Hartman om, att jag kan bevisa genom inventarielistan mellan mig och kapten L att tjädertaflan är min, dock har jag underkastat mig alla de kostnader och obehag för att rädda löjtnant Hartman från den stora risk som möjligen kunde drabba honom för hans välmenthet den ringa förlusten, att min dräng fått resa hem utan de saker han var avsånd för att afhemta. Jonsson blef emellertid mycket förbittrad då han kom hem och trodde att jag fått anbud på högre pris än det han skulle betala, och ehuru jag sände honom Hartmans bref hvari Hartman så innerligt bönfällit frälsa honom från det förskräckliga som kunde drabba honom och dertill gaf Jonsson en samfärdig förklaring blef han i sin tro och var sedan icke samme vän som han förut varit.

Då jag sedermera kom till Johansfors sågverk börja och kunde redan min befattning utan att rådfråga mig hos honom och hans råd så blefvo vi än mera främmande för hvarandra. Jonsson afled ogift och är begrafnen å nya kyrkogården i Häd. När vi se hvarandra på hin sidan grafven, är jag förvissad om att han fått klarhet om det rätta. Genom denna omnämnda tafle affär och alla saker omfattandes af dem som jag med 1.700 kr fick betala gjorde jag en betydlig förlust, ty de 400 kr som Jonas Jönsson i Åeke betalt tog han af de bästa sängkläderna som funnos kvar samt linne. Slutligen blef dock min förlust dräglig derigenom, att en del af de saker jag bekom på min lott voro antika och såldes så småningom af mig till mycket högre priser än det kostat mig. Sålunda sålde jag guldklockan: urnycklen af guld 7,50/ kädjan 80 kr klockan 35 kr och dertill ett silveruhr 18 kr, eller tills 140,50 kr byrån med marmorskifvan sålde jag för 200 kr, gammalt franskt rödgrenigt porslin för 75 kr, antika andra diverse saker sålde jag samt 12 salsstolar och soffor, ländsstolar m m . På auktionen i Stenbrohult såldes diverse saker och en del har jag ännu kvar, kaptens gula ring m m. Alltså på det hela har ingen förlust af betydelse uppstått för mig på dessa saker.

Min anställning vid Johansfors sågverk den 1 december 1876 tillträdde jag inspektorsplatsen vid Johansfors sågverk. Efter denna dag skulle min årslön 1.500 beräknas. Föda och logi skulle jag åtnjuta gratis tills husrum blef anordnad för min familj. Det lilla jordbruk som tillhörde sågverket skulle jag få begagna såsom tillökning i lönevillkoren. Detta jordbruk gaf

föda till 2 kor. En gammal patron Palm bodde i ett litet hus vid det så kallade Nissabom men var uppsagd att flytta derifrån den 14 mars 1877. Detta hus, hade Johansfors aktiebolag köpt och der skulle jag bo med min familj tills ett nytt hus i närheten af sågverket hunnos att uppföras till inspektors bostad. Jorden vid Nissabom, hvilken bolaget ägde, tillhörde mina lönevillkor äfven som $\frac{1}{4}$ mantal äng och betesmark som var köpt från Grumshult. Den förvaltare hvars befattning jag skulle öfvertaga den 1 januari 1877 hvars namn var Rickard Gram Habel, skulle redovisa till mig inventarier och kassa samt för öfrigt sätta mig in i alla förhållanden. En nu större byggnad var nyligen uppförd vid sågverket der disponenten Wilhelm Sternhagen, som tidtals vistades vid Johansfors bebodde och äfvenså Habel bodde der. Sternhagen och Habel hade engagerat en hushållerska Thorina. Nu skulle äfven jag bo der tills min familj anlönt. En förman vid sågverket: Anders Svensson hade maten i köket. Habel och jag blefvo genast goda vänner och beslutade att göra resesällskap till julen, han till Jönköping och jag till Gislaved och Stenbrohult. Sternhagen reste till sitt hem Göteborg några dagar före jul.

Sågverket, som varit under nybyggnad var nära färdigt, och järnvägen mellan Halmstad och Wernamo var nu trafikerad men ej invigd för resande. Johansfors sågverks aktiebolag hade sitt säte och hufvudkontor i Göteborg, och drefvo en omfattande handel med trävaror: props, brädor, plank, bjälkar, och sparrar, slipes samt alla sorters trävaror. Johansfors var alltså endast en depåt und bolaget. Bolagets hufvudman var grosshandlare G Kollberg i Göteborg, verkställande direktör var en engelsman Carrick. Konjunkturerna på trävirke voro goda: en standar props (83 och $\frac{1}{3}$ kubik fot fast mål) befalles i England med icke mindre än 800 kr. Detta höga pris å props, i England kom sig deraf att eng regeringen utfärdad en grufslag som bestämde att alla grufstolpar, som använts som stöd i grufvorna under tre år skulle utbytas mot nya under viss tid. Förut fingo de stå kvar tills de blefvo så angripna af röta att de ville falla ned. Allt annat virke steg till höga priser, och med detsamma borde väl bolaget kunna få en god förtjänst på sitt redan inkapta och framflottade såväl sågtimmer som props virke. Järnvägen var nu trafikerad för trävaror och flottningen i nissaåen var i proportion mycket billig. Bönderna levererade ännu virke för billigt pris vid både flottleden och vid järnvägslinjen.

Sågen var byggd för blott en mångbladig ram, två slipers bänkar, ett dubbelt kantverk och två kapsågar. Dessa maskiner var i gång natt och dag. Maskinerna gingo förträffligt. Under 12 timmar skars på ramen 12 och 14 tolfte sågblock (plank, $1\frac{1}{4}$. $1\frac{1}{2}$ och $\frac{3}{8}$ bräder). När arbetet drefs som skarpast lastades sju vagnslaster dagligen med props, slipers och ramsågat virke. Men det var här, som nästan alltid är fallet då en bolagsaffär bildas, att anläggningskostnaderna blifva så höga och sparsamheten så litet iakttages att affären icke kan bära sig, helst då konjunkterna falla. Ett stort boningshus, som med inredning, och möblemang för flera rum kostade mycket, hushåll och hushållerska för Habel och tidtals för Sternhagen lön till Sternhagen och Habel, lön till en norsk sågmästare Nelsson och hans son, lön och kosthåll till en oduglig förman, lön till inspektor MS Johansson som förestod afverkningen i skogarna och hyra för honom å gästgif i Bötaryd, trädgård i Halmstad och förman der med 90 kr i månaden, lön till Malte Kollberg i Halmstad, som skulle förestå apteringen å verket samt lastningen på fartygen, min lön, andel i Carrick lön 7.000 kr. Jag sade att Malte Kollberg skulle förestå apteringen af virket, så var icke förhållandet till en början. Till en början skulle propsen sådan den upptogs i flotten i åen, och brädorna sådana de fölls från sågen aflastas i Halmstad och i samma skick sändes till en af bolaget, för 2.000 kr. Årligen hyr trädgård i Göteborg der virket som först blef opterat, för att sedan å fartygen åter lastas till den ort dit det blifvit försållt.

Fastän jag icke var vidare affärsmän insåg jag att detta var en galen ställ, och att icke en sågram kunde tjäna in till alla dessa, till stor del onödiga kostnader. Jag uttryckte för Sternhagen min åsikt och han medgaf att man kunde ställa det billigare. Sedermera operades propsen och brädor i Häd och sändes diräkt till köparen. En del props operade vi i Johansfors. Den norske sågmästaren blef uppsagd och en sågmästare Björkman Vermlan antogs. Förmannen uppsades därför att han utan att anmäla det för verken Sternhagen eller mig gift sig med hushållerskan Thrina och hållit vigselkalas i Sternhagens rum, då Sternhagen varit i Göteborg och jag var hemma i Småland. En ny hushållerska antogs som var från Vermland, Kristin Brunberg. Smeden avskedades och Björkman smidde hvad behöfdes till sågens reparationer. Brännvinskrogn i Drared blef borttagen.

Strax efter jul 1877 brann det Palmska huset vid Nissabom, och istället för att jag med familj skulle bott der, fingo vi 3 rum i stora huset, jämte del i kök och källare, Sternhagen och jag hade kontoret tillsammans och herr Sternhagen hade matsal och sängkammare för sin egen räkning. Herr Sternhagen och jag kommo väl överens. Det var blott en gång i början af året 1877, innan jag hemtat min familj och innan förmannen Svensson fått slut med sin förmans befattning som en liten tvetydighet uppstod oss emellan, men den bilades omedelbart. På kvällarna, under de tider Sternhagen vistades i Johansfors, rådgjorde vi om: hvilka arbeten som utarbetarna skulle förrätta dagen derpå och detta beslut uppsattes i en promemoria och lades på skriftpulpeten. Efter denna bestämmelse skulle jag utdela arbetet dagen derpå, och ingen förändring skulle få ske utan genom mig. Det börjar tyda sig till kallt väder, alla såväl Sternhagen som jag enades om, att det nödvändigaste som var att göra var, att draga sågtimret som låg vid i åen vid länsarna (bommarna) drogos fram till bomplatsen och sänktes innan åen belastades med is. På morgonen tillsade jag förmannen att ställa 15 man af de bästa utarbetarna till detta arbete, och så skedde. Efter ett par timmar kom jag ned till bomplatsen men der fanns icke några arbetare. Jag uppsökte förmannen och fick veta att Sternhagen kommit ned och varit ond samt inför alla arbetare yttrat: Kan Ring vara så dum att han tillstår detta onödiga arbete? Tag genast folket till andra sidan av sågen för att plocka ribb och annat skräp i högar.

När jag fick detta besked gick jag genast upp på kontoret der jag hade fullt upp att göra. Men det dröje icke länge förrän Sternhagen kom inrusande och sade: Min bästa herr Ring! Ner vid sågen står 15 man sysslösa och veta icke hvad de skola göra. Nog är väl en inspektor skyldig att se till, att icke sysselsättning fattas dem. Jag var uppretad och svarade honom kanske något skarpt. Till det arbete vid bomplatsen hvarom vi samsades igår kväll ställde jag 15 man i morse och detta arbete varar både idag och kanske 30 dagar derom är jag viss äfven som att detta arbete är det näst nödvändigaste arbete vi kunna företaga innan vintern ty fryser sågtimret fast i isen så icke allenast kommer det att kosta mycket arbete att lossa gubbarna ur isen, utan för sågningens drift blir det ett stort hinder då kubb äro frusna. Dessutom kan en isflod inträffa och hele flotten reser. Jag har haft mångdubbelt folk under mig än her är och har äfven haft några serskilda prinsipaler innan jag kom hit, men dässe har dock icke gjort försök att nedsätta min respekt hos det arbetsfack varöfver satt mig till befälhavare. Derfor, när jag kom till den plats dit jag tillsagt Svensson gå i arbete med folket och icke fann en enda person, utan fick af förmannen och arb veta, att grosshandlaren varit der och flyttat folket till ett annat arbete, som alls icke är nödvändigt utan kan med sämre krafter göras vid hvad tid som helst samt fick höra, att grosshandlaren yttrat till folket: Att jag var mera än lofligt dum som ställt folket dit, ehuru jag ställt dem till det arbete som vår p m som ligger här bestämmer. Herr Gråssh torde medgifva, att der för mig sårande och att jag icke kan gilla detta utan vill då hållre lemna platsen. Hvar och en vet jag: att herr grossh är den högste befälhavaren här på platsen och att vi alla måste lyda allt hvad grossh befäller

så att det icke är min mening att ställas i annan ställning hos herrar bolagsmän än såsom deras underordnade tjänare. Men grossh vet nog, att andras inspektors respekt hos folket med flit undergräfvades så förlorar herrar bolagsmän ensamt derpå. Vid de platser jag haft har jag den förmånen att icke ens husbonden har bakom min rygg ändrat de befattningar jag utdelat till folket utan tillsagt mig ställa det annorlunda och jag har då sagt folket att husbonden ville ha det så eller så. Att herr Sternhagen blef vid dåligt humör såg jag nog, men det bekymrade mig föga. Han gick ut och en stund derefter gick jag ner till sågen och då mötte jag förmannen och hela personalen på väg till bomplattsen. Sternhagen hade troligen gått ner till Oskarström. Vid kvällsmaten var han lika vänlig som vanligt och aldrig ett ord mera talades om denna sak och ej heller tog han folket från stället der jag platserat dem utan att först tala med mig derom.

I mars månad flyttade min familj till Johansfors och vi satte eget hushåll. Vid det vackra Johansfors trufdes både jag och min familj utmärkt väl. Jag hade mycket att sköta, och då går tiden fort och trefnaden är god. Herr Sternhagen var en fin och human person, ordningsman i hög grad, kanske något pedantisk men alltid artig. Habel hade icke utmärkt sig för ordning och disciplinen för folket var ganska klen. Han lade mäst an på nöjen och små kutterier. Aflöningskontoret var anbringat nere vid sågen, och den första aflöningen jag gjorde glömmer jag icke. Förmannen Svensson var tidupptagare och förde journal derefter, aflöningen skedde hvar fjortonde dag. Efter den tid som Svenssons journal innehöll skulle jag aflöna och derefter hade jag gjort upp min aflöningslista. Aflöningskontoret var blott ett litet skyffe och folket stodo utanför dörren under ett skjul, genom en lucka på dörren fingo de sin aflöning. Högst få af dem voro belåtna utan anmärkning och ohöfliga uttryck, en del hade fått för låg aflöning, en del för liten dagberäkning och en del tyckte att det drog längre tid för mig än som kunde behöfts. Allt framställdes i ohöflig ton. Der var cirka hundra man vissa dagar och alla okända för mig till namnen hvadan det skulle blifva ett ännu långsammare arbete för mig och jag skulle taga fram förmannens journal till bevis. Jag sade dem därför, att jag uppgjort aflöningslistan efter förmannens journal och kan icke hjälpa om han uteglömt något derom de få uppgöra med honom. Har förmannen gjort fel skall jag gerna rätta felet i nästa men icke i denna aflöningen, ty denna listan har varit företedd i Göteborg hos bolaget och jag kan icke göra ändring deri. Nästa aflöning fjorton dagar derefter blef det samma visa, men nu hade jag lärt känna arbetarna så att jag kunde se och höra hvem det var som förde det ohöfliga språket åminstone det som utgjuto sig i dörrluckan.

Nu var också Sternhagen återkommen från Göteborg der han varit under julen. Aflöningarna voro alltid på lördagarna. Jag svarade naturligtvis arbetarna på deras anmärkningar annorlunda än den jag gjorde den första aflöningen. Men mitt beslut blef att tala med Sternhagen att få det ställt annorlunda eller att sluta. Då aflöningen var slutad gick jag upp till Sternhagen och omtalade hur jag nu för andra gången blifvit bemött af folket. Jag hemställde till honom att bedöma i hvar hänseende jag förtjänt sådant bemötande samt att jämföra Svenssons dagjournal med aflöningslistan, efter förmannens uppgifter har jag ju order att aflöna och icke efter arbetarnas uppgifter. Herr Sternhagen sade sig fullkomligt gilla mitt handlingssätt. Innan jag kom hit sade han höll Habel aflöningarna här på kontoret och räckte tills långt fram på nätterna med kif och trätor. Detta lif kunde jag omöjligt icke fördraga utan bestämde att aflöningen skulle ske ned vid sågen. Habel har således infört denna fördömda sed. Kunde Ring så småningom ju förr dess hellre åstadkomma ändring i detta hundlif så skulle Ring vara förvissad om både mitt och bolagets erkännande. Jo det skall nog gå för sig med radikalmedel, men dertill fordras en viss rättighet för mig nämnt, att jag får rättighet att antaga och afskeda de personer som jag finner lämpliga eller olämpliga, svarade jag. Naturligtvis lämnar jag gerna Ring denna rättighet som egentligen bör följa

inspektorsbefattningen och den rättigheten hade ju Habel. Nåväl då hoppas jag att nästa aflöning skall blifva lugn ty her är nog ingen af arbetarna som vilja lämna sina platser.

På måndagsmorgonen gick jag ner i sågen klockan sex då arbetet skulle börja och både inre och yttre arbetarna voro församlade och nu tillsade jag sågmästaren att ej ställa sågen igång förrän jag tillsade derom. Arbetarna stodo i en flock och jag sade: Innan vi idag börjar något arbete vill jag underrätta eder om, att jag hvarken är van eller tål att sådant bemötande som ni under denne andra aflöningsdagarna ådagalagt mot mig nämligen: Oförsämlda och orättvisa ohöfligheter. Jag anser mig kunna fordra, åtminstone af de flästa af eder, att ni kunde inse det omöjliga för en arbetsledare att med förmån för sin principal kunna drifva ett arbete om folket bemöter honom såsom ni hitintills bemött mig. Jag har herr Sternhagens löfte att på hvad sätt jag finner lämpligast göra slut på detta hundlif, och att om så behöfs afskeda er alla och låta sågen stå still tills jag hunnit från det småländska sågverket hunnit anskaffa lika dugliga arbetare som ni anser er vara, men jämte sin duglighet alltid både mot mig och öfrigt befäl alltid visat lydnad och höflighet. Alla med en munn ropade högt: Vi vilja icke sluta, vi skola vara höfliga och lydiga låt oss fortsätta. Ja det skall ni då få göra på försök en aflöning utom en, hans slipersbänk få stå tills vidare. Denne började bedja få fortsätta med sin vakt och det skulle aldrig fällas ett ohöfligt ord från honom och mig. Ja så fortsätter då arbetet, efter alla men minnes: Mitt ord, att hvilken af eder som med ohöflighet tänker att befrämja sin sak får de katten på sin rygg och sluta. Sågmästaren drog på sågen, och sedan voro alla efter denna dag både höfliga och lydiga.

I juli månad 1897 blef jag af trafikchefen för järnvägen mellan Halmstad och Wernamo herr W Muntén erbjuden stationsinspektorsplatsen vid öfra Refted samt att för detta ändamål få taga fria lektioner i telegrafering och expedition i Oskarström och det var icke utan att jag reflekterade deröfver, men Sternhagen påstod att hans bittre ovän Muntén hittat på detta för att förarga honom. Han sade mig att jag kan vara förvissad om en varaktig plats vid Johansfors. På hans inrådan skref jag till trafikchefen och afsade mig järnvägsplatsen.

Efter endast två års tjänstetid med 1.500 kr lön, nedlade bolaget sin affär vid Johansfors tillfölje de nedgående trävarupriserna 1879 men erbjöd mig stanna kvar mot 600 kr lön och det husrum och de jordbruksförmåner som jag förut åtnjutit, tills de ansågo sig kunna genom bättre konjunkturen fortsätta affären eller ock sälja sågverket. Men tid skulle jag få sjelf disponera, blott jag höll reda på bolagets inventarier och hus. Allt bolagets inköpta sågtimmer var utsågat och allt såväl sågat virke som props vid Johansfors var afyttrat och utlastat. Den präktige sågen stod nu overksam. Jag antog erbjudandet att stanna kvar. Sternhagens befattning tog nu äfven slut och likaså inspektor Johansson i Böларыd. Malte Kollbergs och brädgårdsbefattning slutade. Malte Kollberg och jag arrenderade sågen för 20 kr per dag och vi skulle sjelfva underhålla sågen med smörja och bekosta alla reparationer, men fingo använda bolagets sågtimmer och remmar samt all annan redskap. Blott redovisades efter den uppgjorda inventarielistan. Kollberg och jag åtog oss att såga en nedkommen timmerflotte som tillhörde en skoghandlare Segerlind mot 10f per kubfot för brädor af diverse slag. Äfven för H.N järnvägs räkning sågade vi virke. För lastningsvirke hade vi 2 kr per järnvägsvagn för lastningen af det sågade virket och att ribb och all sågspån dessutom. Vi begagnade sågen under 80 dagar, och redovisade till bolaget 1.600 kr i arrende. För vår del förtjände vi 1.500 kr ändock vi fick insätta en ny axel som kostade vid bruket 100 kr, den söndriga axeln behöll bruket dessutom. Min personliga vinst skral ty Kollberg blef skyldig mig 1.000 kr som jag aldrig bekom.

Den 17 januari 1879 köpte jag en half mantal. Drareds gästgif af källarmästare Fredrik Nilsson i Halmstad, som då var ägare af gården, för 8.000 kr och tillträdesrätt genast. Med detta köp skulle kreatur och all löseegendom följa, den egentliga köpeskillingen var 7.000 kr men Nilsson ville ovillkorligen, att i köpehandlingen skulle skrivas 8.000 kr: och ehuru jag i lagfarten och taxeringen derigenom fick en onödig kostnad gick jag in derpå, och i köpekontraktet afskrefs de 1.000 kr som kontant betalte. Gravationsbevis företedde han icke utan detta skulle han tillsäga mig med omgående när han utlöst detta hos domaren. Inventarielista företeddes på den löseegendom som skulle finnas vid Drared. Nilsson förbehöll sig vissa famnar bokved som han låtit hugga i bokslogen och dessa vedfamnar åtog jag mig utan betalning nedköra till gården med gårdens dragare: Ett par stora oxar. Alla skatter, som förföllo till betalning före den 14 mars 1880 skulle Nilsson betala. Inteckningar i gården uppgaf han vara följande, som skulle af mig öfvertagas: En revers till JE Nygren i Köinge å ursprungligen 5.000 kr men hvaror endast å kapitalet 3.000 kr. En till innehaf ställd och skuldförbindelse å ursprungligen 4.000 kr hvar så återstår i kapital 1.500 kr. När genom gravationsbevis visas, att icke flera inteckningar skulder vidlåda hemmanet, samt originalskuld förbindelserna med mig förevisas att icke mera återstår och kapitalen än hvad som är uppgifvet, så skall Nilsson erhålla af mig skuldförbindelser å den återstående köpeskillingen, som förfallo till betalning den 14.3.1880. Dagen derpå, den 18 januari 1879 skulle Nilsson och jag åtföljas från Halmstad till Drared och jag skulle tillträda köpet. Den lilla gästgifverirörelsen och diversehandlaren var bortarrenderad till tvenne fruntimmer: Helene och Marie, som ock hade inventarien omhand.

När Nilsson och jag stego af vagnen då vi kommit fram till gården till Drared fick Nilsson mycket brått om, att komma före mig in till flickorna och som jag något kände honom från Wernamo affären, skyndade äfven jag att gå in och fick höra då jag var i förstugan att han ålade flickorna att säga till mig: Att den diskvåg som stod uppförd i inventarielistan, med ett värde af 50 kr var både betalt och tillhörde dem. Jaså tänkte jag: Nu känner jag dig, och nu får jag derefter ställa mitt förtroende till dig. Flickorna uppgåfvo alla sakerna, men icke vågen. Hvar är diskvågen som står i inventarielistan frågade jag? Jo den står där på disken, men den hafva vi betalt och den tillhör oss fick jag till svar. Nej den medföljder köpet och om som Ni säga betalt 50 kr för densamma så får ni afräkna detta belopp på edert arrende till Nelsson ty Nelsson har sålt vågen till mig, och dervid blef det. Nelsson reste hem snopen, och när han var rest talade flickorna om sanna förhållandet. Kreatur fanns blott ett par oxar och två kor. Inget foder till dem fanns kvar. Jag fick således köpa foder till dessa för den återstående delen af vintren. Flickorna Helene och Marie ville fortsätta sitt arrende och deri var inbegripet, att de skulle mjölka efter en ko, som mjölkade ett visst mått. Vid Johansfors hade jag godt om hö, men hade naturligtvis icke rätt att föra detta från stället hvarför jag under den första vintren hade endast en ko som mjölkade i Drared och tog den andra till Johansfors.

Då jag icke kunde förmå Nilsson att utlösa gravationsbevis, som han var skyldig till, löste jag ut ett sådant sjelf, och hvad fick jag då veta? Jo, att gården var intecknad på 13.000 kr. Efter den 14 mars började Nilsson kräfva köpeskillingen och från Nygren i Köinge fick jag bref, att han hade resterade ränta att fordra och önskade få sin ränta med omgående. Då skref jag till Nygren och talade om för honom hur saken stod och bad honom komma till Johansfors eller och möta mig i Halmstad så att vi fingo samsa om hvad som voro att göra. Han kom genast

till mig och vi beslutade att han skulle lagsöka på sin inteckning, lagsöka Nilsson och mig gemensamt för att få slut på saken. Jag var då fullt besluten på, att icke behålla gården. Ja gården blef tagen i mät exekutiv auktion blef utlyst.

Dagen före auktionen i Kvibille fick jag bref från häradsskrivare P. A. Stafsén som bodde i Mared att jag genast skulle komma till honom för uppgörelse med Nilsson som väntade der. Det var nära att jag icke gått, ty Nilsson hade så många gånger förut narrat mig april att jag var nu nöjd deraf, men jag gick ändå äfven denna gång. Nilsson hade ett par herrar med sig, och det blef genast fråga om att jag skulle telegrafera till länsman Måns Larsson: att inställa auktionen sedan Nilsson och jag gjort upp. Nilsson visade mig att han hade 2 inteckningar i fickan på 4.000, som han betalt men då jag bad att få dem sade han, att dem skall jag få då jag har erlagt köpeskillingen. Nu ingrep Stafsén och förklarade att saken är klar och nu skulle telegrammet uppsättas till länsman Måns Larsson, att parterna äro ense och ex. aukt skall inställas. Detta telegram skall vara i ditt namn och här är skrifdon, sätt dig ned och skrif ty inom en half timme måste det afsändas sade Stafsén till mig. Jag satte mig ned och skref efter Stafséns examen, men min namnteckning uteslöt jag. Hvarför skrifver du icke under ditt namn? Kan du tänka dig, att jag inhibera auktionen förrän jag och Nilsson gjort skriftlig och laglig uppgörelse frågade jag? Det gör vi sedan men telegram måste sändas nu genast för att hinna fram kan du väl förstå sade han. Nilsson har så många gånger gifvit mig bevis på hur litet han respekterar ordhållighet och rättvisa, jag har ingen anledning att sätta mitt förtroende änn en gång på spel. Hvarför kunde icke du och Nilsson i god tid ställt till detta sammanträde? Om jag inhiberar auktionen och Nilsson som hvanligt icke hvarken vill eller kanske kan uppgöra klart med mig så blefvo jag ju klädd intill benen. Låt auktionen gå sin gilla gång. Jag har redan haft ganska stora utgifter för gården, men afstår den gerna. Adjö:

Jag var fullt besinnad på att icke ropa in gården och hade derfor icke ämnat att resa till Kvibille dagen derpå. Men en resa dit kostade något att sätta i fråga. Auktionen som förrättades af Måns Larsson gick först i uppslag men inget anbud och icke heller i afslag. När ropet kom ner till 6.000 kr, sade jag mitt och klubban fall. Men köparen är skyldig erlægga 1/5 del af köpeskillingen vid klubbslaget och dertill var jag ju icke beredd. Jag hade i min ficka en revers på 1.000 kr utgifven af Andersson & Eni i Halmstad till innehafvaren eller order att vid anfordran betalas. Jag visade denne revers och bad Måns Larsson att taga denne som kontant och de 250 kr skulle jag skicka honom en af dagarna. Han sade att han icke var skyldig taga annan liqvid än kontant och kände icke firman Andersson och Eni vederhäftighet, men ville gå mig tillmötes sålunda att om A.R Holm i Kvibille påtecknat sin borgen så skulle han taga reversen som liqvid och de 250 kr kunde jag sända. Holm tecknade sin borgen och sade till Larsson att reversen är utan hans borgen och som guld. Holm gick ned efter 125 kr och resten hade jag i min börs. Således blef 1/5-del af köpeskillingen erlagd. Auktionen var den 24 januari 1880 och om 40 dagar skulle köpeskillingen erläggas, således d. 8.3 samma år på kronofogdekontoret. Nygren i Köinge som jag genast tillskref lofvade att kvällen före liqviden möta mig i Halmstad och dagen derpå medfölja mig till kronofogdekontoret och låta sin fordran stå tills jag hunnit inkassera af mina fordringar och betala honom. Under de 40 dagarna inkasserade jag så mycket penningar att jag kunde betala fullt och få penningar öfver, men om Nygren mankerade mig så kunde hända att ny auktion blifvit utlyst af den hetsige kronofogden Billing och detta hade blifvit på min bekostnad.

Nygren hade bestämt vårt sammanträffande å Mårtenssons hotäll den 7 mars på kvällen men när jag kom dit var han der icke. Jag tog logi på ett billigare värdshus och gick öfver allt

och frågade efter Nygren men fann honom ej. Klockan 11 den 8 skulle likviden erläggas å kronofogdekontoret å Eket. På morgonen d. 8 började min rond för att söka Nygren men fann honom icke. Nu började jag blifva tillfullo ängslig och visste mig ingen råd. Appeltoftska bryggeriet hade andra inteckningar men när Nygrens inteckning blef tagen räckte icke köpeskillingen till för hela bryggeriets inteckning dock om jag fått använda den som likvid hade jag penningar som likvid till rästen. Jag gick till Appeltoftska kunder jag råkade Graffman, som var föreståndare och bönfällde hos honom att hjälpa mig ur denna knipa. Jag skulle betala det belopp som jag behöfde använda inom 1 månad derefter, men det blef nej. Men ni har ju Drareds gästgifvaregård till kund och därför hoppades jag att ni hjälpte mig ur denna knipa. Nej jag kan icke göra något till detta och jag har talat med kapten Lagergren som är verkställande direktör men vill icke gå med om uppskof i likviden. Jag hade varit inne hos Graffman en stund innan i samma ärende. På hans tal bemärkte jag att om han skulle bevilja min framställning skulle jag ikläda mig betalningsskyldighet för hela deras inteckning. Nu var kl. 10 och alltså blott en tim. kvar tills jag skulle vara på Eket. När jag som ifrigast tiggde och bad kom handl. Wallmark in och sade till mig: "Jaså här sitter Ring och jag har varit minst 20 ställen i staden och frågat efter Ring. Det var tråkigt men jag har icke gömt mig med flit och hvad kan jag stå till tjänst med?" svarade jag. Jo vi ska ju upp till Eket kl. 11. Ja jag skall dit har herr Wallmark äfven ärende dit? Ja Nygren har ju skickat sin inteckning till mig och bett mig medfölja Ring i hans ställe ty han är sjuk han skref att Ring träffas till Mårtenssons och der har jag varit 3 gånger. Ja då kommer herr Wallmark som en räddande engel. Nu fruktade jag att herr Nygren mankeradt och jag har med stor ängslan bönfallit den der ölstocken att få vänta några dagar med likviden för bryggeriets inteckning.

Till Graffman yttrade jag: Sedan brännvinsutskänknigen nu är borttagen i Drared kommer säkert bieråtgången att ökas, Drared är ju bryggeriets kund men hädanefter skall ni få vänta på rekvisition derifrån. Han satt helt snopen. Wallmark och jag gingo till Eket, och litet derefter kom kapten Lagergren, Graffman och Nilsson, och köpeskillingslikviden tog sin början. Det blef icke så mycket jag behöfde kontant betala sedan Nygrens fordran och de 1.250 kr jag betalt vid auktionen blef afräknade och jag fick flera hundra kronor öfver. Då allt var klarerat gick jag med mina öfverblivna kontanter till Graffman och Lagergren, pekade dem framför näsan på Graffman och sade! Ser ni att mina penningar räckte till utan att ikläda mig betalningsskyldighet för edra gamla befordringar. Till kapten Lagergren sade jag: Af herr kapten Lagergren hade jag väntat att ädlare handlingsätt i nödens stund, men nu känner jag äfven er. Så snart jag med inkasserade pänningar betalade jag Nygren. Vid auktion den 24 januari bjöd jag ner herrarna på 2 flaskor champagne och jag blef lyckönskad till köpet. Det Nilsson lyckönskade mig kom orden mycket hånfull och försmädlig ton, som retade mig, han sade: Jag önskade dig lycka till att ha fått Drared för ett sådant rampris skada blott för detta pris icke fick äfven mina inventarier. Jag svarade: Jag tackar för att den redbarhet hvarmed du bemött mig och önskar dig lycka till att lura på en annan syndare dina många inteckningar. Hvar beträffar inventarierna har jag förut betalt dem och du kommer icke att få en smul af dem utan kommer jag istället att anhängiggöra åtal med dig för bedräglig handel vis å vis de inteckningar du förelegat. En tid derefter blef det slut med hans källarrörelse i Halmstad och han flyttade ur orten. Inventarierna blefvo naturligtvis mina.

Den 15 okt 1879 fick jag bref från en af bolagsmännen Johan Andersson som ägde fjärdedelen i Härreryds bruk, hvare han erbjöd sig inspektorsbefattningen vid bruket, men som jag i januari köpt och tillträd Drared kunde jag icke antaga platsen vid Härreryds bruk.

Vid påsktiden 1879 insjuknade jag i en svår lunginflammation som hade nära gjort ända på mitt lif men med guds hjälp, botade den skicklige doktorn J. Nordström i Halmstad min

sjukdom. När jag kom till Johansfors, var ordning och respekt för hemfriden nästan en okänd sak i trakten kring Johansfors. Ett parti liga pojkar begingo alla sorters nidingsdåd såsom: vid resor till staden sönderslogs grindar milpålar, tände eld på risgärdesgårdar och till och med under det folket sof på natten framburo torra enbuskar och reste dem jämte och vid förstudörren och tände eld på buskarna. Söndagarna användes ganska ofta till sådana bragder: Vid ett ställe under det folket var vid kyrkan slogos fönstren ut och dörrar brötos sönder, i spisen bland grytor och pannor uträttade sina naturbehofver. På ett annat ställe slog de sönder fönster och dörrar. Å ett annat ställe gick de in i stallet på ljusa dagen, tog ut seldonet på gården och skar sönder allt hvad läder hette. Bonden var hemma, men vågade ej gå ut. När de fullbordat det gingo de in i vagnboden och och afskrufva de axelskrufvarna samt kastade bort dem. Derefter gingo de in och hotade bonden med stryk om han icke bjöd dem på brännvin.

1877 hade jag blifvit vald af Slättåkra kommunalstämma till befälhafvare för sockne polisen och hade således myndighet att ingripa och därför, så fort jag erhållit anmälan om nidingsdåden och fick veta namnet på dem som stod i spettsen för dessa hemfridsbrott beslöt jag att göra den grundlig razzia med dem. Det var i juli 1878 som anmälan kom till mig, samma dag som seldonen skurits sönder. På måndagen medtogo jag nämndeman J A Johansson i Drared och poliskonstapeln August Andersson i Drared och vi gingo först till upphofsvmannens hem men funno honom icke ehuru vi genomsökte både in och uthus i hvarje smyg. Hans mor föregaf, att han för en stund sedan stigit upp och gått till granngården. Vi gingo dit, men der sade de sig icke ha sett honom. Jag misstrodde att äfven de försökte dölja honom och vi letade, äfven der både i in och uthus. En del hö var inbärgat och der kunde han ju gömma sig. Jag gick in i ladan, och med en spettsig stake undersökte jag öfverallt i höet men fann honom icke. Då sade jag till nämndeman och August, vi går hem, men inom kort skall han blifva häcktad och sedan får vi se hur hans nidkamrater uppföra sig. Fortsätta de det snygga yrket skola de snart få samma straff. Det mitt tal hörde ägaren till husen och äfven hans hustru, och äfven brottslingen hörde det, ty som jag sedan fick veta: låg han gömd i höet fastän jag icke kunde finna honom. Dagen derpå var han rymd till Danmark. Efter detta blef det slut med nidingsdåden.

Under år 1882 hade Malte Kollberg och jag sågen på arrende under sextio dagar och redovisade till bolaget i arrende därför 1.200 kr. Vi sågade virket till järnvägen. 1880. 1881. 1882. På vintrarna hade jag biförtjänster upp i Småland hos en skoghandlare Joh. Molander i Vernamo, som af patron Charles Sjöberg köpt affären vid Lilla Segerstad och var ägare af sågverket och skogsaffären vid Staffansbo. Jag förestod sågningen vid Segerstads sågverk samt utkörningen af det sågade virket till stationen i Refteled, samt inköp och flottningen af virket till Staffansbo 1882 och d. 14.12 blef jag vald till kompromissarie, (tillsammans med två andra) i en tvist mellan Getinge med flera socknars brandstolsbolag och C.J Stenström i Räfvinge. AR. Holm valdes av rätten och apotekare J. Brag i Falkenberg af Stenström. Sådana uppdrag som kompromissarie hade jag då och då till ex mellan M:s Martinsson i Herrestad och S.P. Svensson i Fällinge Ågård om skada vid Ågårds såg och kvarn genom flottning af sågtimmer förbi nämnda kvarn och såg. Såsom värderingsman af exproprierad jord i Spenshult för H.N järnvägs räkning. För sådana uppdrag hade jag lite exempel inkomster. Kommunala uppdrag. Då jag första gången blef vald såsom revisor för kyrkans och kommunens räkenskaper fann jag att Slättåkra församlings kommunalräkenskaper icke öfverensstämde med kommunalförfattningen af d 21 mars 1862 utan utdebiteringen skedde efter den gamla förordningen som var gällande före 1862 och således tillämpas ett oriktigt årtal. Öfver detta kommunalordf. P A Winterqvists felaktiga förfarande gjorde jag anmärkning och följden blef att en extra utdebitering måste uppgöras för att komma i rätta esset. Då jag i Reftele emottog ordf befattningen i kommunalen efter kammarjunkare von Mentzer i lilla

Segerstad 1863 var det med utdebiteringen på samma vis, och äfven der måste en ex utdebitering ske. 1880 blef jag invald i beredningskommunalen och äfven 1882. 1884 i taxeringen. Jag nämner nu blott de uppdrag som jag kan bevisa med protokollsutdrag eller skriftliga kallelser ty vid mina nu uppnådda 83 års ålder är minnet borta. Den s k Slättåkra kung regerade på den tiden, bönderna och den som icke dansade efter hans pipa fick icke stor auktoritet vid stämmorna.

1883 d 1 mars upphörde min befattning vid Johansfors, ty nu hade bolaget sålt egendomen med sågverk, jord och alla inventarier till arrendatorns af Tiarfs egendom. Herr G.W. Tripp som nyligen fått återigen ett arf på icke mindre än 450.000 kr. Herr Tripp kom nu till Johansfors och vidtalade mig att stanna kvar der i hans tjänst och hvad lönevillkoren beträffande skulle vi uppgöra sedermera men att det skulle blifva liberala kunde jag vara förvissad om helst som han hört genom grosshandlare Gustaf Kollberg att jag var en dugande man. Malte Kollberg skulle såsom förut emottaga och upplägga samt förestå skeppplastningen i Halmstad och jag skulle som förut sköta bokföringen och kassörplatsen vid Johansfors samt i öfrigt hafva uppsyn öfver det hela vid sågverket. En av dagarna skulle han sända upp sin gårdssnickare Bengtsson som skulle blifva förman vid sågverket. Jag skulle nu först låta hugga i 3 järnvägsvagnar småkakelugnsved i bokskogen och lasta vid Johansfors station till Tiarp. Den 14 mars 1883 skulle Pripp tillträda egendomen. Malte Kollberg och jag hade inventerat mellan mig och Göteborgsbolaget, och den 14 mars kom inspektoren i Tiarp och skulle för Pripps räkning inventera och emottaga inventarierna vilket skedde, och inventarierna i boningshuset inlades i ett gafvelrum i byggnaden, och detta rum låstes. Nyckeln till rummet medtog inspektoren till Tiarp. Likaledes inlades alla lösa artiklar i ett rum vid sågen och nyckeln till rummet lämnade inspektorn till förmannen Bengtsson.

Inspektoren hade order att medtaga alla böcker och handlingar, som förvarades på kontoret till Tiarfs. Detta fann jag besynnerligt af mitt bolag och strida mot vanlig princip: Att låta en obehörig person genomsåda alla bref och skrifter. Jag vägrade därför att utlämna böcker och handlingar förrän jag fått mitt bolags order att utlämna dem. Med detta besked fick inspektorn resa hem. Nu fick jag bref från Pripp, ty personligen fick jag icke tala med honom att jag skulle redovisa alla saker som fattats efter den inventarielistan som han erhållit i Göteborg då han uppgjorde köpet. Den af honom åberopade inventarielistan var densamme som uppgjordes då mitt bolag slutade sågningen och Wilhelm Sternhagen afreste till Göteborg och slutade sin befattning som disponent vid Johansfors, och för denna lista stod jag i ansvar. Men det är att märka att jag hade bolagsstyrelsens fullmakt att jag kunde avyttra, efter de priser som voro upptagna i denna inventarielista, skulle jag göra, eftersom bolaget troligen icke kommo att fortsätta sin affär vid Johansfors utan ville hålla egendomen fol till försäljning. Hvem som ville köpa rundklingor och slitna remmar, spik eller filar efter dessa priser fick det, till och med fick jag högre priser än de som voro upptagna i listan. När Kollberg och jag hade sågen på arrende 80 och 60 dagar åtgicko en stor del både filar och olja, och detta redovisade jag till bolaget efter de priser som voro satta i inventarielistan. Då Pripp hotade med, att jag skulle ersätta de inventarier som fattades bekymrade mig föga. Hans förman hade uppsnappat vid Johansfors, att jag tagit remmar hvarjehanda saker från Johansfors till mitt gjuteri och mekanisk verkstad i Drared, och naturligtvis ansågo både han och Pripp att jag helt enkelt stulit dem. Men mina redovisningar till bolaget visade, hvilka saker jag tagit till Drared för de priser som inventarielistan angaf. Jag jämförde mina redovisningar under den tid jag haft inventarierna omhand och fann dervid att jag till bolaget redovisadt mera än jag varit skyldig till och svarade icke på hans bref. Då kom åter hans inspektor och hade order att jag skulle flytta den 14 mars och att han stod i underhandling med en jägmästare Abelin som skulle blifva förvaltare der samt att rummen skulle

nytapetseras och målas hvarför jag skall flytta på dagen den 14.3 eller helst dessförinnan. Betr mitt engagement hos honom så kanske han framdeles har några uppdrag för mig.

Jag blef både ledsen och arg, ty jag hade utarrenderat gästgifverihållningen i Drared till Anders Johansson på en viss tid och hade ingenstans att bo. Min smed August Söderlund bodde, med bolagets löfte, i sågmästarbostaden i Johansfors. Äfven han skulle nog flytta hufvudstupa. Jag hyrde nu två rum och del i kök af min arrendator i Drared och inredde sedan ett rum på vinden för min del till kontor. Jag tillskref grossh Gustaf Kollberg om Kollberg ordervis å vis böckerna och erhöll den 5.3 det besked att icke utlämna böckerna till Pripp utan inpacka dem i en bunge och försegla dem. När han underrättar mig derom, skall jag sända dem till kapten Kollberg som medtager dem på sin ångbåt till Göteborg. Dessa order kommo aldrig och jag tog böckerna med till Drared der de ännu finnas hos mig. Herr Sternhagen tillskref jag om de saker han hade lemnat då han flyttade till Johansfors skulle lämnas till herr Pripp eller jag skulle sända, dem till honom? Han svarade mig, att dessa saker af så ringa värde voro icke lönande att sända, men Pripp hade icke med dem att skaffa utan om jag har något bruk för dem så må jag gärna behålla dem. När jag blef uppsagd att genast flytta tillskref jag Pripp och tillfrågade honom om han vill mot i orten gångbart pris öfvertaga mitt höfoder eller jag får föra det från stallet, i annat fall måste jag få bo kvar tills jag medhinner att uppfodra det. Jag hade en hel hop hö som jag året förut höstat både i Palmagärdet, vid sågverket och å 1/25 mantel Grumshult, likaledes frågade jag om han vill öfvertaga och betala det affall och den sågspån som finnes vid sågen och der omkring, som dels Malte Kollberg och jag köpt af bolaget för 300 kr och dels blifvit efter Kollbergs och min sågning eller och lämna oss tid för att bortföra den. På denna min framställning fick jag till svar, att hvad beträffar höet så skall han ha höet som vårfoder och affallet vid sågen följde då han köpte egendomen. Jag hade bref från Gustaf Kollberg att affallet tillhörde mig och Malte Kollberg, och därför bör jag i en stramare ton besvara Prippts bref. Jag utskref en räkning på höet på affallet och på det utlägg jag haft för de tre vagnslaster ved jag adresserat till Tiarp och med samma sade jag honom, att innan jag flyttar från Johansfors vill jag hafva betalt enligt denna räkning och om jag vill begagna min rätt så sitter jag kvar ett år till på grund af att det icke är frågan om en lös tjänst utan jord, men detta tillämpar jag ogärna för mitt hederliga bolags skull. När jag får min räkning betald så flyttar jag men ej förr.

Jag flyttade alla mina andra saker med till Drared men min hustru och jag stannade kvar i våra rum. Nästan varje eller hvarannan dag kom der antingen bref eller något bud från Tiarp med order om flyttning men, fingo samma besked. Slutligen fick då Pripp bekväma sig till att betala min räkning innan han fick nycklarna till mina rum. Det var tidigt en morgon Prippts inspekt kom med liqviden, och tillika med order att inventarien skulle än en gång genomgå men jag bad inspektör hälsa Pripp: att han må inventera så många gånger han behaga, men

jag ämnar icke deltaga deri. Nu var saken klar och nu flyttade vi till Drared. Barnen och alla våra saker voro nedflyttade förut. Den enda del af mina saker som fanns kvar var de sängkläder hvarpå jag och min hustru begagnat den sista natten på golfet och den hemtades till Drared tidigt på morgonen.

Drareds gästgivaregård

Som jag förut omnämndt köpte jag gästgivaregården år 1880 den 24 januari i exekutiv auktion i Kvibille för 6.000 kr. Då jag köpte gården var rörelsen utarrenderad till Helen och Mari, efter dem bortarrenderade jag rörelsen till en brännmästare Nilsson,

och efter honom till inspektor Elfstedt. Den sista arrendatorn var Anders Nilsson som hade rörelsen tills jag sjelf öfvertog densamma 1884.

Redan 1880 den 1 nov började jag anlägga Drareds gjuteri och mekanisk verkstad i den lilla nu kallade gjuteri åen. Året derpå 1881 blef den påbegynta byggnaden uppförd och inredd. Det var icke min egen idé att bygga ett jernverk i den lilla åen utan en kvarn, ty i jernindustrien var jag totalt främmande

och i alla detaljer okunnig, men kolpotör Arnström, som var gift med en kusin till min hustru och var en välkommen gäst vid vårt bord i Johansfors avrådde mig att bygga kvarn, utan istället ett järngjuteri. Han hade en svåger, snickare till yrket, som för några år sedan byggde ett gjuteri, och denna affär gick så utmärkt bra och lofvade en god framtid. Hela kapitalet som fordrades för både byggnaden och rörelsen var högst 5.000 kr. Hans svåger var i allo hemma i facket, nödgades nedlägga sitt gjuteri i brist på rörelsekapital. Arnström föreslog att han och jag samt hans svåger Lindkvist gingo i kompani om gjuteribygget och rörelse här. Han ville skriva till Lindkvist att komma hit och vi kunde då vidare uppgöra om bolag. Arnström sade att Lindkvist hade ett litet kapital och att hade att vänta ett icke så obetydligt arf efter sina svärföräldrar: Arnströms föräldrar, en gång då de afyttra sin egendom, eller bortgå med döden. Ja detta lofvade ju trygghet för mig, och det som sades af en så gudaktig person var väl sanning. Lindkvist kom med familj och byggnaden påbörjades genast. Lindkvist tog till sig en broder som skulle beträda honom i arbetet. Materialer framskaffade jag och betalte alla vid såväl damm som husbyggnaden använda arbetare utom Lindkvist och hans bror, men efter två månaders tid fick jag äfven aflöna Lindkvists broder. Samtidigt förklarade Arnström i ett bref till mig: Att han talat med Gerd och att Gerd förbjudit honom befatta sig med några sådana företag. Jag hade nu utlagt så mycket penningar för bygget att jag måste fortsätta med detsamma och som jag sjelf icke kunde förestå kompletteringen af byggnaden måste jag låta Lindkvist fullforda densamma, och betala både honom och hans bror daglön emedan han nu förklarade att hela hans kapital då han kom hit var 300 kr och dessa voro nu slut. Af sina sverföräldrar hade hvarken han eller Arnström något att vänta.

Nu var jag ensam ty hvad skulle jag med den kompanjon som icke deltog i kostnaden. Blef det vinst skulle han dela den med mig men förlust fick jag sjelf vidkännas. När Lindkvist 1881 ansåg allt vara klart att börja gjutningen tillsade han mig skriva till Åminnebruk och Häreryds bruk efter det folk som jag förut betingat. Dessa arbetare kommo, men förklarade, att det fattas mycket ännu innan man börja gjuta. Nu fick jag aflöna dessa en hel månad utan nämnvärd nytta istället för en fläkt af järn hade Lindkvist gjort en af trä, och vid första gjutningen flög den i bitar, hvarför det nu icke kunde gjutas förrän jag hunnit anskaffa en af järn. August Söderlund var antagen som smed, Carl Söderlund som gjutmästare och Lindkvist skulle göra modeller. Lindkvists afsikt var att endast göra grytor och pannor samt gjutgoods till tröskverk, men August Söderlund försäkrade mig att en sådan affär icke bär sig och detta insåg jag snart nog. Jag inköpte därför maskiner, verktyg och materialer till en liten verkstad, men der fanns ingen annan plats för denne, än på vinden öfver gjuteriet och denna plats var mycket olämplig, då kunde jag nu åtaga mig reparationer m m

Lindkvist hade, bland andra bäskar? han gjort, inredt bostäder till 2 familjer på vinden öfver gjuteriet, han hade haft det så vid sitt gjuteri och det hade varit så bekvämt och bra, men här gick det på tok ty de dagar gjutning skulle ske fingo arbetarnas familjer utrymma sina bostäder för att icke blifva kväfvda af svavelånga.

Den damm han byggt öfver åen hade han gjort för trång så att vid minsta flöde blef det översvämning vid gjuteriet och gjorde skada. Jag måste ändra utloppen i dammen. 2 andra bostadsbyggnader måste skyndsamt uppföras och mycket annat ändras. Mina kontanta penningar började blifva medtagna och nödsakades att genom Stafsén såsom min ombudsman söka hypotekslån på Drareds gård vilket beviljades mig 1881 med 4.500 kr Stafsén. Jag fick några hundra kronor då och då af honom. Han hade nyligen blifvit utnämnd till häradsskrifvare och alltså dubbelt större lön än han haft som länsman, hvarför ingen misstanke att hans affärer kunde vara dåliga uppstodo hos mig, men ett tu tre gjorde han konkurs med ingen utdelning och jag förlorade 3.600 kr på mitt hypotekslån. Han bönföll hos mig att icke tilltala honom för förskingring ty då mistade han sin befattning. Min förlust var ju gifven och hvar nytta kunde jag inhämta af hans afsättan.

1883 den 19 mars flyttade jag från Johansfors till Drared och hyrde 2 rum och del i kök af min arrendator Anders Johansson under den tid hans arrendekontrakt gällde. 1883 den 5 augusti föddes vår lilla kära dotter Lilly Josefina Elisabeth. Hon hölls till dopet af sin moder den 12 oktober samma år, och döptes af pastor Högberg i sina späda år var hon mycket sjuklig och hade anfall af komvulsioner den 16 juni 1899 konfirmerades hon inför kyrkoherden V E Fridlander i Slättåkra. 1883 i november var jag vald att insyna skolhusbyggnaden i Oskarström jämte flera. 1883 den 25 oktober slutade handlaren Anders Johansson sin arrenderade rörelse vid gästgifvaregården och jag öfvertog affären sjelf. 1884 hade Pripp redan glömt våra tvister och började erbjuda mig flera uppdrag men jag betackade mig därför och hade alltid förhinder. Abbelin lämnade sin befattning efter andra månadens tid. 1884 den 7 juli var jag kallad såsom den ene nämndemannen börja sid 165 af expropriationsnämnden vid Spänshult mellan kronan och arrendatorerna af Spänshult samt H. N järnväg. För detta uppdrag erhöll jag 33 kr 44 f. 1885 den 1 juli blef jag invald i hushållningssällskapet såsom betalande ledamot och står ännu som sådan kvar. Jag har aldrig bevistat deras sammanträden vilket bevisar att jag icke varit sniken efter någon aktiv befattning. 1885 den 22 maj bevistade bevittningen. 1885 den 15 oktober var jag den ene kompromissarien i en tvistefråga mellan mister Mackingsen i Herrestad och SP Svensson i Fällinge Ågård rörande skada genom flottning. 1885 den 23 april konfirmerades min käre son: John Sigurd af pastor Hedenlund i Slättåkra. 1886 var jag vald i taxeringen. 1886 den 2 juli afled fru Maria Sjölander. Jag bevistade händes begrafning den 9 juli. 1887 den 18 april var jag och ingenjör Fiek kallade till syn vid Nybro sågverk 10 kr. 1889 den 28 april konfirmerades min kära dotter Anna Ulrika Hildegard för pastor Lavin i Slättåkra. Händes kappastals i kyrkan. 1889 den 2 oktober afled kyrkoherde Joh Bastholm i Slättåkra något öfver 79 år gammal. Han begrafdes den 10 oktober. Jag bevistade begrafningen..

1889 och året förut byggdes (1889-1890) Oskarströms spinneri och väferifabrik, dervid användes en massa folk af alla slag och från många både inrikes och utrikes orter. När hundratal af dem kommo till Drared för att dricka bier voro de ibland ganska svåra att hålla styr på, synnerligast målare och murare. Jag blef af landshövdingeembetet förordnad som extra polis men en del galjåglar respekterade det ganska föga. Det bästa sättet var, att använda den metoden, att den som en gång stört ordningen fick sedan gå utan att få köpa en halfva bier. Sedan fabriken blef färdig och befälet rangera sitt folk samt polisuppsikt och ordning medhunnits införas blef förhållandet helt annorlunda och nu är de lika god ordning

som annorstädes i stora samhällen. Visserligen har Slättåkra genom fabriken fått oupphörligt ökade kommunalskatter genom mångahanda orsaker såsom, skolor, fattighjon, byggnader m m men så har socknen också många fördelar vunnet genom fabriken: God arbetsförtjänst för sig och barn, god afsättning för sina varor af hvad namn de vara må.

1889, 1890 och 1891 genomgick min son John Sigurd tekniska skolan i Borås och erhöll vackra betyger vid afgången derifrån samt 125 kr i premier. 1891 den 11 april var en sorgedag för mig som jag har anledning minnas så länge jag lefver. Jag hade liggat sjuk några dagar och under denna tid icke varit nere i fabriken, men denna dag skulle en järnvägsgjutning ske, och som jag alltid varit försiktig med elden steg jag ur sängen för att gå ner till verkstaden under gjutningen. Genast jag kom ner till verkstaden fann jag, att en stor oförsiktighet var begången. De skopor som begagnades till att bära det smälta järnet från kupolugnen till formlådorna smetas invändigt med lera för att hindra bränningen, och för att i hast torka smetet lägger man glöd i skopan och sedan ved eller ris der uppå, denna operation sker utomhus så långt från närstående hus, att ingen fara kan uppstå, och en hufvudsak är, att det är lugn vind. Denna dag var blåsig därför var jag mer än vanligt rädd. När jag hunnit ner till verkstaden fick jag till min fasa se, att skoporna ställts på östra sidan om huset och att rök och gnistorna drefvos af östanvinden uppå sticktaket och hade redan antänt taket fläckvis. Jag gaf alarm och inom några minuter, voro tre man på taket med två sprutor på taket för att släcka elden men allt var förgäfvets och min olyckstimma var slagen. Till följd af det då rådande oskäligt höga brandstodspremier hade jag försäkrat till knappast halfva värdet, och utom detta hade jag modeller för ett värde af nära 10.000 kr som jag icke kunde få försäkrade så länge Söderberg var agent för brandstodsbolaget. Nu måste jag afskeda mitt folk. Gjutmästaren hade 3 månaders uppsägning och honom måste jag ersätta med 100 kr ehuru både han och de andra fingo platts genast i Halmstad med högre betalning än de haft hos mig.

Så snart jag hunnit sansa mig något utannonserade jag bruket på arrende och erhöll arrendeanbud af en ingenjör Sjögren i Nässjö på 1.000 kr med villkor, att min son John Ring ingick i firman med honom. Ett år dessförinnan hade jag uppfördt ett nytt hus der gjuteriet skulle etableras så att verkstad och gjuteri icke skulle drivas i samma hus. Lindqvist odugliga tillställningar började jag så småningom begripa. För mina arrendatores bruk åtog jag mig att uppföra ett nytt verkstadshus, detsamma som nu finnes.

1891 den 6 september installerades vår nye kyrkoherde VE Frieland i sitt ämbete af biskop Rohde. Frieland var en i allo utmärkt person och hans rum som präst finnes ingen som kan med rätta klandra, men destomera loforda och berymma.

1891 den 12 oktober var jag i Nässjö och uppgjorde arrendekontrakt på 6 års tid, af min verkstad, med ingenjör Carl Sjögren i Nässjö, och min son John Ring som hade ännu en termin kvar vid Borås tekniska skola. Arrendet skulle blifva 1.000 kr årligen. Jag skulle på min bekostnad uppbygga ett nytt verkstadshus istället för det nedbrunna. Arrendet skulle räknas från den 1 april 1892 och betalas halfårsvis den 1/4 och 1/11 hvarje år. Jag uppgjorde sedan med byggmästare Joh. Arvidsson i Fexhult af Torups socken att uppföra ett nytt verkstadshus på samma tomt der det nedbrunna stått, mot 800 kr. Under Sjögrens ledning skulle nu den blifvande tillverkningen påbörjas tills John kommit hem från skolan då de skulle sköta affären gemensamt. Men för det första gick det sakta att förvärfva kunder sedan mina kunder blifvit förskingrade genom branden och den derefter följande stagnationen, och för det andra hade Sjögren ett fränstötande sätt som folket och kunderna icke ville tåla. Derigenom blef affären mindre och mindre lönande. På detta sätt gick det en tid, men så blef

Sjögren erbjuden plats som verkmästare vid Oskarströms verkstad och nu fick John själf sköta verksamheten här, Sjögren vägrade dock att hjälpa John med lite rörelsekapital och det hände mer än en gång att jag fick träda emellan och ganska skarpt förebrå Sjögren för sin oförsvarliga elakhet mot John.

(Snälla John när jag beskådar min stil märker jag att jag icke skrifver jämn, eller så vackert som jag ville skrifva, ibland skrifver jag små och ibland större stil, bläcken är blå i sig själfv men blir mörk sen, det kan nog hända att bläcken blir tjock när det blir varmt om dagarna, jag har icke skrifvit af den i brådrasket så det borde vara utan kritik, men jag vill icke bekymra, jag är harm när jag tittar i slutet, i början är det något bättre vad jag tycker själf, men du skrifver af det och sen river papperet itu, då är det icke så noga vad bokstäverna beträffar. Hälsningar från oss, vi hoppas du är bra pängflisorna är olika inte alltid samma sort. Vänligen Lilly)

1892 var jag vald till ledamot af Slättåkra sockens byggnadsstyrelse för ombyggnaden eller rättare sagt tillbyggnaden av prästgården. 1891 den 8 maj var jag vald till ombud för socknen tillsammans med JP Andersson på Bolet. För Kvibille var AR Holm och Henning Carlsson i Kvibille, vid laga af och tillträdessyn i Slättåkra prästgård. 1893 den 13 november insynade jag och murare Bild samt Vinterqvist i Kullsbol det nya skolhuset i Oskarström. 1894 den 6 maj blef jag invald i årets taxeringsnämnd, jämte JP Andersson och bokhållare Mårtensson i Oskarström. 1893 var jag medlem i Oskarströms skyttegille . 1895 invaldes jag den 25 maj till ledamot i årets taxeringsnämnd jämte disponenten J Nathan i Oskarström och kassör E Gustafsson i Oskarström. John S Ring och JP Andersson som suppleanter. 1896 var jag vald som revisor i väggkassan, jämte 2 andra. 1896 afled Carl Sjögren genom drunkning i Nissaåen vid Oskarströms damm. Nu blef uppgörelsen mellan John och Sjögrens sterbhus och sedan har John kunnat sköta affären mycket bättre. 1890 den 3 februari afled inspektör JM Jonsson i Oskarström. Det vill säga: Han begrafdes denna dag å Halmstads nya kyrkogård denna dag. Hans dödsdag har jag icke antecknat. 1899 den 1.5 bortarrenderade jag gästgifverirättigheten vid Drareds gästgifvaregård till fröken Justin Spångberg, att på mitt ansvar utöfva under tio års tid för ett årligt arrende av 500 kr. 1895 den 13 juli reviderade Gustaf Pagander i Getinge, en NF Grylin i Torup och jag väggkassans räkenskaper för Halmstads härad. 1897 den 14.11 blef jag vald, såsom ombud för Slättåkra socken inställa mig i Heberg, efter kallelse från kronofogden, vid markegångs, sättningen i början af januari och slutet av mars 1898.

Den 5 juni sålde jag cirka 2/3 af gästgifvaregården till grosshandlare LMW Werner och S Aronsson i Halmstad för en köpeskilling af 15.000 kr med tillträdesrätt den 14.3 1899. Dessa 2 hade spekulation på; att bygga fabrik i Nissaåen, i ett fall, som är beläget på gårdens ägor, för framställandet af en ny uppfinning i tillverkning af papp. Jag förbehöll mig såsom undantag från köpet att vattenrätt i den lilla gjuteriåen 25 tunnland. Jord och derå växande skog vid och omkring Drareds mekaniska verkstad, den så kallade Örnås skiften med att derå varande bok, björk och tallskog samt torplägenhet tillsammans 58 tunnland fri grus och sandtäkt å hufvudgårdens ägo för mitt och verkstadens behof, fri torftäckt till Kubbebol mossen samt ett parti huggen famnved i gårdens tallskog. Den 14 mars skulle jag afträda hufvudgården och flytta derifrån. Att kunna få någon bestämmelse med judarna om gränserna för de 25 tunnlanden jord jag hade förbehållit mig å köpekontraktet gick icke för sig, och alltså kunde jag icke ens påbörja något bygge då jag ej fick veta hvarest jag skulle få upphöra dem. Jag arrenderade därför gården från den 14.3 1899 till den 14.3.1900 för 500 kr arrende. Lantmätare fordrades och jorden delades och kartlades af ingenjör Svensson, och nu äntligen kunde jag påbörja mitt bygge. Jag hade nu gårdens dragare för framforsling af

alla materialier till bygget, och derigenom samt de billiga priser på trävaror gjorde att byggnadskostnaderna blefvo ganska billiga.

I Sofielund hade jag en större byggnad som jag för 1.000 kr köpt af AR Holm i Kvibille, hvilken byggnad tillhört en handlare Andersson i Sofielund, och var inredd till bostad, stall, loge, och lador för blott några år dessförinnan och som jag användt för den sädesgrödan som icke fick plats i gästgifvaregårdens uthus. Denna byggnad använder jag nu till uppföring af en liten ladugård vid Fridhäll och ett bryggghus, m.m. Min son ingenjör John Ring var mig behjälplig vid byggnaderna och skaffade mig materialer för moderata priser. Det lyckades mig att få mitt boningshus färdigt till den 14 mars 1900 så att jag kunde inflytta i det nya huset då jag afträdde arrendet af gästgifvaregården.

Under tiden jag arrenderade gästgifvaregården och genom skiftet fått konstateradt läget för mina 25 tunnland jord, som bestod af odlad jord, hade jag uppodladt en liten del af jorden hvarå jag hade något att så och plantera, år 1900. Enligt köpekontraktet mellan mig och judarna Werner och Aronsson hade jag rättighet att bekomma mina 25 tunnland jord vid och omkring verkstaden men judarna ville ha nästan hela den s k gjuteriängen, som var belägen intill deras tillämnade fabrik mellan Nissanåen gjuteriåen och landsvägen och påyrkade, att jag skulle taga endast 15 tunnland omkring verkstaden samt återstoden, 10 tunnland väster om järnvägen utmed Christ Niklassons i Drared. Ehuru det blef för mig olägligt att få min jord på detta sätt styckat gick jag in derpå att få slut på tvisten och få veta hvarest jag skulle uppföra mina hus. Hade jag varit lika litet tillmötesgående emot dem som i allt voro emot mig i den minsta detalj så hade jag gått med min skiftända fram till boningshuset vid gästgifvaregården men det ansåg jag vara orimligt och fogade mig därför efter deras vilja. Judarnas beramade fabrik dog i sin linda, då den stora lovande uppfinningen blef förklarad värdelös. Judarna sålde sedan fallet i Nissanåen och dertill hörande jordområde beräknadt till 1/12 mantal för 3.500 kr till Oskarströms jutefabrik. Äfven sålde de en jordplan Björkelund för 600 kr till en fabriksarbetare Molander som ägde derå ett boningshus. Detta ställe Björkelund hade jag anlagt och bortarrenderat till P Molander mot 20 kr årligt arrende och under hans, och hans hustru, lifstid skulle kontraktet bestå. Men 1889 den 8 juni dog P Molander, hans hustru var förut den 2/4 samma år död.

Till Anders Malmberg hade jag utarrenderat och kontrakterat om en husplan Ekedal mot 15 kr i årligt arrende, och till Niklas Hallsten en torplägenhet Bengtsbo kallad. Detta Bengtsbo hade varit värdt 40 plus 50 kr i arrende, men Hallsten var nästan en jämn arbetare vid gården under min ägo, betalte blott 25 kr till de flera tunnland åkerjord, betesrätt och vedbrand årligen. Hallsten hade inget kontrakt, han var i detta som allt annat en tjurskalle, och för att icke låta de hårdhjärtade judarna taga oskäligen skatt af honom förbehöll jag besittningsrätt för Hallsten i hans lifstid torpet mot 25 kr arrende och samma villkor som han åtnjutits hos mig. Detta villkor ville judarna icke gå in på, men då handlaren Bengt Gustafsson i Johansfors invände, att om han känner Knut Ring rätt så afstår han ej denna förmån för sin gamle trotjänare och slutligen gingo judarna in derpå och affären blef uppgjord.

Judarna började genast att bortfuska sin affär och vansköta jordbruket och åkerbruket genom att bortarrendera åkerbruket till arrendatorer som endast lade an på att suga ut den växtkraft som jag med stora kostnader medfört i jorden. Den förste arrendatorn var en dansk

som hade Löfhults gård för arrende. Han arrenderade Drared då jag afträdde gården och började genast förödelsen med att upplöja mina igensåningar och beså dem. När han sålunda sugat åkerjorden under 2 års tid bortarrenderade han Drared till en Andersson från Norrhalland. Denne visade sig vilja sköta gården bättre än dansken, och var en snäll och hygglig person, men sjuklig, och nödgades lämna arrendet och återvända till sin hemort efter endast ett års tids arrende. Andersson afled en liten tid efter det han flyttat herifrån. Dansken hade 1 år kvar på sitt arrende och sådde nu upp hemmanet och gjorde nu som de första åren: förde en stor del till Löfhult.

Nu öfvertog SP Larsson i Brandstorp hemmanet på arrende och hade hemmanet på arrende ett års tid. Under denna tid köpte Larsson gården af judarna, sedan de sållt all gårdens furor och granskog, för 7.500 kr. Judarna läre gifvit ut ord, att de blifvit lurade på gården, men jag har mitt samvet klart mot en sådan oförskämd beskyllning. De förlorade sina förslager rörande den så lofvande fabriken men detta jag icke någon skuld till. De försummade att öfvertaga entreprenaden ehuru jag uppmanade dem att änteligen öfvertaga entreprenadskyldigheten om de ens skulle ta den utan någon ersättning, för att gästgifveri och dermed följande bierrättigheter icke skulle blifva förflyttade från gästgifvaregården, och de i sådant fall mistade fröken Spångbergs arrende för rörelsen 500 kr. Fröken Spångberg hade 6 eller 7 år kvar på sitt kontrakt. Jag hade 75 kr för entreprenaden för hvarje halfår och alltså 150 kr per år och skulle hålla 5 hästar. De hästarne skulle vara framme $\frac{1}{4}$ tim efter beställningen, efter $\frac{1}{2}$ timme och en inom 1 timma. Men som det mycket sällan kom skjuts bud i fråga dristade jag mig att hålla endast 3 hästar på stall, och med dessa gjorde jag allt arbete som förekom vid gården. Det svåraste var, att jag icke utan risk kunde taga mina hästar till Johansfors station eller till kyrkan eller kvarn. Hjälpn var att länsman skyddade mig allt hvad han kunde, och att omkring Oskarströms station fanns många hästar och hästägarnas stora benägenhet att få skjutsa .

En gång blef jag dock ganska förlägen: Jag hade endast 2 hästar för tillfället och dessa hade jag i arbete vid Johansfors station. Baron Stjernstedt kom resande och fordrade skjuts till Halmstad, och nu måste jag taga till bönboken, jag sände express till Johansfors med order till min dräng att genast komma hem med hästarna, och gick sedan in till baronen för hvilken jag beklagade min belägenhet. Jag bad honom om möjligt ursäkta att jag icke kan ha skjuts framme på en kvart men erbjöd mig att köra in denna tid på vägen till Halmstad och tillika skjutsa för intet. Baronen var en human och språksam person och frågade om jag kan ställa fram skjutsen om två timmar? Ja inom en timma hoppas jag. Ja kommer hästarna snart hinna de äta något, ty jag har beställt mat och behöfver äta. Jag blef glad som den mäst lifvade spelman, och sade till min hustru att icke taga betalt för maten. Baronen började sondera mig om hvad sorts barrskog som fans här i trakten. Under detta resonemang kom jag att nämna att jag haft anställning i skogsaffärer både här i Halland och Småland och jag kände till skogstillgången utmed Nissaåen ända upp till norra Unnaryd i Mo härad. Nu blef jag försiktigt pumpad grundligt både om skogar och flottled, men synnerligast om tillgång af granskog. Jag sade honom att granskogen är i 15 och 25 % lägre pris än furen, och detta såg ut att mycket inträssa honom. Nu blef det icke fråga om hvad tiden led, utan drängen och hästarna fingo tid att både äta och hvila innan baron gaf order om försättning. Då min hustru förnekade att taga betalt för maten lade han 2 kr på matbordet, och då han reste och jag sade till drängen att skjutslegan var till mig erlagd sade baronen ingenting. Men när drängen kom åter hade han skjutslega till mig och hade fått 1 kr i drickspenning. Sedermera fick man veta att baron var hufvudman för ett bolag som ämnade köpa Spänshultsfallet och bygga Nissaströms trämassefabrik.

Den 1 januari 1900 upphörde mitt enptrenadkontrakt. På hösten 1899 hölls auktionen på entreprenaden på 3 års tid: 1900, 1901, och 1902. Judarna passade icke på auktionen utan Oskarströms hotell inropade skötseln och fingo ändring i tiden för hästarnas framskaffande och sluppo hålla flera än 3 hästar, men fingo 400 kr istället för att jag hållit 5 hästar för 150 kr. Med detsamma blef Drareds gästgifverihållning flyttat till Oskarströms hotell. Nu var ju fröken Spångberg fri från sitt kontrakt, och judarna mistade sitt arrende 500 kr. Denna årliga inkomst hade sålunda judarna vårdslöst afhändt sig. Vidare sålde judarna all gårdens värdefulla furuskog i JB Johanssons i Fredrikslund och Joh. Andersson i Fröslida för 6.000 kr. Denna skog var uppmätt af kronojägare Nilsson och värderad till 12.000 kr. Då de sålde skogen frikände de köpare för återplantering. Här vrakade de ju bort skogen för halfva värdet, blott för att hastigt inhösta de penningar de utbetalt för hemmanet. När jag sålde gården 1899 var jordbruket i ganska gott skick, och jag hade under de 20 åren, som jag varit ägare af gården uppodlat och tillökat åkerjorden med 22 tunnland. Tillförddt den af naturen torra åkerjorden, årligen minst 300 och vissa år ända till 700 parlass. Jorden var kalkfattig men genom ymnig kalkgödning gaf den nyodlade jorden både säd och gräs, dröjde det många år innan den gamla utsvälta åkerjorden kunde gifva mig ersättning för det jag kostade på densamma. Jag sparade skogen med stor omsorg, köpte ved till en del av mitt behof och använde brändtorf. Det måste vara serskild orsak om jag skulle såga ned ett träd i min skog annorlunda än vid behöflig gallring och röjning. Till reparationer och byggnader köpte jag bräddor och spärrar. Några tolfte timmer till kontorsbyggnaden vid verkstaden var den enda skörd jag gjorde i skogen för nybyggnad. Så snart äfven den gamla åkerjorden kommit i så god växtkraft att hon kunde bära artfiskt gräs inlade jag dem i cirkulation och besådda hälften af jorden med gräs, och hälften med säd och rotfrukter samt trädesjord. Mitt kreatursbo ökade jag slutligen till 13 fäkeatur och 3 hästar. Slutligen fick jag icke rum med grödan i gårdens uthus utan måste inlägga rågrödan och en del klövsörd i en ladugård i Sofielund. Största delen af den intill gården liggande mossen utdikade jag och odlade samt afförde vattnet genom en ganska kostsam kanal.

Då jag emottog gården afkastade gårdens jordbruk platt intet. Mina företrädare hade endast lagt an på brännvinskrogen. Det var åkerstycken som man tagit då och då en skörd af men icke gödlat under cirka 30 års tid. Nu var åkerbruket gått värdt 500 kr i arrende, och detta arrende betalte jag det året som jag hade gården på arrende. Det året som jag hade gården på arrende skadades grödan af frost och långvarig torka så att grödan blef klenare än vanligt, men ändock gick det godt i behåll med mitt arrände. I det skick jag sålde gården till judarna gaf gården ränta på den köpeskillingen den betalte, och detta var på den tiden något ovanligt i skogbobygden. Arrendet för jordbruket skulle blifva kr 500. Fröken Spångbergs arrende för rörelsen 500 kr. Torpskatt för Björkelund kr 20. Torpskatt för Ekedahl kr 15. Torpskatt för Bengtsbo kr 25. = Summa 1.060 kr. Om jag räknar 6 % ränta, på köpeskillingen 15.000 kr gör denna ränta, 900 kr och räknar jag 5 % gör det blott 700 kr. I bankerna gälde räntan på den tiden för stående lån 5 % men judarna har ju högre ränteberäkning. Fastän de så grundligt fuskade bort affären, dels genom, att genom försummelse icke öfvertaga entreprenaden och deriga, gå miste om fröken Spångbergs arrende 500 kr och dels genom att försälja skogen för underpris äfven med som att låta dåliga arrendatorer utsuga och fördärfva gårdens jordbruk gingo de mer än skadelösa från denna affär. Se här: De erhöillo för 1/12 mantal, af Oskarström kr 35. För Björkelund 600 kr, för skogen 6.000 kr, för ¼ mantal gästgifvaregård: 7.500 kr. Sammanlagt 17.600 kr. Det är icke sagt att man förstår sig på att praktiskt sköta ett jordbruk fastän man är skicklig i handel med kortvaror, skrot, lump, ben och klöfvar, och icke är det heller sagt, att en stadsbo som icke känner förhållande vid ett lantbruk förstår att i praktisk form uppsätta kontrakt för ett jordbruksarrende. I ett sådant kontrakt måste stipuleras villkor för arrendatorn hur stor del af åkerjorden som skall ligga i

gräsvall, hur stor del som skall trädas och gödslas, och förbud mot grödans bortföring från stället under arrendetiden m m. Binder icke sådana förbehåll en arrendator så kan man befara att få sin egendom i röfvare händer. Jag hade icke sålt min gård om jag hade kunnat ana hur den jord skulle blifva behandlad på hvilken jag nedlagt så stora kostnader och så kärleksfulla omtankar för att förbättra densamma, men dels började ålderdomen trycka mig, och en bräcklighet höjde min energi, hvarför jag beslöt att för mina återstående dagar minska min oro. Det är dock tungt att nödgas se, att gården nu snart är i samma dåliga skick som den var då jag tillträdde den. SP Larsson som nu äger gården den har lyckats sälja 6 tunnland grusbacke till HN Järnv. för 3.600, Kubbepolsmossen, nära 5 tunnland för 200 kr till min son, och till mig den s k Lilla Fridhålls skiften för 600 kr. Han har sålt ek och björk samt koppar efter skogsafverk m m för icke så obetydligt och torde ha på så sätt, nu nästan betalt hemmanet. Jag tillbakavisar alls å judarnas orättmätiga språk att de betalde för mycket för Drared.

1899 den 29 december sammanvigdes min son John Sigurd Ring med fröken Gertrud Sjöström, dotter till Jakob Sjöström i Landskrona. Vigselakten förrättades af pastor Wilson i Landskrona kl sju e.m, å Landskrona stadshotellet den 30 december kl halv fem anlände brudparet till sitt hem i Drared, och emottogos af oss med hjärliga välkomsthälsningar och glädje. 1901 den 31 augusti dog Enoe Molander å lägenheten Björkelund under Drareds gästg, af lungdot. 1894 den 9 augusti afled min sverfader Johannes Svensson på torpet Fållen under Elgarem. 1902 den 6 november dog min svermoder Ullerika Johansdotter i Elgarem. Hon var född 1813.

1894 augusti besökte hans Majestät konungen Oskar den II Oskarströms fabrik. 1899 den 5 februari blefvo jag och kassör Appeltöft valda att föra kommunens talan i det åtal som anhängiggjorts mot förre kommunalordf PA Winterqvist i Kullsbohl om ersättning för, förskingrade med Winterqvist blef dömd till ersättningsskyldighet, konkurs och häckte. Till sysslomän i konkursen blefvo Appeltöft och jag valda. 1900 den 9 december blef jag vävmästare Karl A Johansson i Oskarström valda att granska fyrktals, debitering och uppbördslängderna för samma år. 1903 var jag såsom styrelseledamot i, för väganläggningen Mared Årnilt kallad till sammanträde i Oskarström den 9.4, kl halv 1, e. m. 1894 den 28 december kl ½ 1 d.d. 1905 var jag kallad att infinna mig för att överlägga om bildande inom Halmstad Tönnersjö härad af en afdelning af allmänna Valmans förbundet, att infinna mig å hotell Sveas stora sal den 22 febr. kl 11 f.m. 1902 den 22 nov begrafdes mormor Ullerika Johansson i Elgarem. Jag, min hustru och John samt Lilly bevistade begrafningen. 1901 var ett ovanligt varmt och torrt år. Rågen skördades, börjades i juli, och hafreskörden i augusti månads början. Åsken hördes sällan. Ollonborrharna graserade väldigt. 1902 natten mellan juldagen och annandagen en fasansfull storm, den fasansfullaste som gått här i trakten i mannaminne. Stora skador öfver hela landet inberättades från alla håll och kanter. Svårast härjades dock trakten vid västkusten både och sjö och land. Hus sammanstörtade, kyrkor ramponerades, kreatur krossades, på kyrkogårdar nedbrutos gravvårdar, fartyg slungades långt upp på land, träd nedbrutos, familjer fingo rymma ur sina hus för öfversvämningss skull, å Moshult störtade en ladugård, och en byggnad i Fällastorp dervid 50 raskoer krossades. Hustak flögo hundratals meter i luften och krossades vid nedfallandet, trädgårds och prydnadsträd upprycktes med rötter. I Halmstad skedde stora skador vid hus och fartyger samt öfversvämning genom den förfärliga västanvinden. Äfven från skogsbyggnaderna kommo anmälan om förödelse synnerligast om nedbruten skog men äfven om taklösa hus som stormen vållat.

1903 blef här tidig vår. Redan den 10 maj var björken grön. I trädgårdar och gräsplaner var gräset ganska högt. Åskan hördes tidigt. 1904 den 7 febr. började kriget mellan Ryssland och Japan, vid Port Artur. Sommaren var kall, frostnätter skadade grödan som blef sen inbergad under rägnigt väder. Grödan blef under medelmåttlig. Vårarbetet blef sen genom ett ständigt regnande. Ragnet upphörde den 13 maj, och sedan varade torkan tills i början af augusti då rägnväder åter började. Råg och hö blefvo välbärgade, men hafren fick dålig bergning. 1905 äfven denna vår var rägnig och blef derigen sen. Juni och hälften av juli månad var torr, men hälften av juli var väderleken omväxlande med torkedagar och regndagar. Åskan dundrade ofta under sommaren. Sommaren var varm och väderleken förmånlig för årsväxten. Ingen frost. Alltså blef grödan bra, både säd och rotfrukter. Vårsäden var dock svår att inberga. 1905 den 2 juli kl halv åtta e.m föddes Johns och Gertruds lilla dotter. Både jag och John voro i Ljungby under en dervarande industri utställning och der John hade maskingods utställt för hvilket han erhöll silfvermedalj. När vi på resa från utställningen den 3 juli kommo till Halmstad fingo vi veta att hans hustru hade en liten flicka och välkomnar honom med då han anlände hem. Ett förfärligt åskväder hade rasat under det vi voro i Ljungby som gjorde oss båda bekekymrade för våra hem och familjer, men gud hade bevarat dem. Deras lilla dotter hölls till dopet den 18 augusti kl 4 e.m och erhöll namnen: Elsi, Lilly, Margareta.

1905 afslutades kriget mellan Japan och Ryssland, sedan ryssarna fått tillbörlig god stryk af japanerna. Kriget slutade i september. 1905 skildes Norge från Sverige och blef den 7 juni serskilt konungarrike samt valde en dansk prins Håkan till konung. Huruvida laggarna? blifvit fetare här af är icke känt. Den 20 juni inkallades svenska riksdagen urtema. 1905 den 11/2 blef jag af hushållningssällskapets filialafdelning i Halmstads härad vald till ledamot i tredje kretsen för förmedling af egnahems lån

1900 den 13 mars vid afträdet af mitt arrende af gästgj.gården höll jag auktion å en del af mina lösöre som jag icke behövde vid Fridhäll och anmodade därtill Riksdagsman Joh. Bengtsson i Bjernalt . Han sålde för 2340 kr. Vid samma tid sålde han min bokskog i Örnåsen för 6000 kr.

1900 den 12 okt föddes en liten son till John och Gertrud. Den 17 November kl 7 e.m. hölls gossen till dopet af sin fader och erhöll namnen Knut Gösta Waldemar. Han döptes af kyrkoh. V. E. Friedlander.

1900, 1901 och 1902 upplade jag för den nyvalde ordförandens och kassaförvaltarens J. E. Arvidssons räkning, ett nytt system för hans kassaförvaltning i bokform. Efter det system föres kommunalräkenskaperna ännu idag 1916. Oskarströms kommunalombud ansågo vid en kommunalstämma 1907 att det icke var lämpligt att jag reviderade de böcker som jag själf förde, och därför valdes en annan revisor i mitt ställe. Jag hade ända från min Johansforstid varit sjelfskrifven revisor i både kyrkans och kommunens räkenskaper, och var nu ganska tacksam till följe min höga ålder för, att blifva befriad för detta uppdrag. 1903 d 13.8 reste John till Malmö för att anmoda major Gagner göra undersökning vid Johansfors järnvägsstation. Järnvägsstyrelsen hade beslutat att flytta stationen från Johansfors till Nissaström. Den 28.8 börjades undersökningen af major Gagner. John och kyrkoherde Friedlander blefvo sedermera valda af Slättåkra socken, att inför stadsministern m fl om så ansågs nödigt inför konungen göra framställning att stationen fingo orubbad kvarblifva der den nu är vid Johansfors. Det blef också denna dom, och H.N järnvägsstyrelse fingo en allvarsam skrapa för att utan järnvägsstyrelsens medgifvande anlägga och flytta sina stationer efter eget behag. 1899 d 1 maj månad var jag i Halmstad hos grosshandlande Joh. Molander för att afsluta Fegens sågverks räkenskaper hvilka räkenskaper voro oafslutade för flera år. Jag hade arbetat på denna

utredning tidtals vid Fegens sågverk och tidtals i mitt hem samt tidtals i Halmstad å Molanders kontor. Molander hade en kompanjon Magnusson i Fegen och nu skulle uppgörelsen ske mellan såväl Molander och Magnusson som deras förvaltare Granstedt. Räkningarna godkändes och jag erhöll 500 kr för mitt arbete. 1899 d. 27 maj var jag vid beredningen. 1899 d. 5.6 afled P Molander. Han var född år 1841 d. 20.10 och begravdes den 26.6 i år. 1899 Lilly konfirmerades den 15.6 af Friedlander.

1900 revisorer i kyrko och kommunalräkenskaper. Vald i beredningen. Om jag detta år var vald i taxeringen har jag icke i mitt minne och mina anteckningar vid detta årets almanacka hittar jag nu icke. 1901. Vald i taxeringen och beredningen och beredningen. 1901 revisor i kyrko, skoloräkningskaperna. 1901 revisor i kommunal räkningskaperna. 1902 revisor i kommunal räkningskaperna. 1902 revisori kommunal räkningskaperna. Vald att granska debiterings kyrktalslängderna. 1902 vald till taxeringen som är den 1.7 1902 vald i kommittéen om Digeshults skola. 1903 valdes ingenjör John Ring i taxeringen. Den 9 och 10 september var här i Halland den förfärlig storm med regn. Många olyckor inträffade under detta fasansfulla väder både på haf och land, egentligen den 10. Många fartyg har förolyckats vid halländska kusten, samt ett 50-tal människor omkommit. Denna storm kan nästan jämföras med den som rasade annandag jul. Den 30.9 reste John och kyrkoherde Friedlander till Stockholm och hade företräde hos stadsministern om flyttningen af Johansfors station. Den 9.10 snö.

Då en gammal ek nedfölldes vid Maredskärr Oskarström befanns den mycket ihålig och ini eken ett benrangel efter en soldat, med ett upprostadt gevär vid sidan. Det antages med säkerhet att eken varit ihålig redan år 1563, då slaget vid Maredskärr stod mellan Erie d. 14 och danskarna och att en soldat, antingen svårt blesserad eller af feighet tagit skydd i den ihåliga eken. Kan detta antagande vara sannolikt, skall soldatens benrangel stått i eken 338 år, och ekens ålder vara minst 4 å 500 år, ty måste en ek varit minst 150 år innan hon uppnått en sådan storlek att en människa kunnat intränga sig i ihåliga öppningen. Att ingen under 338 års tid observerat innehållet i eken. Kunde kanske kunna förklaras derigenom, att öppningen var igenväxten och att de inre urskogarna sällan eller aldrig besöktes annorledes än för jakt. Att ett krig har stått der 1563 förmåler historien och att ett benrangel hittats i eken lära också vara sant, men om ekens fällning skedd i år eller för flera hundra år sedan derom har jag inga andra bevis för än prat man och man emellan här i bygden.

Äfven 1565 härjades Hallands städer och landsbygd af både krig och pästen. 1903 valdes jag, och väfm. C A Johansson i Oskarström att revidera 1893 års kommunalräkning samt John Ring till suppleant. Valet var d. 28.12 1903. Att jag och kassör Appeltofft granskade prästens skole och kyrkoräkningskaperna är troligt fast jag icke antecknad detta. 1897 hade jag verkställande direktörsbefattningen vid bryggeriet i Johansfors. Lehusen var bryggmästare. Bryggeriet tillhörde Johansfors bryggeri aktiebolag. som köpt bryggeriet af herr Pripp. Ingenjör Fiek i Häd var min företrädare som verkställande direktör. Det nya bolaget hade under den tid det ägt bryggeriet icke fått någon utdelning voro missbelåtna, och ett nytt parti arbetade i hemlighet för att få likvidation och få bilda ett nytt bolag hvilket också gick igenom på hösten 1897. Nu blef kamrer Mattens och grossh Anders Johansson i Halmstad hufvudmännen för det nya bolaget. Några år derefter brann bryggeriet, som nu kallades bryggeriet Halland, eller rättare sagt Hallands bryggeri och konstruerades till vin och läskedrycker bryggeri i Halmstad. Vid branden innebrändes 3 barn tillhörande en arbetsfamilj tillhörande bryggeriet.

Herr Wilh Gustafsson från Halmstad blef sedermera ägare af såväl Johansfors sågverks aktiebolags som Hallands bryggeri aktiebolags nedbrända jordfastigheter. Bryggeriet brann den 12.12 klockan åtta fm år 1904. Herr GW Pripp hade byggt bryggeriet. Under den tid som herr Pripp ägde både bryggeri och sågverk nedbrann sågen, stora boningshuset, och de af honom anlagda grynverken. Han gjorde derigenom en betydlig förlust, synnerligast om det var sant hvad man sade: Att han icke hade brandförsäkrat då såg och grynkvärnarna nedbrunno. 1904 var en svår torka, från den 13 maj till den 15 juni kom inget regn. Den 17, 18, och 19 juni var lantbruksmöte i Varberg. Den 15.6 urspårade 10 järnvägsvagnar i Fröslida.

Den 25.5 reviderade Appeltofft och jag kyrkans och skolans räkenskaper. Den 18.4 upphörde P Åsbergs i Örnåsen förpantning. Den 6.4 auktion efter handlanden Bengt Gustafsson Johansfors. Den 24.3 var revision i Oskarström af kommunalräkenskaperna, af mig och spinnmästare Johansson. 1904 började jag plantera fur och granskog i Örnåsen. Jag utsådde detta år 2 ½ kilo. Furufrö, som jag erhöll fritt af Hushållningssällskapet. 1904 granskade jag ensam debiteringslängderna och fyrktalslängderna. 1905 var jag vald till revisor, samt granskade socknens längder. 1906 var jag för sista gången revisor i socknens räkenskaper och längdernas granskning. 1907 den 30 maj var här svår frost. Termometern visade 7 grader kallt. Löfven svartnade t o m på björken. Frukträdsblomstren förstördes, och alla träd stodo som spöken. I midio af maj var här högsommarvärme, och våarbetet gick raskt. Men i slutet af maj började den kyliga väderleken. Våren liknade, våren 1867. Den 25 juni började träden sätta nya löf. Från den 2 juni till den 8 juli rägnade nästan hvarje dag. Utom den skada rågen tagit af frosten, till en del nedslagits av regn och hagel och måste afmäjas. Gräs och säd stodo dock i frodig växt i synnerhet på den torra jorden. Från den 8 juli till den 22 augusti var det regnig väderlek och nästan jämt åskväder. Höbärgrningen nästan omöjlig. På de större gårdarna en stor del hö måst köras till gödselhögen. Den 22.8 var obetydligt hö inbärgat och en del ställen i skogsbygden. Den härliga stråskörden ligger nedslagen af rågnet. Högt vattenstånd och översvämningar äro beklagade från flera orter. Rågen mognade men kunde icke skördas torr. Rågpriserna stego för hvarje dag. Kreaturspriserna voro likväl ganska höga, en bättre ko betaltes med 200 och 250 kr. En god arbetshäst kostade 700 kr. börja sid 208 Den 26 aug afstannade dock det ständiga rägnandet och bättre väder blef rådande. Din vårsäd som blifvit mogen har blifvit väl bergad. I skogsbygden skördade man en stor del omogen säd af rädsla för ett återkommande rägnväder. Den 28 okt och äfven den 1 nov fans säd utestående. Potatisskörden var ringa och en tun ? potater kostar 12 kr. I Norge står största delen av årets skörd ute och rågnet fortfar der.

1908 den 13 juni föddes Johns och Gertruds lille huslige son Georg Sigurd Ragnar. Han hölls till dopet den 5/8 s år. Kyrkoh Daniel Varenius förrättade dopakten. Detta år blef grödan ymnig. Ingen frost skadade grödan och regn kom endast hvad grödan behöfde. Rågen blef både hög och bördig och blef väl inbergad i god tid. Vårrågen blef dock något skadad vid inbergningen. Äfven så blef en del hafre och korn på andra orter men ej här i Halland. Höskörden var serdeles gifvande och kom väl i hus. Potater och andra rotfrukter gånvo öfvermålig skörd både till kvantitet och kvalitet. Den 26 okt var jag kallad till egnahems syn hos Johan Ludvig Winberg i Åstrilt som sökt 3000 kr egnahemslån å sitt hemman 7/64 mant. Samma dag syns hos Carl Gust. Johansson å 371/2880 do mant. No 1 i Brandshult. Lundqvist i Kellstorp och J. B Johansson i Fredrikslund voro tillsam

med mig synemän. 1909. Köpte jag lilla Fridhäll cirka 2 ½ tunnland såsom avsöndring från S. P Larsson ¼ mantal gästgifvaregård för 600 kr. Köpet afslutades den 8.10.

Detta år pågick rättegång mellan delägarna i Drareds by och Nissaströms trämassefabrik om laxfisket i Nissaåen nedom Spänshultsfallet som Nissaströmsbolaget förstört genom utsprängning. Syn hölls den 17 aug. Fabriken förlorade i målet både vid häradsrätten och i hofrätten, och slutdömdes 1913 att återställa fiskefallet i sådant skick, som det befans innan fabriken genom sprängning rasserade bergklippan som utgjorde den vid fisket lilla kar kallat. För att konstgjuta en sådan klippa hade blifvit dyrt och därför måste fabriken uppgöra med oss delägare i fisket om befrielse från att bygga. Fabriken erlade 4000 kr och dessutom betalade våra rättegångskostnad m m. 1910 Den 9 maj var jag kallad till Halmstads rådhusrätt att vittna i flottningsmålet mellan W. Gustafsson i Johansfors och Oskarströms sulfittfabrik. Den 20.11 var jag kallad till Halmstad Tönnersjö häradsrätt att vittna i samma mål. Sulfiten vann och flottleden är nu insynad och återstår nu för flottföreningen att göra de anstallter som synen bestämdt skola fullgöras innan flottning får företagas.

1911. Detta år slutade skogsplanteringen i Örnåsen der jag planterat furu och granskog under åtta års tid nämligen: Under 1904 utsåddes 2 ½ kilo furufrö. Under 1905 3 kilo hälften furu och hälften granfrö. Under 1906 utsattes 3000 granplantor. Under 1907 utsattes 2000 do och 2 000 furplantor. Under 1908 utsattes 2000 do. Under 1909 utsattes 2000 do och 2000 furplantor. Under 1910 utsattes 1000 do. Under 1911 utsattes 2000 do. Således tills 12000 gran och 4000 furplantor samt utsådde 4 ½ kgr.gram och furufrö och en lärkträdrö. Den 26 januari brann nya hotellet i Halmstad. Den 23, 24 och 25 februari var högt i Nissan och lillåen. Den 3 mars hölls tältmanöfver å hundskogen. Den 31 mars nedbrann Köinge gästg.gård. Skadan 45000 kr. Många eldsvådor inträffade detta år. Utom de här ofvan nämnda brann, den 30 mars, ett skogsområde om 1000 tunnland ljunghärad och unghärad tillhörande Sibbarps fattiggård, samt ett flertal skogsområden tillhörande bönder deromkring. Den 1 april brann 200 tunnland skogsmark vid Spånstad, deraf 9 tunnl för godsägare Kuylentjärna, och rätten för Niklas Johansson, Erik Andersson, Joh Pettersson och Pål Strandberg i Spånstad. JH Pettersson hade utsatt elden. Den 15 april härjade elden i Kistinge dervid 8 hus nedbrunna. År 1887 härjade elden samme gård, hvilken eldskada reglerades med 110.000 kr.

Den 13.5 afled Andreas Johansson i Stjernehult kl. 10.25 fm. Han begrafdes den 25.5. Vi bevisade icke begravningen. Den 21.7 insjuknade Lilly i nerfsjukdom och var sängliggande en längre tid. Hos John lågo de sjuka i nerffeber. Den 4, 5 och 6 november rasade en förfärlig storm, som förorsakade olyckor och skador både på hav och land. Detta år öppnades, till patienters emottagande, i sanatoriet i Spänshult. Vid den förfärliga stormen som rasade den 4, 5 och 6 nov och som kunde mera jämföras med stormen 1902, nedstörta en ladugårdsbyggnad å Vapnö och en större loglänga å Bjellsbo. I Göteborg och äfven i Östergötland skedde stora skador.

1912 den 4/4 blef jag sängliggande i en svår förkylning som orsakad influensa och lungkatarr. Den 14 maj började jag kunna sitta uppe. Mellan den 14 och 16 juni kom ett så häftigt regn, att den lilla gjuteriåen flödade till en höjd som hvars like ingen hade sett sedan 20 år tillbaka. Vattnet stod högt öfver bron vid Klara källa, och vid gjuteriet skedde skador som vållade en reparation på cirka 1500 kr. Broen vid gamla skolhuset raserades och måste ombyggas. Mellan den 23 och 24 augusti kom egentligen den skada görande

floden som vållade den största skada vid gjuteriet. Verkstadshusets vägg sprängdes sönder, en del af dammen rasade, vattnet stod 2 meter högt i verkstaden och som floden raserade om natten, kunde man icke på morgonen komma in för att rädda något. Dessbättre afstannade regnet snart nog. Åen är så beskaffad, och vattnet stiger hastigt men sjunker lika hastigt vid uppehållsväder. Den 14 december var nissaåen mycket flödande, men vattenhöjden i gjuteriåen var normal. All sidländ jord utmed nissaåen stod under vatten. Min åkerjord nedvid prammen var översvämmad och derå stod så högt vatten att man icke kunde gå till pramplatsen.

Under detta år har åskan grasserat öfver hela vårt land och i synnerhet i Danmark. Den 28 juli gjorde åskan mycket skada i Skåne och Danmark. Höbärgningen gick bra men desto svårare skörden. En del säd måste inbärgas halftorr till följe det ständiga regnandet. Genom vattenflödet fick man jämte åarna med båt insamla säden. Detta år har varit ett bemärkelseår äfven i politiskt hänseende som gjort hela Europa nervöst. Bulgarien, Grekland, Serbien och Montenegro hafva börjat krig med turkarna. Detta år uppgjordes rättegången om laxfisket. 1913. Den 9 juni kom lille Ragnar Ring till lasarettet i Halmstad för behandling af benickemasken. Konung Georg af Grekland mördades under en promenad i Salonicki den 18 mars kl 5.20 em och afled kl 6.30 s.d. Han mördades af en sinnessjuk anarkist, som uppgaf sig vara socialist, och var af okänd nationalitet. Detta år härjade åskan förfärligt. Den 24 okt sköt jag mitt sista rådjur (i arkadien). Den 30 december afled änkedrottning Sofia. Hon glömmes ej af sina fattiga undersåtar. Under slutet af november och till den 6 december rasade här stark storm, som förorsakade svåra olyckor både på haf och land. Väderleken var rägnig. Den 17 september flög franson. Civiliserad från Halmstad till Jönköping i ballong öfver Oskarström. Vi åsågo flykten, från Fridhäll.

(Snälle John: Nu är det slut med beskrivningen, jag hoppas att det är till belåtenhet men är det icke, så var snäll och säg ifrån. Upptäckes du något som icke, der kan tydligläsa, så vill jag gärna skriva om det. Det går väl för sig när det är i ark. Pappa har skrivit finstil och tydlig, hade jag skrivit så fin stil så hade det gått efter beräkning. Pappa har slutat på sidan 125 men ej på denna har han skrivit 4 rader. Pappa har börjat skrivit 1914 så har linjerat sidan ner men sedan slutat. Det behöfde plats med min stil.)

Slut bok 1